ვახტანგ როდონაია
ნინო ნაკუდაშვილი
ავთანდილ არაბული
მარინე ხუციშვილი

8

ქართული ენა და ლიტერატურა

მასწავლებლის წიგნი

სწავლანი

ზოგადი განათლების ეროვნული მიზნები

საქართველოში ზოგადი განათლების სისტემა მიზნად ისახავს შექმნას ხელსაყრელი პირობები ეროვნული და ზოგადსაკაცობრიო ღირებულებების მატარებელი, თავისუფალი პიროვნების ჩამოყალიბებისათვის.

ამასთან ერთად, განათლების სისტემა უვითარებს მოზარდს გონებრივ და ფიზიკურ უნარ-ჩვევებს, აძლევს საჭირო ცოდნას, ამკვიდრებს ჯანსაღი ცხოვრების წესს, მოსწავლეებს უყალიბებს ლიბერალურ და დემოკრატიულ ღირებულებებზე დამყარებულ სამოქალაქო ცნობიერებას და ეხმარება მათ ოჯახის, საზოგადოებისა და სახელმწიფოს წინაშე საკუთარი უფლება-მოვალეობების გაცნობიერებაში.

საქართველოს ზოგადი განათლების სისტემაში მიღებული გამოცდილების საფუძველზე მოზარდმა უნდა შეძლოს:

ა) ქვეყნის ინტერესების, ტრადიციებისა და ღირებულებების მიმართ საკუთარი პასუხისმგებლობის გააზრება:

სასკოლო განათლებამ უნდა განუვითაროს მოზარდს უნარი, რომ სწორად განსაზღვროს საკუთარი ქვეყნის სახელმწიფოებრივი, კულტურული, ეკონომიკური და პოლიტიკური ინტერესები, და მისცეს მას სასიკეთო გადაწყვეტილებათა მიღებისა და აქტიური მოქმედების შესაძლებლობა;

ბ) ბუნებრივი გარემო პირობების შენარჩუნება და დაცვა:

მოზარდმა უნდა იცოდეს, რა ბუნებრივ გარემოში ცხოვრობს, რა ზიანი შეიძლება მიაყენოს გარემოს ადამიანის ამა თუ იმ მოქმედებამ, როგორ შეინარჩუნოს და დაიცვას ბუნებრივი გარემო;

გ) ტექნოლოგიური თუ სხვა ინტელექტუალური მიღწევების ეფექტიანად გამოყენება; ინფორმაციის მოპოვება, დამუშავება და ანალიზი:

დღეს, როდესაც ადამიანისათვის მისაწვდომია დიდი მოცულობისა და სხვადასხვა შინაარსის ინფორმაცია, მისი ეფექტიანად გამოყენების უნარი სასიცოცხლო მნიშვნელობას იძენს. მოზარდს უნდა შეეძლოს არა მხოლოდ ინფორმაციის მოპოვება, არამედ მისი შეფასებაც შინაარსის, დანიშნულებისა და ხარისხის მიხედვით, დასახული მიზნებისათვის მისი გამოყენების ფორმების განსაზღვრა; ტექნოლოგიური მიღწევების ეფექტიანი გამოყენება ყოველდღიური ცხოვრების, მუშაობის, ინტელექტუალური თუ სულიერი მოღვაწეობის პირობების გასაუმჯობესებლად;

დ) დამოუკიდებლად ცხოვრება, გადაწყვეტილების მიღება:

სასკოლო განათლებამ უნდა განუვითაროს მოზარდს პირად, ოჯახურ და საზოგადოებრივ ცხოვრებაში დამოუკიდებელ გადაწყვეტილებათა მიღების უნარ-ჩვევები;

ე) იყოს შემოქმედი, თავად შექმნას ღირებულებები და არ იცხოვროს მხოლოდ არსებულის ხარჯზე:

სასკოლო განათლებამ უნდა უზრუნველყოს მოზარდის იმ უნარ-ჩვევების განვითარება, რომლებიც მისცემს მას საშუალებას, უკვე არსებული გამოცდილება და მიღწევები გამოიყენოს ახალი მატერიალური, ინტელექტუალური თუ სულიერი ღირებულებების შესაქმნელად;

ვ) საკუთარი შესაძლებლობებისა და ინტერესების უწყვეტი განვითარება მთელი ცხოვრების განმავლობაში და მათი მაქსიმალური რეალიზება როგორც ქვეყნის შიგნით, ისე მის საზღვრებს გარეთაც;

სასკოლო განათლებამ უნდა ჩამოუყალიბოს მოზარდს უწყვეტი განვითარების, მთელი ცხოვრების განმავლობაში ახალი ცოდნისა და ჩვევების დამოუკიდებლად შეძენის უნარი, რათა შეძლოს საკუთარი შესაძლებლობებისა და სულიერი მიდრეკილებების ადეკვატურად განსაზღვრა და ამის მიხედვით საზოგადოებრივ ცხოვრებაში საკუთარი ადგილის დამკვიდრება; მოზარდი მზად უნდა იყოს არჩევანი გააკეთოს მომავალი განათლებისა და შრომითი საქმიანობისათვის;

ზ) კომუნიკაცია ინდივიდებთან და ჯგუფებთან:

სასკოლო განათლებამ უნდა უზრუნველყოს, რომ საზოგადოების მომავალ წევრებს განუვითაროს ზოგადი საკომუნიკაციო უნარ-ჩვევები (წერა, კითხვა, მეტყველება, მოსმენა), საორგანიზაციო და ჯგუფური მუშაობის ჩვევები, მათ შორის იმათ, ვისთვისაც საქართველოს სახელმწიფო ენა მშობლიური არ არის;

თ) იყოს კანონმორჩილი, ტოლერანტი მოქალაქე:

დღევანდელ დინამიკურ, ეთნიკურად და კულტურულად მრავალფეროვან სამყაროში საზოგადოების ფუნქციონირებისათვის განსაკუთრებულ მნიშვნელობას იძენს ურთიერთპატივისცემის, ურთიერთგაგებისა და ურთიერთშემეცნების ჩვევები. სკოლამ უნდა გამოუმუშაოს მოზარდს ადამიანის უფლებების დაცვისა და პიროვნების პატივისცემის უნარი, რომელსაც იგი გამოიყენებს საკუთარი და სხვისი თვითმყოფადობის შესანარჩუნებლად. მოზარდს უნდა შეეძლოს ადამიანის არსებითი უფლებების შესახებ მიღებული თეორიული ცოდნის განხორციელება და ამ პრინციპებით ცხოვრება.

ქართული ენა და ლიტერატურა

VIII

მასწავლებლის წიგნი

გრიფმინიჭებულია საქართველოს განათლების, მეცნიერების, კულტურისა და სპორტის სამინისტროს მიერ 2020 წელს

ავტორები: ვახტანგ როდონაია,
ნინო ნაკუდაშვილი,
ავთანდილ არაბული,
მარინე ხუციშვილი,

სწავლანი

თბილისი – 2020

ქართული ენა და ლიტერატურა
VIII კლასის მასწავლებლის წიგნი

სწავლანი

ავტორ-შემდგენლები: ვახტანგ როდონაია
ნინო ნაკუდაშვილი
ავთანდილ არაბული
მარინე ხუციშვილი

კომპიუტერული
უზრუნველყოფა: ქეთევან გოგავა

© შპს „საგამომცემლო სახლი „სწავლანი“, 2020 წელი. პირველი გამოცემა

გამომცემლობა „სწავლანი“
მისამართი: თბილისი, ს. ცინცაძის 39
ტელ.: 2 36 91 85
www.stavlani.ge

ISBN 978-9941-9417-9-5

V. Rodonaia, N. Nakudashvili, A. Arabuli, M. Khucishvili
GEORGIAN LANGUAGE AND LITERATURE 8
Teacher’s book
First Edition, 2020
Published by STSAVLANI Publishing

შ ი ნ ა ა რ ს ი

1. შესავალი 5
2. ქართული ენა და ლიტერატურა.
   საბაზო საფეხურის სტანდარტი 8
3. სახელმძღვანელოს შესატყვისობა ეროვნულ სასწავლო
   გეგმასთან 30

   ა) თემატური საკითხები და მათი კავშირი სასწავლო მიზნებთან;
   ბ) თემის/თემატური ბლოკის შესაბამისი საკვანძო კითხვები,
   გ) თემის/თემატური ბლოკის შესაბამისი ცნებები, დ) მკვიდრი
   წარმოდგენები
4. ენის სახელმძღვანელოში მოცემული სავარჯიშოების
   პასუხები 80
5. მასწავლებლისთვის საჭირო რესურსები 95

შესავალი

VIII კლასის ქართული ენისა და ლიტერატურის სახელმძღვანელოს კომპლექტი აგებულია ახალი ეროვნული სასწავლო გეგმის მიხედვით და ქართული ენისა და ლიტერატურის საგნის სწავლებისთვისაა განკუთვნილი.

კომპლექტი ოთხი ერთეულისაგან შედგება. ესენია: **ქართული ლიტერატურა** — I ნაწილი; **ქართული ლიტერატურა** — II ნაწილი; **ქართული ენა** და **ქართული ენა და ლიტერატურა** — მასწავლებლის წიგნი.

ლიტერატურის სახელმძღვანელოში წარმოდგენილი საკითხავი მასალა შერჩეულია და დაყოფილია თავებად (თემატურ ერთეულებად) ქართული ენისა და ლიტერატურის ეროვნული სასწავლო გეგმით განსაზღვრული თემატური ბლოკების მიხედვით. თითოეული თავი (თემა), თავის მხრივ, იყოფა პარაგრაფებად (ქვეთემებად), რაც თემის უფრო ფართო კონტექსტში წარმოდგენის საშუალებას იძლევა და უზრუნველყოფს თემის ფარგლებში სტანდარტით დაგეგმილი ყველა შედეგის გათვალისწინებას.

საკითხავ მასალად შემოთავაზებულ თითქმის ყველა ტექსტს თან ახლავს ენობრივი სავარჯიშოები, რომელშიც გაშუქებულია ის ლექსიკური, გრამატიკული და სტილისტური საკითხები (მართლწერის საკითხებთან ერთად), რის თვალსაჩინო მაგალითებსაც წარმოგვიდგენს შესასწავლი ტექსტი. ეს საკითხები მეორდება პარაგრაფიდან პარაგრაფში და ენობრივი სავარჯიშოების შესრულებისა და ტექსტების დამუშავების კვალდაკვალ მოსწავლეს უვითარებს ენის გრძნობას, სწორი, გამართული ზეპირი და წერითი მეტყველების უნარს. ეს არის ენის ათვისების ბუნებრივი გზა. სახელმძღვანელო გვთავაზობს ენის პრაქტიკულ შესწავლას ენობრივი სავარჯიშოების შესრულების გზით.

სახელმძღვანელო ინტერაქტიური სწავლების პრინციპზეა აგებული. მასში დიდი ყურადღება ეთმობა მოსწავლეთა მოტივაციას. თითოეული პარაგრაფის სტრუქტურა ხელს უწყობს მოსწავლეთა ცოდნამდე მიყვანას აღმოჩენის გზით. პარაგრაფები სასწავლო პროცესის სპეციფიკის გათვალისწინებით სამ არათანაბარ ნაწილად იყოფა. პირველი ნაწილის ფუნქცია ერთგვარად შემამზადებელია და მას პირობითად შეიძლება ვუწოდოთ: „ტექსტის წაკითხვამდე“ (ეს ნაწილი მოიცავს: პარაგრაფის მიზანს, სამოტივაციო კითხვარსა და ლექსიკონს). პარაგრაფის მიზანი მასწავლებელმა ხმამაღლა უნდა წაიკითხოს კლასში, შემდეგ დასვას სამოტივაციო კითხვები. კითხვებზე პასუხის გაცემის შემდეგ მოსწავლეები იწყებენ ლექსიკონზე მუშაობას. კერძოდ, მათ ეძლევათ დავალება, გადაიკითხონ სიტყვათა განმარტებები, სახლში კი (სპეციალურად განკუთვნილ რვეულში) ამოიწერონ ის სიტყვები, რომლებიც პირველად გაიგეს. ასე შეეჩვევიან მოსწავლეები ლექსიკის გამდიდრებაზე მუშაობას და წლის ბოლოს სოლიდური ლექსიკური მარაგი დაუგროვდებათ.

ამის შემდეგ იწყება ტექსტის კითხვა. რთული ტექსტები (მაგალითად, პუბლიცისტური ტექსტები) და პოეტური ნაწარმოებები, სასურველია, მასწავლებელმა დასაწყისში თავად წაიკითხოს ხმამაღლა. შედარებით იოლი ტექსტები კი მოსწავლეებმა უნდა წაიკითხონ ჩუმად (ინდივიდუალურად ან წყვილებში). მასწავლებელი ამ დროს აკვირდება მოსწავლეთა ჩართულობის ხარისხს კითხვის პროცესში.

ტექსტის წაკითხვის შემდეგ მასწავლებელი ამოწმებს ტექსტის გაგებას თანდ-

ართული კითხვარის მეშვეობით. აქედან იწყება პარაგრაფის მესამე ნაწილი: „ტექსტის წაკითხვის შემდეგ“. ტექსტის გაგებაზე ორიენტირებულ კითხვარს მოსდევს სავარჯიშოები და რუბრიკები: „ეს საინტერესოა!“, „დაიმახსოვრეთ!“; ჩარჩოშია ჩასმული ცნებათა განმარტებები და სხვადასხვა სახის ინფორმაცია.

ენობრივი სავარჯიშოები წარმოდგენილია შემდეგი რუბრიკებით: „ლექსიკა და ფრაზეოლოგია“, „გრამატიკა“, „სინტაქსი“, „პუნქტუაცია“, „მართლწერა“.

პარაგრაფს აგვირგვინებს ძირითადად საშინაო დავალებად განკუთვნილი წერითი სამუშაო, რომელსაც ზოგჯერ საკმაოდ ვრცელი ინსტრუქცია ახლავს. ამ ინსტრუქციის დანიშნულებაა, გაუადვილოს მოსწავლეს საშინაო დავალების შესრულება და მისცეს ინსტრუმენტი თვითრეფლექსიისათვის. მასწავლებელს კი შეუძლია ამ ინსტრუქციაზე დაყრდნობით შეიმუშაოს საშინაო დავალების შეფასების კრიტერიუმები.

გარდა ამისა, სახელმძღვანელოს კომპლექტში შედის **ქართული ენის** ცალკე გამოყოფილი სახელმძღვანელო, რომელიც ენის სტრუქტურის (გრამატიკის) სისტემურ კურსს წარმოგვიდგენს. ამ სახელმძღვანელოში გამთლიანებული, სისტემური სახითაა გადმოცემული ის, რაც მოსწავლეებმა მეხუთე და მეექვსე კლასის სახელმძღვანელოებიდან უკვე იციან და ამჯერად ეს ყველაფერი გაცნობიერებული და უფრო ჩაღრმავებული დაკვირვების საგნად უნდა აქციონ. კერძოდ, ამ სახელმძღვანელოში გაშუქებულია და სისტემაშია მოყვანილი ზმნასთან და ზმნის ფორმაწარმოებასთან დაკავშირებული საკითხები (**არსებით სახელთან, ზედსართავ სახელთან, რიცხვით სახელთან** და **ნაცვალსახელებთან** დაკავშირებული საკითხები VII კლასის სახელმძღვანელოში იყო განხილული, IX კლასში კი მოსწავლეები სინტაქსის სისტემურ კურსს გაეცნობიან).

ენის სახელმძღვანელოც ინტერაქტიური სწავლების პრინციპზეა აგებული და ითვალისწინებს ისეთი მნიშვნელოვანი სააზროვნო უნარების განვითარებას, როგორიცაა **ვარაუდების გამოთქმა, დაკვირვება, დასკვნის გამოტანა**. ამიტომ უმორჩილესად ვთხოვთ მასწავლებლებს, გვერდი არ აუარონ ინტერაქტივს და არ წავიდნენ მხოლოდ წესების დასწავლისა და სავარჯიშოების შესრულების გზით. თუმცა დასასწავლი წესები სახელმძღვანელოში ნაკლებადაა მოცემული, მოსწავლეებს თავად მოეთხოვებათ მაგალითებსა და თვალსაჩინო სქემებზე დაყრდნობით განსაზღვრონ შესაბამისი წესები ან თავადვე შექმნან სამახსოვრო თვალსაჩინოებები.

ლიტერატურის სახელმძღვანელოში მოცემული პარაგრაფები მათი სპეციფიკის გამო დიდი მოცულობისაა და მათი „გაკვეთა“, ანუ გაკვეთილებად დაყოფა, მასწავლებლებისათვის მიგვინდვია , ენის სახელმღვანელოში წარმოდგენილი პარაგრაფები კი ძირითადად ორ 45-წუთიან გაკვეთილზეა გათვლილი.

VIII კლასის ლიტერატურის სახელმძღვანელოში წარმოდგენილია საბაზო სკოლის საფეხურზე ეროვნული სასწავლო გეგმით გათვალისწინებული სავალდებულო ტექსტების (ქართული ლიტერატურის ნიმუშების) გარკვეული ნაწილი, დანარჩენი VII და IX კლასებშია გადანაწილებული.

რაც შეეხება საათების განაწილებას, ჩვენი ვარაუდით, 180 საათიდან საორიენტაციოდ 50 საათი უნდა დაეთმოს ენის სახელმძღვანელოში მოცემულ მასალას, 107 საათი კი ლიტერატურის სახელმძღვანელოში წარმოდგენილი მასალის შესწავლას. რჩება 23 საათი, რომელიც მასწავლებელმა შეიძლება საკონტროლოებისა და შემაჯამებელი სამუშაოებისათვის გამოიყენოს.

აუცილებელი განმარტება ენის სახელმძღვანელოში წარმოდგენილი მასალის თაობაზე

VIII კლასის ქართული ენისა და ლიტერატურის სახელმძღვანელოს კომპლექტის ერთ-ერთ შემადგენელ ნაწილად მოაზრებული ქართული ენის სახელმძღვანელო არსებითად სრულად მოიცავს იმ ძირითად საკითხებს, რომლებიც ქართული ზმნის რთული სისტემის ანალიზსა და მნიშვნელობას უკავშირდება. ამავე დროს, აქ მაქსიმალურად არის გათვალისწინებული ყველა ის სიახლე, რომელთა საფუძველზეც ბევრად უფრო მისაწვდომი და აღსაქმელი ხდება ცალკეული ზმნური კატეგორიები და ფორმალური სტრუქტურები.

ობიექტურ გარემოებათა გამო ჩვენი პედაგოგიური საზოგადოება ნაკლებად ადევნებდა თვალს იმ სიახლეებს, რამაც ქართული ენის გრამატიკული აგებულების შესწავლაში იჩინა თავი და რამაც ბევრად უფრო ნათლად წარმოაჩინა ამ სფეროს რთული უბნები. არაერთ ცალკეულ გამოკვლევასთან ერთად, 2016 წელს ცალკე ტომეულებად გამოვიდა აკადემიური კურსი „თანამედროვე ქართული ენა“, რომლის II ტომი ქართული ზმნის სისტემურ ანალიზს დაეთმო. ეს ტომები სპეციალისტებისთვისაც კი ნაკლებ ხელმისაწვდომია იმის გამო, რომ დღევანდელი ტირაჟები მეტად შეზღუდულია (სამიოდე ასეული ეგზ.) და გამოცემაც ლოკალურ აკადემიურ სივრცეს მოიცავს.

ამიტომაც ხაზგასასმელია, რომ ყველა ის პოზიტიური მონაპოვარი, რაც ზმნის კატეგორიების შესწავლისა და მათი მნიშვნელობის უკეთ აღქმისათვის შეიძლება იყოს სასარგებლო, წინამდებარე სახელმძღვანელოში არის გამოყენებული. ასეთებია, მაგალითად: გარდამავლობისა და გვარეობრივი კლასიფიკაციის მიმართება; უღლების ტიპებად დაყოფა; ვნებითი გვარის ფორმათა შინაარსის პრობლემა; ე.წ. უგვარო ზმნათა ნაკლული ფორმაწარმოება; ქცევის კატეგორიზაცია სუბიექტურ-ობიექტურ მიმართებათა თვალსაზრისით; მიმღეობათა მორფოსემანტიკური კლასიფიკაცია და მისთ.

გვარის კატეგორიის გაგებასთან დაკავშირებით

სრულიად აშკარაა, რომ ცოდნის ნებისმიერ სფეროში დროთა განმავლობაში საკითხების გაგება იცვლება; მეცნიერების განვითარებას შემოაქვს ახალი მეთოდები და მიდგომები, რაც იწვევს აღსაწერი საგნისა თუ მოვლენის სხვაგვარი კუთხით დანახვის შესაძლებლობას. ახალი თეორიული მონაპოვრები კი ბუნებრივად განაპირობებს ცვლილებებს შესაბამისი საგნის აღწერის, შესწავლისა და სწავლების სფეროებში. ასეა ეს ჰუმანიტარულ სფეროებშიც, მათ შორის, ლიტერატურათმცოდნეობისა და გრამატიკის დარგებში. მაგალითად, სანამ სახისმეტყველების ცნება შემოვიდოდა, საკმაოდ დიდმა დრომ განვლო და იმ დროს აგიოგრაფიასაც კი მხატვრული ასახვის რეალისტური კატეგორიებით ხსნიდნენ და ასწავლიდნენ. სანამ აკაკი შანიძე მწკრივის კატეგორიას არ შემოიღებდა, არავინ იცოდა, რომ ზმნის კატეგორიები უღლებისა და წარმოქმნის კატეგორიებად იყოფოდა და სხვ.

ასეთი ცვლილებები მუდმივად შემოდის გრამატიკის სფეროში. ისინი ხშირად ნაკლებად შესამჩნევია, რადგან პერიფერიულ მოვლენას ასახავს, ზოგჯერ მეტად ჩანს. მაგალითად, აღარავის ახსოვს, როდის და როგორ შემოიტანა ლეო კვაჭაძემ სინტაქსში საურთიერთო მართვის გაგება, რომელიც არნ. ჩიქობავას კოორდინაციის ახალი თეორიით იყო განპირობებული.

ამჯერად შევეხებით ზმნის გვარის კატეგორიისა და, კერძოდ, ე.წ. საშუალი გვარის გაგების საკითხს.

ჯერ ზოგადად:

გრამატიკული კატეგორიის არსებობისათვის აუცილებელია მოვლენის სისტემური აღწერა, ანუ ერთი რიგის ენობრივ მონაცემთა შორის უნდა არსებობდეს, ერთი მხრივ, ფორმალური (მორფოლოგიური) სისტემური მიმართება, ხოლო მეორე მხრივ - შინაარსობრივი განსხვავება. ეს მიმართებები დიდად განსხვავდება სხვადასხვა ენებში და, ამიტომაც, გრამატიკული კატეგორიების მიხედვით ეს ენები სრულიად სხვადასხვაგვარად გამოიყურება. მაგალითისათვის, „საშუალ-„ ცნების გამოყენების განსხვავებული შემთხვევა რომ გავითვალისწინოთ, ავიღოთ სქესის კატეგორიის გაგება სხვადასხვა ენაში. თუ დაუკვირდებით, მისი გაგება დიდად განსხვავდება სხვადასხვა ჯგუფის ენებში. მაგ., ინდოევროპულ ენათაგან გერმანულსა და რუსულს სქესის სამწევროვანი სისტემა აქვს (მამრობითი, მდედრობითი და საშუალო), ფრანგულსა და იტალიურს - ორწევროვანი (მამრ. და მდედრ.), ხოლო კავკასიურ ენებს, მათ შორის - ქართველურს, საერთოდ არა აქვს სქესის კატეგორია. რატომ ხდება ასე? იმიტომ რომ პერველ შემთხვევაში სქესის სამგვარი ფორმალური გამოხატვა არსებობს - გერმანულიში არტიკლით, რუსულში - სახელის დაბოლოებებით, რაც ზმნაშიც აისახება; მეორე შემთხვევაში ასეთი ფორმალური ოპოზიცია ბინარულია - მხოლოდ მამრობითი და მდედრობითი. რაც შეეხება კავკასიურ ენებს, აქ რომ სქესის კატეგორია არ არის გამოყოფილი, ეს იმას ხომ არ ნიშნავს, რომ კავკასიელებს სქესის გაგება არა აქვთ? არა, რა თქმა უნდა. ეს იმას ნიშნავს, რომ ამ ენებში სქესის გრამატიკული, ფორმალური გამოხატვა არ ხდება.

ასევეა გვარის კატეგორიის გაგება სხვადასხვა ენაში. არის ენები, რომლთა გრამატიკული აღწერისას გვარის კატეგორიას ვერ ნახავთ. ენების უმეტესობაში გვარი ორწევროვანია (აქტივი და პასივი); არის ენები, რომლებშიც გვარის მესამე წევრიც შემოდის - მედიუმი. არის ენები, რომელთა გვარის კატეგორიას უკუქცევითი და ურთიერთობითი გვარიც ემატება და ა.შ.

ქართულ ენაში გვარის სამწევროვანი კატეგორია შემოიღო აკაკი შანიძემ, ჯერ ეს აისახა 1930 წლის გრამატიკაში, საბოლოოდ კი დამკვიდრდა 1953 წლის „ქართული ენის გრამატიკის საფუძვლებით“. როდესაც მეცნიერმა გვარის სისტემაში საშუალი გვარის ცნება ჩართო, ასეთი კომენტარი გაუკეთა: „ზოგი ნიშნის მიხედვით ეს ზმნა მოქმედებითს ჰგავს, ზოგით კი - ვნებითს: ფორმა უმეტესად მოქმედებითისა აქვს, ფუნქცია - ვნებითისა. ამის გამო მას ს ა შ უ ა ლ ს (მედიუმს) ვეძახით“ (& 369). როგორც ვხედავთ, ამ კატეგორიას არა აქვს თავისი დამოუკიდებელი გრამატიკული ნიშანი და მისი გამოყოფა პირობითია (და სხვა ენების გრამატიკების გავლენას წარმოადგენს).

ამიტომაც ქართული ზმნის სისტემური აღწერისას იმთავითვე გვარის ორწევროვან სისტემას წარმოადგენდნენ. მაგალითად, 1950 წელს გამოვიდა „ქართული ენის განმარტებითი ლექსიკონის“ პირველი ტომი, რომელსაც უძღვის მეორე დიდი ენათმეცნიერის - არნოლდ ჩიქობავას „ქართული ენის ზოგადი დახასიათება“ და მასში ქართული ენის დამახასიათებელ თვისებად მხოლოდ მოქმედებითი-ვნებითი გვარის დაპირისპირებაა მიჩნეული (& 40).

ამ დროიდან მოკიდებული ყველა უმაღლეს სასწავლებელში, სადაც მომავალ პედაგოგებს ასწავლიდნენ, გვარის გაგების ამ განსხვავევებას აუცილებლად უთითებდნენ და პედაგოგებიც ე.წ. საშუალი გვარის გამოყოფის პირობითობას ყოველთვის აღნიშნავდნენ.

1975 წელს გამოვიდა ბ. ჯორბენაძის სოლიდური მონოგრაფია „ზმნის გვარის ფორმათა წარმოებისა და ფუნქციის საკითხები ქართულში“, რომლის მნიშვნელოვანი ნაწილი სწორედ ე.წ. საშუალი გვარის გამოყოფის შეუსაბამობას ეძღვნება ქართული ენის ბუნებასთან.

გასული საუკუნის 70-იანი წლებიდან მოკიდებული, ყველა მომავალი პედაგოგი განისწავლებოდა იმ ცოდნითა და შეგნებით, რომ ქართულში გვარი ორწევროვანი სისტემაა და „საშუალი“ ტერმინი ამ სფეროში სტერეოტიპების ძნელად დაძლევის მაგალითად რჩებოდა.

უფრო გვიან ისეთი თეორიაც იქნა შემოღებული, რომელმაც გვარის კატეგორია საერთოდ გამორიცხა ქართული ზმნის გრამატიკული აღწერიდან და მას მიუსადაგა დიათეზის კომპლექსური კატეგორია (დ. მელიქიშვილი).

ხუთიოდე წლის წინ გამოვიდა ქართული ენის მორფოლოგიის აკადემიური კურსი, რომლის მე-2 ტომი ქართულ ზმნას ეძღვნება. ამ ტომში, ცხადია, ასახულია ის თეორიული ასპექტები, რომელთა შესახებაც ზემოთ გვქონდა საუბარი და რაც გვარის კატეგორიის ორწევროვან ოპოზიციას გულისხმობს: მოქმედებითი (აქტივი) და ვნებითი (პასივი).

მართლაც, გარდამავალი ზმნები და გარდაუვალი ზმნების დიდი ნაწილი ისე უპირისპირდება ერთმანეთს, რომ მათ შორის უშუალო სისტემური კავშირი აშკარაა: გარდამავალი, ანუ მოქმედებითი გვარის ზმნათაგან კონვერსიის გზით უშუალოდ მიიღება შესაბამისი ვნებითი გვარის ზმნა (კონვერსია გულისხმობს მოქმედებითი გვარის სუბიექტის დაკარგვას და პირდაპირი ობიექტის გადაქცევას სუბიექტად (ხატავს იგი სურათს -> იხატება სურათი). ვნებითს ამ „შებრუნებულ“ შინაარსთან ერთად აქვს ფორმალური გამოხატულებაც - როგორც მოგეხსენებათ, ყველა ტიპის ვნებითის აწმყოს საერთო დაბოლოებაა -ებ-ი (ებ-ა - მე-3 პირში). მართალია, ვნებითი გვარის ფორმები ხშირად გამოხატავენ არა „პასიურ“, არამედ აქტიურ შინაარსს (მაგალითად, როდესაც ვნებითის სუბიექტი სულიერი არსებაა: შდრ.: იწერება წერილი; მაგრამ: შვილი უცხოეთიდან იწერება), მაგრამ ამით კონვერსიის ფორმალური მხარე არ იცვლება.

ამდენად, გვარი ქართულში ორწევროვანი სისტემაა: მოქმედებითი და ვნებითი. რაც შეეხება იმ საკმაოდ მრავალრიცხოვან ზმნებს, რომელთაც ე.წ. საშუალი გვარის ზმნების კატეგორიაში აქცევდნენ, როგორც მოგეხსენებათ, მათ არც ფორმალურად და არც შინაარსობრივად არაფერი აქვთ საერთო (გარდაუვალობის გარდა); ამ ზმნათაგან ერთნი (ე.წ. მედიოაქტიურნი) აქტიურ შინაარსს, დინამიკას გამოხატავენ (თამაშობ-ს, ომობ-ს...), მეორენი - სტატიკას (დგა-ს, წევ-ს...), მესამენი კი საერთოდ ცალკე ჯგუფის - სტატიკური ზმნების (ვნებითების) სახელით არიან ცნობილი (აგი-ა, უპყრი-ა...).

ამიტომაც გრამატიკულადაც (თეორიულადაც) სწორია და პედაგოგიურადაც გამართლებულია, თუკი გვარის ორწევროვანი სისტემის გარეთ დარჩენილ მრავალნაირ თავისებურ ზმნებს ვასწავლით ცალკე, რამდენიმე ფორმალურ ჯგუფად, რათა მათი თავისებურება უკეთ იქნეს წარმოჩენილი. ამავე დროს, ჩვენ სახელმძღვანელოში ვტოვებთ მინიშნებას იმაზე, რომ თავისებურ ზმნათა ეს კატეგორია ასახავს ძველი სამწევროვანი სისტემის „საშუალის“ სახელით ცნობილ ზმნებს. ანუ: აკაკი შანიძის თეორიის საფუძველზე განსწავლულთ არ გაუჭირდებათ ადაპტირება იმ მცირე ცვლილებასთან, რაც გვარის კატეგორიის ამ კორექტირებულ სისტემას უკავშირდება.

ქართული ენა და ლიტერატურა
საბაზო საფეხურის სტანდარტი

შესავალი

საბაზო საფეხურის ქართული ენისა და ლიტერატურის სტანდარტი შედგება შემდეგი ნაწილებისაგან:

ა) საგნის სწავლა-სწავლების მიზნები;

ბ) სტანდარტის შედეგები და შინაარსი;

გ) მეთოდიკური ორიენტირები;

დ) შეფასება;

ე) დანართი.

საბაზო საფეხურზე ქართულ ენასა და ლიტერატურაში მოსწავლეები შეისწავლიან სხვადასხვა ტიპისა და ჟანრის ტექსტებს (ქართველ კლასიკოსთა თხზულებებს, თანამედროვე მხატვრულ ლიტერატურას, არამხატვრულ ლიტერატურას და სხვ.). სწავლა-სწავლების პროცესში აქცენტები კეთდება ისეთ მასალაზე, რომელიც შეიცავს პრობლემას (პრობლემებს), განსხვავებულ თვალსაზრისებს და მოითხოვს ამ პრობლემების გადაჭრის ალტერნატიული გზების ძიებას, თვალსაზრისების შეჯერებასა და საკუთარი დამოკიდებულების გამოხატვას.

საგნის სწავლა-სწავლებისას მოსწავლე ჩართული იქნება აქტივობებში, რომლებიც მას შეძენილი ცოდნის პრაქტიკაში გამოყენების საშუალებას მისცემს.

ა) საგნის სწავლა-სწავლების მიზნები

საბაზო საფეხურზე ქართული ენისა და ლიტერატურის სწავლა-სწავლება მიზნად ისახავს:

- მოსწავლეს განუვითაროს სტანდარტით განსაზღვრული სხვადასხვა ტიპის ზეპირ და წერილობით ტექსტებზე დამოუკიდებლად მუშაობის, მათი გაგება-გაანალიზების, ინტერპრეტირებისა და არგუმენტირების უნარები;
- მოსწავლეს განუვითაროს ენობრივი უნარები, გაუმდიდროს ლექსიკური მარაგი;
- მოსწავლეს განუვითაროს მხატვრულ-ესთეტიკური გემოვნება;
- მოსწავლეს განუვითაროს სტანდარტით განსაზღვრული სხვადასხვა ტიპის ტექსტების (მათ შორის თანამედროვე ტექნოლოგიების გამოყენებით შექმნილი ტექსტების) შექმნისა და წარდგენა-გაზიარების უნარები;
- მოსწავლეს გამოუმუშავოს პატივისცემისა და პასუხისმგებლობის გრძნობა მშობლიური ენისა და ლიტერატურის, ზოგადად, ქართული კულტურის მიმართ;
- ხელი შეუწყოს მოსწავლის, როგორც სხვა კულტურების პატივისმცემელი პიროვნების ფორმირებას;
- ხელი შეუწყოს მოსწავლის, როგორც ჰუმანურ ღირებულებებზე ორიენტირებული, შემოქმედებითი და მაძიებელი პიროვნების ფორმირებას.

ბ) სტანდარტის შედეგები და შინაარსი

სტანდარტის შედეგები საგნის ცნებებზე დაფუძნებით განსაზღვრავს მიზნობრივ ორიენტირებს და პასუხობს შეკითხვას, რა უნდა შეეძლოს საბაზო საფეხურის მოსწავლეს საგან „ქართული ენისა და ლიტერატურის" ფარგლებში?

სტანდარტის შედეგები ჯგუფდება ოთხი მიმართულების მიხედვით:

ტექსტის გაგება-გაანალიზება – გულისხმობს სტანდარტით განსაზღვრული სხვადასხვა ტიპის ტექსტებში მოცემული ექსპლიციტური და იმპლიციტური ინფორმაციის გაგებას და მრავალმხრივად გააზრებას (სასწავლო გეგმაში ტერმინი

„ტექსტი“. გამოიყენება ფართო მნიშვნელობით და გულისხმობს როგორც ბეჭდურ, ისე აუდიოვიზუალურ/მულტიმედიურ, აუდიო- და ვიდეოფორმატის ტექსტებს).

ცოდნისა და იდეების გაზიარება – ფოკუსირებულია მოსწავლის პროდუცირების უნარებზე. ეს გულისხმობს, რომ მოსწავლემ, წერილობითი ან ზეპირი ტექსტების სახით, უნდა წარმოადგინოს და გააზიაროს თავისი დამოკიდებულება ტექსტის მიმართ, არგუმენტირებულად იმსჯელოს ნაცნობ თემებზე, საკითხებზე/პრობლემებზე; წარმოაჩინოს ცოდნა, იდეები ან/და ტექსტის გაცნობის შედეგად მიღებული საკუთარი უნიკალური გამოცდილება, ტექსტის მისეული ინტერპრეტაცია, დამოუკიდებლად ჩატარებული სამუშაოს შედეგები.

ენობრივი და სტრუქტურული მახასიათებლების გამოყენება – გულისხმობს სხვადასხვა საკომუნიკაციო სიტუაციაში (ზეპირმეტყველების, კითხვის, წერის დროს) ენობრივი საშუალებებისა და ტექსტის სტრუქტურულ-კომპოზიციური ელემენტების ფუნქციურად გამოყენების უნარების განვითარებას.

სტრატეგიების გამოყენება – სწავლა-სწავლებისას გრძელდება მუშაობა იმ მიმართულებით, რომ მოსწავლეებს განუვითარდეთ სხვადასხვა საკომუნიკაციო სიტუაციაში (ლაპარაკის, მოსმენის, კითხვისა თუ წერის დროს) კოგნიტური და მეტაკოგნიტური სტრატეგიების შერჩევისა და გააზრებულად გამოყენების უნარი კონკრეტული სასწავლო ამოცანების შესაბამისად, რაც ხელს შეუწყობს დამოუკიდებლად სწავლის უნარების განვითარებას.

სტანდარტის შინაარსი განსაზღვრავს, რა უნდა იცოდეს მოსწავლემ. შინაარსი აღიწერება სავალდებულო ცნებების, თემატური ბლოკებისა და საგნობრივი საკითხების სახით.

საკითხავი ლიტერატურა შეთავაზებულია 3 ძირითადი თემატური ბლოკის სახით. თემატური ბლოკები შემოსაზღვრავს ზოგად შინაარსობრივ კონტექსტებს და საფუძველს ქმნის სტანდარტის შედეგების მიღწევისთვის. თითოეული თემატური ბლოკი მოიცავს შესაბამის სასწავლო თემებს, განსაზღვრულს ლიტერატურის უნივერსალური მოტივების (/თემების) გათვალისწინებით. აქვეა წარმოდგენილი ჩამონათვალი სავალდებულო ნაწარმოებებისა, რომლებიც დამუშავდება შეთავაზებული თემატური ბლოკების ფარგლებში. საბაზო საფეხურის თითოეულ კლასში მოსწავლეებს უნდა შევთავაზოთ სამივე თემატური ბლოკის შესაბამისი მასალა.

სწავლა-სწავლების პროცესში სტანდარტით განსაზღვრული შედეგები, ცნებები და საკითხები ინტეგრირებულად დამუშავდება ყველა კონკრეტულ სასწავლო თემაში.

ცნებების სახით განსაზღვრულია ის ცოდნა, რომელსაც მოსწავლე საგნის ფარგლებში უნდა დაეუფლოს. ცნებები შედეგებთან ერთად უნდა დამუშავდეს მოსწავლისთვის ნაცნობ კონტექსტში. ეს კონტექსტები ზემოაღნიშნული სავალდებულო თემატური ბლოკების სახითაა წარმოდგენილი.

მკვიდრი წარმოდგენები — თითოეულ ცნებას ახლავს მკვიდრი წარმოდგენები, რომლებიც შემოსაზღვრავს ცნების მოცულობას და აზუსტებს, რა უნდა ჰქონდეს გაცნობიერებული მოსწავლეს ამ ცნებასთან მიმართებით საფეხურის ბოლოს.

თითოეულ თემატურ ბლოკს ახლავს შეფასების ინდიკატორები. ისინი განსაზღვრავს, თუ რა უნდა შეფასდეს სწავლა-სწავლების პროცესში (თითოეულ ინდიკატორს ახლავს შესაბამისი შედეგის ინდექსის ნომერი, რომელიც განსაზღვრავს, თუ რომელი შედეგიდან/შედეგებიდან გამომდინარეობს იგი).

სწავლა-სწავლების პროცესში სტანდარტით განსაზღვრული შედეგები, ცნებები და საკითხები ინტეგრირებულად დამუშავდება ყველა კონკრეტულ სასწავლო თემაში.

ინდექსების განმარტება

საბაზო საფეხურზე სტანდარტში გაწერილ თითოეულ შედეგს წინ უძღვის ინდექსი, რომელიც მიუთითებს საგანს, სწავლების საფეხურსა და სტანდარტის შედეგის ნომერს, მაგ., ქართ. საბ. 1.

„ქართ.“ - აღნიშნავს საგანს „ქართული ენა და ლიტერატურა“.
„საბ“ - მიუთითებს საბაზო საფეხურს;
„1“ - მიუთითებს საგნობრივი სტანდარტის შედეგის ნომერს.

<table>
<tr><td colspan="3">ქართული ენისა და ლიტერატურის სტანდარტის შედეგები (VII-IX კლასები)</td></tr>
<tr><td>შედეგების ინდექსი</td><td>მიმართულება: ტექსტის გაგება-გაანალიზება</td><td>სამიზნე ცნებები და ცნებებთან დაკავშირებული მკვიდრი წარმოდგენები</td></tr>
<tr><td></td><td>მოსწავლემ უნდა შეძლოს:</td><td rowspan="8">ტექსტის ტიპი და ჟანრი (შედეგები 1,2,3,5,6,8,9,10,11,12)
• მხატვრული ტიპის ტექსტები წარმოადგენს გამონაგონს და შექმნილია წარმოსახვის, ფანტაზიის ძალით, ანდა ასახავს ავტორის შინაგან სამყაროს: გრძნობებს, დამოკიდებულებებს, თვალთახედვას. არამხატვრული ტიპის ტექსტები დაფუძნებულია ფაქტებზე.
• მხატვრული ლიტერატურა მოიცავს სხვადასხვა მხატვრულ ჟანრს, არამხატვრული ლიტერატურა — სხვადასხვა არამხატვრულ ჟანრს.
• ერთი ჟანრის ტექსტებს აქვთ საერთო მახასიათებლები (ენობრივ-სტილური, სტრუქტურულ-ორგანიზაციული და სხვა მსგავსებები).
• ავტორები ირჩევენ გარკვეულ ჟანრს კონკრეტული მიზნის შესაბამისად.
• ჟანრობრივი მახასიათებლების ცოდნა მეხმარება ტექსტის სიღრმისეულად გაგება-გააზრებაში.
• ჟანრობრივი მახასიათებლების ცოდნის გამოყენება მეხმარება კონკრეტული მიზნით ტექსტების შედგენა-გაზიარებაში.</td></tr>
<tr><td>ქართ.საბ.1.</td><td>ტექსტში მოცემული ფაქტობრივი და კონცეპტუალური ინფორმაციის ამოცნობა-გააზრება;</td></tr>
<tr><td>ქართ.საბ.2.</td><td>ტექსტის ცალკეულ ნაწილებს შორის არსებული მიმართებების გაანალიზება და სათანადო დასკვნების გამოტანა;</td></tr>
<tr><td>ქართ.საბ.3.</td><td>ტექსტის კომპოზიციური ელემენტების გააზრება მთლიანი ტექსტის ფარგლებში;</td></tr>
<tr><td>ქართ.საბ.4.</td><td>ტექსტის კრიტიკული გააზრება კონტექსტური ფაქტორების გათვალისწინებით.</td></tr>
<tr><td colspan="2">მიმართულება: ცოდნისა და იდეების გაზიარება</td></tr>
<tr><td></td><td>მოსწავლემ უნდა შეძლოს:</td></tr>
<tr><td>ქართ.საბ.5.</td><td>ტექსტის ინტერპრეტაცია პირად ან/და ლიტერატურულ გამოცდილებაზე დაყრდნობით (მაგ. ხედვის პერსპექტივის შეცვლით, დროსა თუ სივრცეში გადანაცვლებით);</td></tr>
</table>

<table>
<tr>
<td>ქართ.საბ.6.</td>
<td>ერთსა და იმავე თემაზე შექმნილი ტექსტების შედარება და მსჯელობა მათ მსგავსება-განსხვავებებზე;</td>
<td rowspan="5">კომპოზიცია/შინაარსობრივი მხარე (შედეგები 1,2,3,5,6,7,8,11,12)

ტექსტის მთლიანობას განაპირობებს მისი კომპოზიცია/შინაარსობრივი მხარე. კომპოზიციას/შინაარსობრივ მხარეს ქმნის ერთობლიობა:

• ლექსში — თემის, იდეის, მხატვრული საშუალებების, მეტრის, რითმის;
• პოემაში — თემის, იდეის, ფაბულის, სიუჟეტის, მოქმედების დროისა და ადგილის, პერსონაჟთა სახეების, ხედვის კუთხის, ჩანართი ეპიზოდების, მხატვრული საშუალებების, მეტრისა და რითმის.
• მხატვრულ პროზაულ ნაწარმოებში — თემის, იდეის, ფაბულის, სიუჟეტის, პერსონაჟთა სახეების, მოქმედების დროისა და ადგილის, ხედვის კუთხის, ჩანართი ეპიზოდების, მხატვრული საშუალებების.
• არამხატვრულ ტექსტებში — იდეების/საკითხების, ხედვის კუთხის.
• ტექსტის მთლიანობის განმსაზღვრელი ელემენტები გავლენას ახდენს ტექსტის მნიშვნელობაზე/ფასეულობაზე.
• ტექსტის მთლიანობის განმსაზღვრელი ელემენტების ცოდნის გამოყენება დამეხმარება ტექსტების სიღრმისეულად გააზრებაში, ეფექტიანი ტექსტების შედგენაში.

ტექსტის სტრუქტურა, ორგანიზება (შედეგები 1,8,9,10,11,12)

• ყველა ტექსტს აქვს გარკვეული სტრუქტურა. სტრუქტურის შემადგენელი ელემენტები შეიძლება იყოს როგორც სიტყვიერი (მაგ., სათაური, ქვესათაური, რუბრიკა, აბზაცი), ისე არასიტყვიერი (მაგ., ილუსტრაცია, ლოგო, სქემა).</td>
</tr>
<tr>
<td>ქართ.საბ.7.</td>
<td>საკუთარ გამოცდილებაზე დაყრდნობით ტექსტის შეფასება, ტექსტის მიმართ პირადი დამოკიდებულების გამოხატვა და ახსნა-დასაბუთება;</td>
</tr>
<tr>
<td>ქართ.საბ.8.</td>
<td>სტანდარტით განსაზღვრული სხვადასხვა ტიპის ტექსტების შედგენა-გაზიარება საკომუნიკაციო სიტუაციის გათვალისწინებით (ზეპირი ან/და წერითი მეტყველების დროს).</td>
</tr>
<tr>
<td colspan="2">მიმართულება: ენობრივი და სტრუქტურული მახასიათებლების გამოყენება</td>
</tr>
<tr>
<td>ქართ.საბ.9.</td>
<td>მოსწავლემ უნდა შეძლოს:

ენობრივ-გამომსახველობითი საშუალებებისა და გრამატიკის საკითხების ცოდნის ფუნქციურად გამოყენება კონკრეტული მიზნით (ზეპირი ან/და წერითი მეტყველების დროს);</td>
</tr>
</table>

<table>
<tr>
<td>ქართ.საბ.10.</td>
<td>სტრუქტურული და ორგანიზაციული ელემენტების ცოდნის ფუნქციურად გამოყენება კონკრეტული მიზნით (ზეპირი ან/და წერითი მეტყველების დროს).</td>
<td>
• ავტორები იყენებენ სტრუქტურულ ელემენტებს იდეებისა და ინფორმაციის ორგანიზებისთვის. ტექსტის ცალკეული ეპიზოდების/მნიშვნელოვანი ნაწილების გამოკვეთისთვის.
• არამხატვრულ ტექსტებს შესაძლებელია ჰქონდეს სხვადასხვა ორგანიზაციული ყალიბი (მაგ., ქრონოლოგიური, მიზეზი-შედეგი, პრობლემა-პრობლემის გადაჭრა, მსგავსება-განსხვავება, ყველაზე მნიშვნელოვანი-ნაკლებად მნიშვნელოვანი).
• სტრუქტურული ელემენტების ან/და ორგანიზაციული ყალიბის ცოდნის გამოყენება მეხმარება ტექსტის შინაარსის უკეთ გააზრებაში, მიზნის შესაბამისი ტექსტების შედგენაში.
</td>
</tr>
<tr>
<td colspan="2">მიმართულება: სტრატეგიების გამოყენება

მოსწავლემ უნდა შეძლოს:</td>
<td rowspan="2">
ენობრივ-გამომსახველობითი საშუალებები (შედეგები: 1,2,3,8,9,10,11)
• მწერლები გვიზიარებენ თავიანთ გრძნობებს, გამოცდილებას, დამოკიდებულებებსა და მოსაზრებებს ოსტატურად შერჩეული სიტყვების, ფრაზების, სტილისა და ფორმატის გამოყენებით.
• ტექსტში გამოყენებული ენობრივ-გამომსახველობითი საშუალებები გავლენას ახდენს ტექსტის მნიშვნელობაზე, ფასეულობაზე.
• მწერლები იყენებენ სხვადასხვა ენობრივ საშუალებას იმისათვის, რომ მოახდინონ შთაბეჭდილება მკითხველზე, დაარწმუნონ მკითხველი, შეუქმნან გარკვეული განწყობა.
• ენობრივ-გამომსახველობითი საშუალებების ცოდნის გამოყენება დამეხმარება ტექსტების უკეთ გააზრებაში, მიზნის შესაბამისი ტექსტების შედგენაში.

კონტექსტი (შედეგები: 1.2.3.4.11.12)
• ყველა თხზულებას აქვს თავისი კონტექსტი — ფონი ან გარემო, რომელშიც შეიქმნა ესა თუ ის ნაწარმოები.
</td>
</tr>
<tr>
<td>ქართ.საბ.11.

ქართ.საბ.12.</td>
<td>ზეპირმეტყველების, კითხვის, წერის სტრატეგიების მიზნის შესაბამისად შერჩევა და ადეკვატურად გამოყენება;

სწავლის პროცესში გამოყენებული სტრატეგიების გაცნობიერება, გაანალიზება და შეფასება მიზანშეწონილობისა და ეფექტურობის თვალსაზრისით.</td>
</tr>
</table>

- კონტექსტს შეიძლება განსაზღვრავდეს სხვადასხვა ფაქტორი, მაგ., ავტორის ცხოვრებისეული გამოცდილება, სოციალური წრე, შეხედულებები; ადგილი, ეპოქა ან კულტურა, რომელშიც თხზულება შეიქმნა.
- კონტექსტი შეიძლება იყოს საზოგადოებრივი, პოლიტიკური, ისტორიული, კულტურული.
- კონტექსტის ცოდნა დამეხმარება ტექსტის უკეთ გაგებაში, მისი მნიშვნელობის, აქტუალობის გააზრებაში.

მიმართებები ტექსტებს შორის (ინტერტექსტუალობა) (შედეგები: 1,2,3,6,11,12)

- ინტერტექსტობრივი მიმართებები გულისხმობს, რომ ერთ რომელიმე ტექსტში შეიძლება მოხმობილი ან გამოყენებული იყოს სხვა კონკრეტული ტექსტი/ტექსტები.
- ინტერტექსტობრივი მიმართებები გამოკვეთს მჭიდრო კავშირს ტექსტებს შორის და წარმოაჩენს, რა ზეგავლენა მოახდინა ერთმა ტექსტმა მეორეზე.
- ერთი ტექსტის მეორეზე ზეგავლენა შეიძლება გამოიხატებოდეს:
  - კონკრეტული ტექსტის ენის/ენობრივი ფორმულების გამოყენებას მეორე ტექსტში;
  - კონკრეტული ტექსტიდან მოხმობილი ციტატების ჩართვას მეორე ტექსტში;
  - კონკრეტული ტექსტის რეალიების — სიუჟეტის, პერსონაჟების — „გამოყენებას“ მეორე ტექსტში.
- ინტერტექსტობრივი მიმართებების გამოკვლევა წარმოაჩენს ახალ კონტექსტებს, რაც დამეხმარება ტექსტის მნიშვნელობის, იდეების, თემების, პერსპექტივების უფრო ღრმად/მრავალმხრივად გააზრებაში, შესასწავლი ტექსტის ახლებურ ინტერპრეტირებაში.

ტექსტის სიტუაციური მახასიათებლები (საკომუნიკაციო სიტუაცია)
(შედეგები: 8,11,12)

- კომუნიკაცია გულისხმობს ინფორმაციის გაცვლას ინფორმაციის გამცემსა და მიმღებს შორის.
- საკომუნიკაციო სიტუაცია გულისხმობს სხვადასხვა სიტუაციურ ფაქტორს: კომუნიკაციის მიზანს, ადგილსა და დროს, კომუნიკაციის მინაწილეებს (ადრესანტს, ადრესატს).
- სიტუაციური ფაქტორები ზეგავლენას ახდენს კომუნიკაციის ფორმასა და შინაარსზე.
- სიტუაციური მახასიათებლების გათვალისწინება დამეხმარება წარმატებული და ეფექტური კომუნიკაციის დამყარებაში.

ინტერპრეტაცია, საკუთარი დამოკიდებულების გამოხატვა
(შედეგები: 1,2,3,7,8,11,12)

- ინტერპრეტაცია გულისხმობს ტექსტის მნიშვნელობის ახსნას, ანდა მის წარმოჩენას ახალი სახით, ფორმით/კუთხით.
- ინტერპრეტაციის დროს უნდა დავეყრდნო ტექსტში მოცემულ მინიშნებებს, დავიხმარო პირადი გამოცდილება, ნასწავლი/ნაცნობი ტექსტების, ცნებებისა და საკითხების ცოდნა.
- ინტერპრეტაციის შედეგად შემიძლია ჩავწვდე ავტორის აზრებს, უფრო სიღრმისეულად გავიგო ტექსტი.
- პირადი დამოკიდებულების გამოხატვა მეხმარება დასკვნის გამოტანაში, ტექსტის რეალურ ცხოვრებასთან დაკავშირებაში.

გრამატიკა (შედეგები: 1,2,4,8,9,11,12)

- გრამატიკის ნორმების ცოდნის გამოყენება მეხმარება ტექსტის უკეთ გაგებაში, წარმატებული კომუნიკაციის დამყარებაში (ზეპირად და წერილობით).

	• მორფოლოგიის ცოდნა მეხმარება სიტყვების ფორმებისა და მათი ცვალებადობის გაგებაში, სინტაქსის ცოდნა — სიტყვების წინადადებებად შეწყობა-შეკავშირებაში. **სტრატეგიები** (შედეგები: 11,12) • მოსმენა, ლაპარაკი, კითხვა და წერა სხვადასხვა ეტაპს მოიცავს. • მოსმენის, ლაპარაკის, კითხვისა და წერის მიზნის მისაღწევად უნდა შევარჩიო და გამოვიყენო თითოეული მათგანის ცალკეული ეტაპის შესაბამისი ხერხები, ანუ სტრატეგიები. • სწავლის პროცესზე დაკვირვება, გამოყენებული სტრატეგიების გაცნობიერება დამეხმარება სიძნელეების გადალახვასა და წინსვლაში.

ცნებები და საკითხები

ტექსტი

◊ **ტიპები – მხატვრული, არამხატვრული**

◊ **ჟანრები**

- მხატვრული: მოთხრობა, ნოველა, იგავი, მითი, ზღაპარი, ლეგენდა, ლექსი, პოემა.
- არამხატვრული: საინფორმაციო-შემეცნებითი ტექსტი; ისტორიული წყარო; ესე; პუბლიცისტური წერილი, მასობრივი ინფორმაციის საშუალებებში გამოქვეყნებული მასალა (მაგ., საინფორმაციო ქრონიკა, ინტერვიუ, რეპორტაჟი, სტატია, რეკლამა); მემუარული პროზა; ბიოგრაფიული/ ავტობიოგრაფიული ტექსტი; პირადი/არაფორმალური წერილი; საჯარო გამოსვლა, ინსტრუქცია; ოფიციალურ-საქმიანი სტილის ტექსტები (მაგ., განცხადება, რეზიუმე/CV, ავტობიოგრაფია, ფორმალური წერილი).

◊ **კომპოზიციური ელემენტები** – თემა, ქვეთემა, იდეა; მოქმედების დრო და ადგილი; თხრობა, აღწერა; პერსონაჟები; დიალოგი; ავტორისეული დახასიათება; პეიზაჟი; პორტრეტი; ხედვის კუთხე/პერსპექტივა (ავტორის, მთხრობელის, პერსონაჟის); ლირიკული გადახვევა; მორალი/შეგონება (იგავის); სიუჟეტი და მისი განვითარების საფეხურები; კონფლიქტი; რითმა, მეტრი, სტროფი, ტაეპი.

◊ **სტრუქტურული და ორგანიზაციული ელემენტები** – სათაური; თავი; რუბრიკა; აბზაცი; მიმართვა; ხელმოწერა; არავერბალური ელემენტები (ილუსტრაცია, ლოგო, სქემა, შრიფტის სახესხვაობა და ზომა).

კონტექსტი – ტექსტის შექმნის ეპოქა, ადგილი; ეპოქის ზოგადი კონტექსტი (მაგ., რეალიები, ფასეულობები, ცოდნის დონე); ავტორის ცხოვრებისეული და სულიერი გამოცდილება (მაგ., შეხედულებები, დამოკიდებულებები).

მიმართებები ტექსტებს შორის (ინტერტექსტუალობა) – ალუზია; ციტირება.

ტექსტის სიტუაციური მახასიათებლები (საკომუნიკაციო სიტუაცია) – კომუნიკაციის ადგილი; კომუნიკაციის მიზანი; ავტორი; აუდიტორია, მკითხველი; მონაწილეები (დისკუსიის, დებატების); არავერბალური მეტყველება (მაგ., სხეულის ენა, ხმის ძალა, ინტონაცია).

ინტერპრეტაცია — ჟანრი; თემა, ქვეთემა, იდეა; მოქმედების დრო და ადგილი; სიუჟეტი; ხედვის კუთხე/პერსპექტივა.

ენობრივ-გამომსახველობითი საშუალებები (ლექსიკა, სტილი, მხატვრული ხერხები, რიტორიკული ხერხები)

- ლექსიკა, სტილი – ომონიმი, დიალექტიზმი, ბარბარიზმი, ჟარგონი, არქაიზმი, ნეოლოგიზმი; ფრაზეოლოგიზმი; აფორიზმი; სიტყვაწარმოება; სიტყვის პირდაპირი და გადატანითი მნიშვნელობა; სტილისტური ხარვეზი (ტავტოლოგია, კალკი, პარონიმები); სხვადასხვა ფუნქციური სტილი (სასაუბრო, მხატვრული, პუბლიცისტური, ოფიციალურ-საქმიანი, სამეცნიერო);
- მხატვრული სტილის ენობრივი ფიგურები – ტროპები (ეპითეტი, შედარება, ჰიპერბოლა, მეტაფორა, ალიტერაცია, ალეგორია, ირონია).
- რიტორიკის ელემენტები – თეზისი, არგუმენტი; რიტორიკული შეკითხვა, რიტორიკული მიმართვა, განმეორება; რიტორიკული სტილის ძირითადი მახასიათებლები (სარწმუნოობა, ლოგიკა, ემოცია).

სტრატეგიები

- **ზეპირმეტყველების (ლაპარაკის, მოსმენის) სტრატეგიები** (მაგ., კომუნიკაციის სიტუაციური მახასიათებლების განსაზღვრა, წინარე ცოდნის მობილიზება, რეპეტიციის გავლა, პარაფრაზირება; წინასწარი ვარაუდების გამოთქმა, დამაზუსტებელი კითხვების დასმა, ჩანაწერების კეთება).
- **კითხვის სტრატეგიები** (მაგ., წინარე ცოდნის გააქტიურება, დაკავშირება, ვარაუდების გამოთქმა, წაკითხულის ვიზუალიზაცია, შეჯამება, შეკითხვების დასმა, ხელახლა წაკითხვა, დაჯგუფება- დახარისხება, კონტექსტზე დაყრდნობით/ლექსიკონის გამოყენებით სიტყვის მნიშვნელობის ამოცნობა-დადგენა).
- **წერის სტრატეგიები** (მაგ., კომუნიკაციის სიტუაციური მახასიათებლების განსაზღვრა; იდეების გენერირება; იდეების დაჯგუფება; ცოდნის მობილიზება; გეგმის შედგენა; პირველადი ვარიანტის შედგენა; პირველადი ვარიანტის გაუმჯობესება; ნაწერის გაფორმება და წარდგენა-გაზიარება).
- **მეტაკოგნიტური სტრატეგიები** (მაგ., აქტივობის/დავალების ღირებულების გააზრება; დაფიქრება სწავლის პროცესზე, წინსვლა-განვითარების

შემაფერხებელი და ხელშემწყობი ფაქტორების გაცნობიერება, სწავლის პროცესის დაგეგმვა).

მეტყველების ფუნქციური ტიპები: თხრობა, აღწერა, მსჯელობა.

ქართული ენის ისტორია: მსოფლიოს ენათა ოჯახები; ქართული ენა, ქართულის მონათესავე ენები, ქართული ენის დიალექტები; ქართული სალიტერატურო ენა, ქართული დამწერლობა (ანბანი).

ქართული მწერლობის დარგები: საერო და სასულიერო ლიტერატურა.

გრამატიკის საკითხები

მორფოლოგია

ფორმაცვალებადი მეტყველების ნაწილები:

- სახელები (არსებითი, ზედსართავი, რიცხვითი, ნაცვალსახელი): სახელთა ჯგუფები შინაარსის მიხედვით; სახელთა ბრუნება; სახელთა წარმოქმნა; კომპოზიცია.
- ზმნა: ძირითადი ზმნური კატეგორიები; გარდამავლობა; ზმნისწინი; ზმნის უღლება; თავისებური ზმნები.
- სახელზმნები (საწყისი და მიმღეობა).

ფორმაუცვლელი მეტყველების ნაწილები:
- ზმნიზედა (ადგილის, დროის, ვითარების, მიზეზისა და მიზნის);
- თანდებული (ცალკე მდგომი და შერწყმული);
- კავშირი და მისი ჯგუფები;
- ნაწილაკი და მისი ჯგუფები;
- შორისდებული და მისი ჯგუფები.

სინტაქსი
- სიტყვათა შორის სინტაქსური ურთიერთობის სახეები – შეთანხმება, მართვა, მირთვა;
- **წინადადების წევრები:** მთავარი და არამთავარი წევრები;
- **წინადადება:** წინადადება მოდალობის მიხედვით; წინადადება აგებულების მიხედვით; მარტივი წინადადება და მისი სახეები; შერწყმული წინადადება; რთული წინადადების სახეები; წინადადებათა შეერთების საშუალებები; დამოკიდებული წინადადების სახეები რთულ ქვეწყობილ წინადადებაში.
- განკერძოებული სიტყვები და გამოთქმები;
- პირდაპირი და ირიბი ნათქვამი.

აღნიშნულ ენობრივ-გრამატიკულ საკითხებთან დაკავშირებული სალიტერატურო ენის ნორმები, მართლწერა, პუნქტუაცია.

საკითხავი ლიტერატურა

საბაზო საფეხურის მოსწავლეთა საკითხავი ლიტერატურის ძირითად ბირთვს წარმოადგენს ქართული მწერლობა. მათგან ცალკე ჯგუფს ქმნის სავალდებულო ნაწარმოებები – ქართული მწერლობის კლასიკოსთა დროში გამოცდილი თხზულებები, რომლებმაც მყარად დაიმკვიდრეს ადგილი ქართული ლიტერატურის ისტორიაში და წარმოადგენენ საყრდენ ტექსტებს ცალკეული თემების შესწავლის დროს (სავალდებულო ნაწარმოებების ჩამონათვალი იხ. თემატური ბლოკების ქვემოთ).

სწავლა-სწავლების პროცესში, ამა თუ იმ თემატური ბლოკის ან/და სასწავლო თემის ფარგლებში, სავალდებულო ნაწარმოებებთან ერთად მოსწავლეებს უნდა შევთავაზოთ არასავალდებულო ლიტერატურაც – მხატვრული და არამხატვრული ტექსტები, რომლებიც შეესაბამება მოსწავლეთა ასაკობრივ ინტერესებს და დაეხმარება მათ სტანდარტით განსაზღვრული საგნობრივი ცნებებისა და საკითხების ათვისებაში, უნივერსალური ლიტერატურული მოტივების (/თემების) წვდომა-გააზრებაში.

I თემატური ბლოკი ადამიანი და მისი ცხოვრება	II თემატური ბლოკი სამყაროს შეცნობა, ახლის ძიება	III თემატური ბლოკი მარადიული ძიებები
შეფასების ინდიკატორები **მოსწავლემ უნდა შეძლოს:** **ტიპი და ჟანრი** კონკრეტული ჟანრობრივი მახასიათებლების ცოდნის მიზნის შესაბამისად გამოყენება (შედეგები: 1,2,3,6,8,11,12); სხვადასხვა ტიპის/ჟანრის ტეტსტებში ერთი და იმავე თემის/საკითხის, პრობლემის წარმოსაჩენად გამოყენებული განსხვავებული მიდგომების ამოცნობა (შედეგები: 1,2,3,6,11,12); **კომპოზიცია** კომპოზიციის ელემენტების განსაზღვრა-გაანალიზება, მათ შორის არსებული მიმართებების გააზრება ტექსტის უკეთ გაგების მიზნით (შედეგები: 1,2,3,11,12); ტექსტების შედგენისას კომპოზიციის ელემენტების ცოდნის გამოყენება კონკრეტული მიზნით (შედეგები: 1,2,3,8,11,12). **სტრუქტურა, ორგანიზება** სტრუქტურის შემადგენელი სიტყვიერი (მაგ., სათაურის, ქვესათაურის, რუბრიკის, აბზაცის) და არასიტყვიერი (მაგ., ილუსტრაციის, სქემის) ელემენტების ფუნქციის ამოცნობა, მათი ურთიერთმიმართების გააზრება (შედეგები: 1,2,3,10,11,12); ტექსტის სტრუქტურულ და ორგანიზაციულ ელემენტებს შორის არსებული მიმარ-თებების ამოცნობა, მათი გააზრება მთლიანი ტექსტის ფარგლებში (მაგ., სათაური, ტექსტი, წამყვანი აბზაცი, დამხმარე აბზაცები) (შედეგები: 1,2,3,10,11,12);		

ინტერპრეტაცია, საკუთარი დამოკიდებულების გამოხატვა

თხზულების (/ცალკეული ადგილის, ეპიზოდის, ფრაგმენტის) მნიშვნელობის ახსნა (შედეგები: 1,2,3,5,8,11,12);
თხზულების (/ცალკეული ადგილის, ეპიზიდის, ფრაგმენტის) წარმოდგენა განსხვავებული სახით/ფორმით/კუთხით (შედეგები: 1,2,3,5,8,11,12);
იმის გააზრება, თუ რამდენად/როგორ შეიცვლება ნაწარმოები სხვადასხვა ფაქტორის (მაგ., დროითი, სივრცული, მთხრობელის) ცვლილების შედეგად (შედეგები: 5,8,9,10,11,12);
ტექსტის სხვაგვარად ინტერპრეტირების შესაძლებლობის გააზრება (შედეგები: 1,2,3,5,7,8,9,10,11,12);
საკუთარ გამოცდილებაზე დაყრდნობით ტექსტში ასახული განსხვავებული თვალსაზრისების შეფასება (შედეგები: 1,2,3,7,8,9,10,11,12);
ტექსტის შეფასება თანამედროვეობის პოზიციიდან (შედეგები: 4,6,7,8,11,12);
ტექსტში წამოჭრილი პრობლემის გადაჭრის ალტერნატიული ვარიანტის წამოყენება (შედეგები: 1,2,3,5,8,11,12);
საკუთარი დამოკიდებულების გამოხატვა ტექსტში ასახული თემის, იდეის, პრობლემის მიმართ (შედეგები: 1,2,3,5,8,11,12).

კონტექსტი

სპეციფიკური დრო-სივრცული მახასიათებლების ამოცნობა, მათი გააზრება მთლიანი ტექსტის ფარგლებში (შედეგები: 1,2,3);
ტექსტსა და კონტექსტს შორის არსებული მიმართებების გააზრება; მსჯელობა იმაზე, თუ რა გავლენას ახდენს კონკრეტული კონტექსტური ფაქტორი ტექსტზე (შედეგები: 1,2,3,4,11,12).

ინტერტექსტობრივი მიმართებები

ძირიათადი და მოხმობილი ტექსტების შინაარსის, იდეებისა და მოსაზრებების შედარება და იმის ამოცნობა, თუ რით ავსებს ან რით ეწინააღმდეგება ეს ტექსტები ერთმანეთს (შედეგები: 1,2,3,6,11,12);
საუბარი იმაზე, თუ რამდენად შეიცვალა ძირითად ტექსტზე მისი წარმოდგენა ინტერტექსტის გაცნობით და რატომ, რა ახალი დეტალებით შეივსო მისი ცოდნა და ა.შ. (შედეგები: 1,2,3,6,11,12).

ენა, გრამატიკა

ენობრივ-გამომსახველობითი საშუალებების ცოდნის გამოყენება კონკრეტული მიზნით (შედეგები: 1,2,8,9,11,12);
გრამატიკული ფორმებისა და სინტაქსური კონსტრუქციების ცოდნის ადეკვატურად გამოყენება სხვადასხვა მიზნით (მაგ., წაკითხულის გაანალიზების, საკუთარი დამოკიდებულების გამოხატვის (შედეგები: 1,2,4,8,9,11,12);
მეტყველების ტიპების ცოდნის ფუნქციურად გამოყენება კონკრეტული მიზნით (შედეგები: 1,2,8,9,11,12).

სტრატეგიები

ზეპირმეტყველების, კითხვის, წერის, ასევე სწავლის სწავლის ნაცნობი სტრატეგიების ადეკვატურად შერჩევა-გამოყენება სტანდარტით განსაზღვრული ტიპისა და ჟანრის ტექსტების გაცნობის და შედგენა-გააზრების დროს (მაგ., ანალიზის შედეგების წარმოჩენის, თვითგამოხატვის, ინფორმაციის მოწოდების, საკუთარი პოზიციის გამოხატვის, გამოცდილების გაზიარების) (შედეგები: 8,11,12).

ძირითადი თემატური ბლოკები და სასწავლო თემები

I თემატური ბლოკი – ადამიანი და მისი ცხოვრება

ადამიანის ცხოვრების გზა *(მაგ., ადამიანის ყოფა-ცხოვრება, საქმიანობა, ურთიერთობა სხვა ადამიანთან)*, ადამიანის შინაგანი სამყარო *(მაგ., ემოციები, გრძნობები, განცდები, ოცნებები; წარმოსახვა-ფანტაზია);*

საზოგადოებაში თანაცხოვრება *(მაგ., ადამიანის ადგილი საზოგადოებაში, საზოგადოების ზეგავლენა ადამიანზე, ადამიანის ზეგავლენა საზოგადოებაზე).*

II თემატური ბლოკი – სამყაროს შეცნობა, ახლის ძიება

მშობლიური სამყარო *(მაგ., მშობლიური ქვეყნის წარსული, აწმყო, მომავალი; ენა, კულტურა, ტრადიციები; მშობლიური ქვეყნის მრავალფეროვნება);*

ბუნებასთან ურთიერთობა *(მაგ., ბუნების მშვენიერება, ჰარმონიულობა; წონასწორობა/ბალანსი ადამიანსა და ბუნებას შორის, კონფლიქტი ბუნებასთან და მისი შედეგები; ზრუნვა ბუნებაზე/გარემოზე თანამედროვე ეპოქაში);*

ახალი სამყაროს აღმოჩენა-შემეცნება *(მაგ., ახლის/სიახლის აღმოჩენის გზები, ახლის ნახვით/აღმოჩენით მიღებული ცოდნა და გამოცდილება, ურთიერთმიმართება ახალსა და ნაცნობს/ჩვეულს შორის).*

III თემატური ბლოკი – მარადიული ძიებები

სიკეთე და ბოროტება *(მაგ., სიკეთისა და ბოროტების ურთიერთმიმართება, ადამიანის ნების როლი სიკეთისა და ბოროტების დაპირისპირებაში);*

ცხოვრების საზრისი *(მაგ., ადამიანის არსებობის მიზანი, ადამიანური პოტენციალის რეალიზების გზების ძიება-გააზრება).*

სავალდებულო ნაწარმოებები

1. იაკობ ცურტაველი – „შუშანიკის წამება“;
2. ლეონტი მროველი – „ცხორებაი და მოქალაქობაი ღირსისა და მოციქულთა სწორისა ნეტარის ნინოსი“. მირიანის ნადირობა და მზის დაბნელება (ადაპტირებული სახით);
3. შოთა რუსთველი – „ვეფხისტყაოსანი“: დასაწყისიდან „ტარიელის თათბირის“ ჩათვლით; დასასრული;
4. სულხან-საბა ორბელიანი – „წიგნი სიბრძნე-სიცრუისა“. ცალკეული იგავები, შერჩეული სამი ძირითადი თემატური ბლოკის გათვალისწინებით (ადაპტირებული სახით);
5. დავით გურამიშვილი – „დავითიანი“. 3 თავი (ლეკთაგან დატყვევება; სიზმარი ტყვეობასა შინა; ტყვეობიდან გაპარვა) (მითითებული სახით);
6. ნიკოლოზ ბარათაშვილი – „ბედი ქართლისა“. „ფიქრნი მტკვრის პირას“;
7. ილია ჭავჭავაძე – „ბაზალეთის ტბა“. „სარჩობელაზედ“. „რა გითხრათ? რით გაგახაროთ?“ (მითითებული სახით), „სიტყვა წინამძღვრიანთკარის სამეურნეო სკოლის გახსნაზე“ (მითითებული სახით);
8. აკაკი წერეთელი – „განთიადი“. „თორნიკე ერისთავი“. „ბაში-აჩუკი“.
9. ვაჟა-ფშაველა – „ჩემი ვედრება“. „კაი ყმა“. „ხმელი წიფელი“.
10. მიხეილ ჯავახიშვილი – „ეშმაკის ქვა“.

11. გალაკტიონ ტაბიძე – „ქარი ქრის“. „გაგონდება თუ არა“. „წამყე ბეთანიისაკენ“. „მამული“.
12. კონსტანტინე გამსახურდია – „მთვარის მოტაცება“. ფრაგმენტი (მითითებული სახით);
13. კოლაუ ნადირაძე – „25 თებერვალი“.
14. ანა კალანდაძე – „ვაჟაო, დილის მზის სხივო...“.
15. ჭაბუა ამირეჯიბი – „დათა თუთაშხია“. მოსე ზამთარაძის ნაამბობი.

საფეხურებრივი საკვანძო შეკითხვები:

საფეხურებრივი საკვანძო შეკითხვები სტანდარტის ცნებებსა და საკითხებს აკავშირებს შედეგებთან:

- რა მიზნით ვკითხულობ? რა შეიძლება გავაკეთო იმისთვის, რომ უკეთ გავიგო/გავიაზრო ტექსტი? (/როგორ მოქმედებენ კარგი მკითხველები, როდესაც არ ესმით ტექსტი?)
- რატომაა მნიშვნელოვანი ტექსტის ტიპის და ჟანრის განსაზღვრა? რატომ არის ეს ტექსტი მოთხრობა (/პოემა, იგავი, პირადი წერილი და ა.შ.)? როგორ გამოვიყენო ჟანრობრივი მახასიათებლების ცოდნა ტექსტების კითხვისა და შედგენის დროს?
- რატომ/რა მიზნით იყენებს ავტორი ამა თუ იმ ენობრივ-გრამატიკულ ფორმებსა და ლექსიკურ საშუალებებს, მხატვრულ და სტილურ ხერხებს?
- როგორ წარმოვაჩინო ტექსტის თემისა და მთავარი იდეის გაგება?
- როგორ წარმოვაჩინო ტექსტის სხვადასხვა ნაწილს, ტექსტსა და ტექსტს შორის არსებული მიმართებების გაგება?
- რამდენად და როგორ ახასიათებს პერსონაჟს მისი სიტყვები, აზრები, დამოკიდებულებები, ურთიერთობა სხვა პერსონაჟებთან? რამდენად და როგორ ახასიათებს პერსონაჟს სხვა პერსონაჟის მოსაზრებები მის შესახებ, დამოკიდებულებები მის მიმართ? რამდენად და როგორ ახასიათებს პერსონაჟს ავტორის მიერ მოწოდებული ინფორმაცია (მაგ., პერსონაჟის გარეგნობის, საცხოვრებლის აღწერა, ავტორისეული დახასიათება)?
- რამდენად და როგორ მეხმარება ნაწარმოების სტრუქტურა ტექსტის გაგება-გააზრებაში?
- როგორ/რა საშუალებებით ცდილობს ავტორი მკითხველზე ზემოქმედებას, აზრის გამოხატვას, პოზიციის დასაბუთებას? რამდენად ეფექტურია მისი მცდელობები?
- რამდენად და როგორ მეხმარება ჩემი წინარე ცოდნა და გამოცდილება ტექსტის გაგებაში, მის ინტერპრეტაცია-შეფასებაში?
- რატომაა მნიშვნელოვანი ტექსტის კონტექსტის ცოდნა?/ რამდენად მეხმარება კონტექსტის ცოდნა ნაწარმეობის უკეთ გაგებაში (/რას ამბობს ნაწარმოები კონკრეტულ ეპოქაზე, ავტორზე)?
- როგორ გამოვიყენო ტექსტში მოცემული მასალა/ინფორმაცია ინტერპრეტაციის, საკუთარი დამოკიდებულების გამოხატვის ან/და შეფასების მიზნით?
- რითია ეს ტექსტი გამორჩეული, უნიკალური (/რით გამოირჩევა ეს ტექსტი

რატომაა მნიშვნელოვანი ინტერტექსტობრივი მიმართებების განსაზღვრა? როგორ შევძლებ მათ განსაზღვრას?

- რამდენად/როგორ დამეხმარება ეს ტექსტი რეალური სამყაროს გაცნობაში, საკუთარი თავის შემეცნებაში, სხვა ტექსტის (წიგნის, ფილმის) გაგებაში? / რამდენად და რითია ეს ტექსტი საინტერესო პირადად ჩემთვის, თანამედროვე ადამიანებისთვის?
- რამდენად და როგორ მეხმარება ენობრივ-გრამატიკული ნორმების ცოდნა კითხვის, წერის, მოსმენისა და ლაპარაკის დროს?
- რატომაა მნიშვნელოვანი ლექსიკის მარაგის გამდიდრება?
- როგორ დავამყარო წარმატებული კომუნიკაცია? (/რა განსაზღვრავს კომუნიკაციის წარმატება-წარუმატებლობას)?

გ) მეთოდიკური ორიენტირები

საგნის სწავლა-სწავლება უნდა წარიმართოს შემდეგი პრინციპების დაცვით:

ა) სწავლა-სწავლება ხელს უნდა უწყობდეს მოსწავლეთა შინაგანი ძალების გააქტიურებას;

ბ) სწავლა-სწავლება ხელს უნდა უწყობდეს ცოდნის ეტაპობრივად კონსტრუირებას წინარე ცოდნაზე დაფუძნებით;

გ) სწავლა-სწავლება ხელს უნდა უწყობდეს ცოდნათა ურთიერთდაკავშირებასა და ორგანიზებას;

დ) სწავლა-სწავლება უნდა უზრუნველყოფდეს სწავლის სტრატეგიების დაუფლებას (სწავლის სწავლას);

ე) სწავლა-სწავლება უნდა მოიცავდეს ცოდნის სამივე კატეგორიას: დეკ-ლარატიულს, პროცედურულსა და პირობისეულს.

საგნობრივი შედეგების გარდა, ეროვნული სასწავლო გეგმის მიზნებიდან სწავლა-სწავლებისა და შეფასების სამიზნედ ასევე უნდა იქცეს შემდეგი გამჭოლი უნარები და ღირებულებები:

პასუხისმგებლობა	• სასკოლო საქმიანობაში (სასკოლო ცხოვრებაში) ნაკისრი ვალდებულების შესრულება; • სამუშაოს დადგენილ ვადებში დასრულება და ჩაბარება; • საკუთარი ქცევის მართვა, საკუთარ ქცევებზე, სოციალურ აქტივობებზე პასუხისმგებლობის აღება.
თანამშრომლობა	• სამუშაოს თანასწორად განაწილება და შესრულება ჯგუფური/გუნდური მუშაობის დროს; • მზაობა ჯგუფში/გუნდში სხვადასხვა ფუნქციის შესასრულებლად (მაგ., ლიდერის); • განსხვავებული იდეების, შეხედულებების კონსტრუქციულად განხილვა; • რესურსების, მოსაზრებების, ცოდნის გაზიარება პრობლემათა ერთობლივად გადაჭრის, გადაწყვეტილებათა ერთობლივად მიღების მიზნით.

დროსა და სივრცეში ორიენტირება	• თანამედროვე რეალობის სივრცულ-დროით ჭრილში გააზრება და ინტერპრეტირება; • მულტიპერსპექტიული ხედვა დროითი და სივრცული ფაქტორების გათვალისწინებით.
ეთიკა	• ეთიკური ნორმების დაცვა; • სოლიდარობის განცდა; • ემპათია; • განსხვავებულობის მიმღებლობა; • საკუთარ აქტივობაზე პასუხისმგებლობის გააზრება.
ინფორმაციული და საკომუნიკაციო ტექნოლოგიების გამოყენება	• ქსელური ძიება; • სხვადასხვა ტიპისა და ფორმატის ელექტრონული ტექსტების შექმნა (მაგ., სლაიდშოუს, პაუერპოინტის პრეზენტაციის); • ელექტრონული ტექსტების დამუშავება, ელექტრონული წიგნებისა და აუდიოწიგნების გამოყენება; • პერსონაჟის ფეისბუქი/ფეისბუქ-პროფილი; • მკითხველის ფორუმი, წიგნის/ნაწარმოების ბლოგი.
კვლევა	• კვლევითი ამოცანის, კვლევის პროცედურების, მონაცემების მოპოვების გზებისა და აღრიცხვის ფორმების განსაზღვრა; სათანადო რესურსების შერჩევა; • კვლევის ჩატარება, მონაცემების აღრიცხვა და სხვადასხვა ფორმით წარმოდგენა/ორგანიზება; • მონაცემების ანალიზი, არგუმენტირებული მსჯელობის საფუძველზე დასკვნების გამოტანა; კვლევის შედეგების შეფასება; • კვლევითი სამუშაოების ჩატარების დროს ეთიკისა და უსაფრთხოების ნორმების დაცვა.
შემოქმედებითი აზროვნება	• ჩანაფიქრის შემოქმედებითად განხორციელება; • ორიგინალური იდეების გამოვლენა და ხორცშესხმა; ახლის შექმნა; • დასმული პრობლემის გადასაჭრელად არასტანდარტული გზების მოძიება.

წლიური პროგრამისა და სასწავლო თემის აგების პრინციპები

წლიური პროგრამა სტანდარტზე დაყრდნობით იგეგმება და გვიჩვენებს სტანდარტის მოთხოვნათა რეალიზების გზებს. წლიური პროგრამა სარეკომენდაციო ხასიათისაა. სკოლას შეუძლია გამოიყენოს რეკომენდაციის სახით შეთავაზებული წლიური პროგრამა ან თავად დასახოს სტანდარტის მიღწევის გზები. წლიური პროგრამები უნდა დაიგეგმოს სასწავლო თემების საშუალებით (შედეგი არ წარმოადგენს დამოუკიდებელ სასწავლო ერთეულს – თემას).

სასწავლო თემის დასაგეგმად გამოიყენება შემდეგი კომპონენტები:

სასწავლო თემა
სასწავლო თემა წარმოადგენს ფუნქციურ კონტექსტს, რომელიც სტანდარტის შედეგების, ცნებებისა თუ კონკრეტული საკითხების ინტეგრირებულად და ურთიერთდაკავშირებულად სწავლების საშუალებას იძლევა. თითოეული თემის ფარგლებში, შეძლებისდაგვარად, უნდა დამუშავდეს სტანდარტის ყველა შედეგი.

ცნებები, ტექსტები, საკითხები
ტექსტებისა და საკითხების მეშვეობით მოსწავლე გაიაზრებს ცნების შინაარსს, ამუშავებს საკვანძო შეკითხვებს, ასრულებს კომპლექსურ დავალებებს.

საკვანძო შეკითხვები
თემატური საკვანძო შეკითხვები გამომდინარეობს საფეხურებრივი საკვანძო შეკითხვებიდან და დაისმის თემის კონკრეტულ კონტექსტში. მათი ფუნქციაა:

- მოსწავლის წინარე ცოდნის გააქტიურება, ცნობისმოყვარეობის გაღვივება, პროვოცირება ახალი ცოდნის შესაძენად;
- სასწავლო თემის შედეგზე ორიენტირებულად სწავლა-სწავლების უზრუნველყოფა;
- თემის სწავლა-სწავლების პროცესში შუალედური ბიჯების/ეტაპების განსაზღვრა. საკვანძო შეკითხვა წარმოადგენს მაორგანიზებელ ელემენტს, რომელიც სასწავლო თემის ფარგლებში ასრულებს გაკვეთილ(ებ)ის მიზნის როლს.

აქტივობები
მიმდინარე დავალებების ტიპების/ნიმუშების ჩამონათვალი, რომლებიც შეიძლება იყოს გამოყენებული გაგება-გააზრების პროცესების ხელშესაწყობად, ასევე ცოდნის ათვისების, განმტკიცებისა თუ შეჯამების მიზნით.

კომპლექსურ/პროექტულ დავალებათა იდეების ჩამონათვალი
კომპლექსური/პროექტული დავალებები წარმოადგენს იმგვარ აქტივობებს, რომელთა შესრულება მოითხოვს სხვადასხვა ცოდნათა ინტეგრირებულად გამოყენებას ფუნქციურ კონტექსტებში.

შეფასების ინდიკატორები
შეფასების ინდიკატორები სტანდარტის შედეგებიდან გამომდინარეობს და აჩვენებს, რა უნდა შეძლოს მოსწავლემ კონკრეტული თემის ფარგლებში. სხვა სიტყვებით, ინდიკატორები წარმოადგენს კონკრეტულ თემაში რეალიზებულ შედეგებს. ინდიკატორებში დაკონკრეტებულია ცოდნის ის სავალდებულო მინიმუმი, რომელსაც მოსწავლე თემის ფარგლებში უნდა დაეუფლოს. შეფასების ინდიკატორებზე დაყრდნობით ყალიბდება კრიტერიუმები შეფასების რუბრიკებისთვის.

მკვიდრი წარმოდგენები
მკვიდრი წარმოდგენები განისაზღვრება სტანდარტის შედეგებზე დაყრდნობით. ეს არის ზოგადი წარმოდგენები, რომლებიც თემის შესწავლისას უნდა ჩამოყალიბდეს მოსწავლის ხანგრძლივ მეხსიერებაში მის (მოსწავლის) წინარე წარმოდგენებზე დაყრდნობით, რათა მას თემის ფარგლებში დასახული მიზნების მიღწევა გაუადვილდეს. მკვიდრი წარმოდგენები აზროვნების საყრდენია გაგების აქტების განსახორციელებლად.

როგორ აიგება სასწავლო თემა?

სასწავლო თემის ასაგებად უმთავრესი ორიენტირებია სტანდარტის შედეგები. ისინი სტანდარტში სავალდებულო სახითაა განსაზღვრული. სტანდარტის ცნებებსა და შედეგებზე დაყრდნობით განისაზღვრება **საკვანძო შეკითხვები** და **შეფასების**

ინდიკატორები, შეირჩევა ტექსტები, შემუშავდება **იდეები შემაჯამებელი კომპლექსური დავალებებისთვის**. ამის შემდეგ განისაზღვრება საგნობრივი საკითხები, რესურსები, დავალებათა ტიპები/ნიმუშები. თითოეულ თემაზე მუშაობის პროცესი მოემსახურება ზოგადი მკვიდრი წარმოდგენების ჩამოყალიბებას.

ქვემოთ თემის ასაგებად გადასადგმელი ნაბიჯები წარმოდგენილია სქემატურად, ცხრილის სახით.

ცხრილი. სასწავლო თემის აგების პროცესი

ნაბიჯი 1. მკვიდრი წარმოდგენების განსაზღვრა
ნაბიჯი 2. თემატური საკვანძო შეკითხვების დასმა
ნაბიჯი 3. შეფასების ინდიკატორების განსაზღვრა
ნაბიჯი 4. თემის ტექსტების/რესურსების შერჩევა
ნაბიჯი 5. შემაჯამებელი კომპლექსური დავალებების იდეების შემუშავება
ნაბიჯი 6. საკითხების განსაზღვრა
ნაბიჯი 7. მიმდინარე აქტივობებისა და დავალებების განსაზღვრა-დაგეგმვა

თემატური ერთეულების დაგეგმვისას გასათვალისწინებელია შემდეგი:

- შერჩეული მასალა უნდა შეესატყვისებოდეს მოსწავლეთა ასაკობრივ ინტერესებსა და შესაძლებლობებს;
- ქართული მწერლობის კლასიკოსთა თხზულებების გარდა, მოსწავლეებს უნდა შევთავაზოთ მაღალი ხარისხის თანამედროვე ლიტერატურა, რომელიც ასახავს მათთვის ნაცნობ რეალიებს, პრობლემატიკას; თანამედროვე ადამიანის შინაგან სამყაროს, ფიქრებს, დამოკიდებულებებს, ოცნებებსა და მისწრაფებებს. ეს დაეხმარება მოსწავლეებს იმაში, რომ უკეთ გაიაზრონ თანამედროვე სამყარო, იპოვონ პასუხები მათთვის აქტუალურ და არსებით შეკითხვებზე, დასახონ პრობლემების გადაჭრის გზები, შეიმეცნონ საკუთარი თავი და დაიმკვიდრონ ადგილი თანამედროვე საზოგადოებაში. სხვადასხვა ეპოქაში შექმნილ ტექსტებს შორის მსგავსება-განსხვავებების აღმოჩენა კი ნოყიერ ნიადაგს შექმნის მსჯელობისთვის და დაეხმარება მოსწავლეებს იმაში, რომ სიღრმისეულად გაიაზრონ საგნობრივი ცნებები და საკითხები შეთავაზებული კონტექსტების (თემების) ფარგლებში.
- ქართული ლიტერატურის გარდა, მოსწავლეებს შესაძლებელია შევთავაზოთ უცხოური ლიტერატურის ნიმუშებიც, რაც დაეხმარება მათ, გაიაზრონ მშობლიური ლიტერატურა მსოფლიო ლიტერატურის კონტექსტში (სხვადასხვა კულტურის ტექსტებს შორის მსგავსება-განსხვავებების აღმოჩენის გზით). ეს გააფართოებს მოსწავლეთა კულტურულ ჰორიზონტს და ხელს შეუწყობს მათ განვითარებას ინტერკულტურული კუთხით.
- ენობრივ-გრამატიკული ცნებებისა და საკითხების სწავლება არ გულისხმობს

გრამატიკული ცოდნის თვითმიზნურ დაგროვებას. სწავლა-სწავლების პროცესი უნდა წარიმართოს ისე, რომ მოსწავლემ შეძლოს ნასწავლის სინთეზირება და ფუნქციურად გამოყენება სხვადასხვა საკომუნიკაციო სიტუაციაში (ზეპირმეტყველების, კითხვის, წერის დროს). ამდენად, მოსწავლეებს უნდა მივცეთ შესაძლებლობა, გამოიყენონ ენობრივი ცოდნა განსხვავებულ კონტექსტებში სხვადასხვა ტიპისა და ჟანრის ტექსტების შედგენის გზით.

- საკითხავი მასალის რაოდენობა უნდა შეირჩეს იმგვარად, რომ მოსწავლეებს ჰქონდეთ საკმარისი დრო მისი (მასალის) საფუძვლიანად დამუშავებისა და გააზრებისათვის.

სწავლის უნარების გასაუმჯობესებლად მნიშვნელოვანია ზრუნვა მეტაკოგნიციის უნარების განვითარებაზე, რისთვისაც მასწავლებელმა პერიოდულად სამი ტიპის აქტივობა უნდა ჩაატაროს. ეს აქტივობებია:

სტრატეგიების მოდელირება: მასწავლებელი მოსწავლეებთან ერთად ასრულებს დავალებას და მისი შესრულებისას „ხმამაღლა ფიქრობს" იმაზე, თუ როგორ შეასრულოს ეს აქტივობა (მაგ., კარგად გავეცნოთ პირობას და დავაკვირდეთ, რას მოითხოვს იგი; აქვს თუ არა პირობას თანხმლები მასალა, მაგ., სურათები? სანამ ტექსტს წავიკითხავთ, ხომ არ სჯობს, ჯერ სურათებს გავეცნოთ და ვნახოთ, რა ინფორმაციის შემცველია ეს სურათები? და მისთ).

წინმსწრები მეტაკოგნიტური პაუზა, ანუ დავალების შესრულებამდე დაფიქრება და მსჯელობა გადასადგმელ ნაბიჯებზე – მას შემდეგ, რაც მოსწავლეები გაეცნობიან დავალების პირობას, შევასრულებინებთ მეტაკოგნიტური ხასიათის ამგვარ აქტივობას: მათ ჯგუფურად უნდა განსაზღვრონ ის გზა, რომლითაც დავალებას შეასრულებენ, სახელდობრ: დეტალურად აღწერონ დავალების შესრულების ეტაპები (რას შეასრულებენ რის შემდეგ და სხვ.) და სტრატეგიები, რომლებსაც გამოიყენებენ თითოეულ ეტაპზე. ჯგუფებმა უნდა წარმოადგინონ თავიანთი ნამუშევრები და იმსჯელონ შერჩეული გზებისა თუ სტრატეგიების მიზანშეწონილობაზე.

შემდგომი მეტაკოგნიტური პაუზა, ანუ დავალების შესრულების შემდეგ დაფიქრება და მსჯელობა გადადგმულ ნაბიჯებზე – მას შემდეგ, რაც მოსწავლეები შეასრულებენ კონკრეტულ დავალებას, მათ უნდა გაიხსენონ და აღწერონ განვლილი გზა: რა გააკეთეს რის შემდეგ? რა ხერხები გამოიყენეს მუშაობისას? რა გაუჭირდათ ან რა გაუადვილდათ? შესრულებული მოქმედებების აღწერის შედეგად მოსწავლეები გააცნობიერებენ იმ ფაქტს, რომ მიზნის მისაღწევად არსებობს სხვადასხვა გზა და ხერხი, რომლებზეც დავალების შესრულებამდე უნდა დაფიქრდნენ (ოპტიმალური გადაწყვეტილების მისაღებად). მეტაკოგნიტური პაუზა მოსწავლეებს განუვითარებს სწავლის უნარებსა და ქმედობაუნარიანობას.

დ) შეფასება

საკლასო შეფასება უნდა შეესაბამებოდეს ეროვნული სასწავლო გეგმის პირველი კარის მე-7 თავში განსაზღვრულ შეფასების პრინციპებს, მიზნებსა და ამოცანებს.

სწავლის ხარისხის გაუმჯობესების ხელშესაწყობად უპირატესობა უნდა მიენიჭოს განმავითარებელ შეფასებას, რომელიც აფასებს მოსწავლეს თავის წინარე შედეგებთან მიმართებით, ზომავს ინდივიდუალურ წინსვლას და, ამდენად, აძლევს მოსწავლეს ცოდნის ეტაპობრივად აგების (კონსტრუირების) საშუალებას.

მნიშვნელოვანია, მოსწავლე თავად იყოს ჩართული განმავითარებელ შეფასებაში. სწავლის პროცესის შეფასება მოსწავლეს გამოუმუშავებს დამოუკიდებლად სწავლის უნარ-ჩვევებს, დაეხმარება სწავლის სტრატეგიების ათვისებაში, საშუალებას მისცემს, გაცნობიერებულად შეუწყოს ხელი საკუთარ წინსვლასა და წარმატებას. შეფასებაში ჩართვის ძირითადი მიზანია მოსწავლის გათვითცნობიერება სწავლის პროცესებში, რაც მას შეასწავლის ამ პროცესების გააზრებულად და დამოუკიდებლად მართვას.

შემაჯამებელი (განმავითარებელი და განმსაზღვრელი) შეფასება

შემაჯამებელი შეფასებისთვის გამოიყენება კომპლექსური, კონტექსტის მქონე დავალებები, რომელთა შესრულება მოითხოვს სტანდარტით განსაზღვრული ცოდნისა და უნარების ინტეგრირებულად და ფუნქციურად გამოყენებას. ამ დავალებათა შესაფასებლად გამოიყენება შეფასების რუბრიკები, ანუ კრიტერიუმების ბადე.

მოსწავლეს თითოეული სასწავლო თემის დამუშავების შემდეგ ევალება შემაჯამებელი დავალების წარმოდგენა. შემაჯამებელი დავალებების მინიმალური რაოდენობა წლის განმავლობაში სასწავლო თემების რაოდენობას ემთხვევა.

განმსაზღვრელი შემაჯამებელი დავალება ინტეგრირებულად ამოწმებს/აფასებს ენისა და ლიტერატურის სწავლა-სწავლებისას შეძენილ ცოდნასა თუ უნარებს.

ტიპობრივი დავალებები შემაჯამებელი შეფასებისათვის

სტანდარტში შემოთავაზებულია ტიპობრივ დავალებათა ფართო არჩევანი. შემაჯამებელი შეფასებისათვის მასწავლებელი და/ან მოსწავლე შეარჩევს დავალების სასურველ ტიპს/ტიპებს.

შემაჯამებელი დავალებების სახით, მოსწავლეებს უნდა შევთავაზოთ კომპლექსური სახის აქტივობები. ყოველი სასწავლო თემის ფარგლებში მოსწავლეებმა უნდა შეასრულონ, სულ მცირე, ერთი შემაჯამებელი კომპლექსური დავალება.

კომპლექსურ დავალებებს მიეკუთვნება:

- დისკუსია;
- დებატები;
- ლიტერატურული სამსჯავრო, ლიტერატურული სალონი;
- პრეზენტაცია, ზეპირი მოხსენება/ზეპირი გამოსვლა;
- პრობლემური საკითხის წარმოდგენა იმიტირებული სიტუაციის (მინისპექტაკლის, როლური თამაშის და სხვ.) საშუალებით;
- ნაწარმოების ინსცენირება;
- ანალიტიკური წერითი ნამუშევრები (მაგ., ტექსტის ანალიზი; ორი ტექსტის შედარებითი ანალიზი, პერსონაჟის დახასიათება, პერსონაჟების შედარებითი დახასიათება);
- თხრობითი ტექსტის შედგენა (რეალურ ან/და წარმოსახვით გამოცდილებაზე);
- დამარწმუნებელი ტექსტების შედგენა (არგუმენტირებული ესე, სარეკლამო, სარეკლამო-საინფორმაციო ტექსტი, წერილი რედაქციას, რედაქტორს);
- ახსნა-განმარტებითი/საინფორმაციო ტექსტის შედგენა;

- პროექტი / კვლევა (თემაზე, ტექსტის იდეაზე, კონკრეტულ პრობლემაზე/საკითხზე);
- წერილობითი რეზიუმეს შედგენა (ნაცნობი ტექსტის);
- ტექსტის შეცვლა: გავრცობა-შევსება, ახალი პერსონაჟ(ებ)ის შემოყვანა, დასასრულის შეცვლა, თხრობის გაგრძელება, წინარე ისტორიის აღდგენა, ტექსტის გადაწერა სხვა ჟანრში;
- წერილი ავტორს, პერსონაჟს; ერთი პერსონაჟის წერილი მეორის მიმართ;
- წარმოსახვითი ინტერვიუ ავტორთან, პერსონაჟთან;
- ანოტაციის, რეკომენდაციის შედგენა (მაგ., წიგნის, ფილმის);
- წერილობითი ტექსტების შედგენა თვითგამოხატვის მიზნით (მაგ., ჩანახატი, ნოველა, პირადი გამოხმაურება/შთაბეჭდილება);
- ალტერნატიული ფორმის ტექსტების შედგენა თვითგამოხატვისთვის, პირადი დამოკიდებულების წარმოჩენისთვის (მაგ., ნახატი, პოსტერი, კოლაჟი, გრაფიკა, ვიდეორგოლი, მუსიკალური კლიპი შესწავლილი ტექსტების საფუძველზე) და მისთ.

მოთხოვნები, რომლებსაც უნდა აკმაყოფილებდეს შემაჯამებელი განმსაზღვრელი შეფასებისათვის განკუთვნილი დავალება

- დავალების თითოეულ ტიპს უნდა ახლდეს შეფასების ზოგადი რუბრიკა;
- დავალების შეფასების რუბრიკის შედგენისას გამოიყენება: თემის შეფასების ინდიკატორები, კრიტერიუმები, ეროვნული სასწავლო გეგმის გამჭოლი პრიორიტეტები (იხ. ცხრილი);
- ზოგადი რუბრიკა უნდა დაზუსტდეს კონკრეტული დავალების პირობისა და განვლილი მასალის გათვალისწინებით;
- 10 ქულა უნდა გადანაწილდეს რუბრიკაში შემავალ კრიტერიუმებზე.

ნიმუში. შემაჯამებელი დავალება ზეპირმეტყველებაში

დავალების პირობა:

გაეცანით მოცემულ თვალსაზრისს და მოამზადეთ ზეპირი გამოსვლა, რომელშიც:

ა) წარმოადგენთ თქვენს მოსაზრებას ამ თვალსაზრისთან დაკავშირებით;

ბ) მოიყვანთ არგუმენტებსა და მაგალითებს თქვენი მოსაზრების დასამტკიცებლად;

გ) გამოიტანთ დასკვნას/დასკვნებს.

ზეპირი გამოსვლის მაქსიმალური დროა 5 წუთი.

	ქულა	კომენტარი
პირობასთან შესაბამისობა		
იცავს დროის ლიმიტს	0 – 1	
იცავს პირობის შინაარსობრივ მოთხოვნებს (მოსაზრება, არგუმენტები, დასკვნა)	0 – 0, 5 – 1	
კომუნიკაციური უნარ-ჩვევები		

გასაგებად აყალიბებს მოსაზრებას და თანამიმდევრულად ავითარებს მას	0 – 1- 2	
მოჰყავს ადეკვატური არგუმენტები და მაგალითები	0 – 1- 2	
გამოაქვს ადეკვატური დასკვნა	0 – 1	
ენობრივი უნარ-ჩვევები		
ადეკვატურად იყენებს ზეპირი მსჯელობისათვის დამახასიათებელ არავერბალურ საშუალებებს (მაგ., ჟესტიკულაციას, ინტერვალს საუბარში, ხმის სხვადასხვა დონეს და ა.შ.)	0-1	
იყენებს მსჯელობითი ტექსტისათვის დამახასიათებელ ენობრივ-გრამატიკულ ფორმებსა და ენობრივ კონსტრუქციებს (მაგ. განკერძოებულ სიტყვებს, გამოთქმებს, ჩართულს, პირობით-შედეგობით კონსტრუქციას და ა.შ.)	0 – 1	
შემოქმედებითი უნარ-ჩვევები		
აქვს საინტერესო მოსაზრებები, მოჰყავს ორიგინალური არგუმენტები, მაგალითები	0 – 1	
ქულათა მაქსიმალური რაოდენობაა 10 (ქულები მრგვალდება მთელის სიზუსტით)		

სახელმძღვანელოს შესატყვისობა ეროვნულ სასწავლო გეგმასთან

სახელმძღვანელოს თითოეული თავი არის თემატური ერთეული, რომელიც შეესაბამება ქართული ენისა და ლიტერატურის საბაზო საფეხურის სტანდარტით გათვალისწინებულ ამა თუ იმ სასწავლო თემას ერთ-ერთი თემატური ბლოკიდან. სახელმძღვანელოს თავები, ანუ იგივე თემატური ერთეულები, დაგეგმილია და აგებულია ეროვნული სასწავლო გეგმის მოთხოვნათა გათვალისწინებით.

I ნაწილი
I თემა

თემატური ერთეულის სახელწოდება: ადამიანი საკუთარი არსის ძიებაში (სახელმძღვანელოს I თავი). **თემა: ადამიანის არსებობის მიზანი, ადამიანური პოტენციალის რეალიზების გზების ძიება-გააზრება.** (თემატური ბლოკი: III თემატური ბლოკი. მარადიული ძიებები) საათების სავარაუდო რაოდენობა — 15 საათი
თემატური საკვანძო შეკითხვები: • რას ეფუძნება თითოეული ადამიანის ფასეულობა და ღირსება? • რას ნიშნავს ადამიანად ყოფნა? რა გამოარჩევს ადამიანს ცოცხალი ბუნების სხვა წარმომადგენლებისაგან? • რატომ არის მნიშვნელოვანი ადამიანის ფასეულობასა და ღირსებაზე, მის მიერ საკუთარი არსის გააზრებაზე შექმნილი ლიტერატურის გაცნობა?
თემის ფარგლებში დასამუშავებელი ქვეცნებები/საკითხები: **ტექსტის ენა:** ახალი ლექსიკა. **ტექსტის ტიპი და ჟანრი:** მხატვრული ტექსტი — თხრობითი ტექსტი (მოთხრობა); ლირიკული ლექსი. არამხატვრული ტექსტი — ბიოგრაფიული ტექსტი, ავტობიოგრაფიული ტექსტი (მოგონება), საინფორმაციო ტექსტი, დღიური, დისპუტი. კომპოზიცია/შინაარსობრივი მხარე: ნაწარმოების დედააზრი, დრო და სივრცე, ლირიკული გმირი, ხედვის კუთხე, პერსონაჟი და მისი შინაგანი სამყარო, დამოკიდებულება სხვა პერსონაჟებთან. **ტექსტის სტრუქტურა:** თავფურცელი, სათაური, ეპიგრაფი, ციტატა, ილუსტრაცია; ტაეპი, მონაკვეთი; ბიოგრაფიული ტექსტის ორგანიზება, დღიურის ორგანიზება. ენობრივ-გამომსახველობითი საშუალებები: სიმბოლო, კუთხური ფორმები მხატვრულ ნაწარმოებში. **კონტექსტი:** ავტორის ცხოვრებისეული გამოცდილება, სოციალური ფონი, ცხოვრებისეული ფაქტი პოეტური ნაწარმოების შთაგონების წყარო. მიმართებები ტექსტებს შორის: პოეტური ნაწარმოების სავარაუდო ინტერტექსტი, მიმართება ორ ტექსტს შორის. **ტექსტის საკომუნიკაციო მახასიათებლები:** მიზანი და აუდიტორია. **გრამატიკა:** ვითარებითი ბრუნვის დაბოლოება; წინადადებების შეერთება; დიალოგის მართებული ჩაწერა; სხვათა სიტყვის მართლწერა; კუთხური ფორმები მხატვრულ ნაწარმოებში; საკუთარ სახელთა წოდებითი ბრუნვა; მიზეზი და მიზანი: „თვის“ თუ „გამო“? „თხოვნა“ და „მოთხოვნა“; „თანდათან“, მაგრამ „ბოლოს და ბოლოს“. **სტრატეგიები:** მიზანმიმართული კითხვის სტრატეგია (კითხვების დასმა და პასუხების ძიება ტექსტში), კითხვის სტრატეგია (სალექსო ტაეპის პარაფრაზი).

<table>
<tr><th>სამიზნე ცნებები და მათთან დაკავშირებული მკვიდრი წარმოდგენები</th><th>I ეტაპის შუალედური მიზნები</th></tr>
<tr><td>იხილეთ „ქართული ენისა და ლიტერატურის სტანდატრტის შედეგები“, გვ. 10-15</td><td>ძირითადი რესურსი/ტექსტი:
VIII კლასის ქართული ენისა და ლიტერატურის სახელმძღვანელო, I ნაწილი
I თავი: ადამიანი საკუთარი არსის ძიებაში
I ეტაპი
§1. მე ვარ ადამიანი
ტექსტი:
ნიკო ლორთქიფანიძე, „დადიანის ასული და მათხოვარი“.
II ეტაპი
§2. რას ნიშნავს ადამიანად ყოფნა?
ტექსტი:
ვაჟა-ფშაველა, „რამ შემქმნა ადამიანად“.
III ეტაპი
§3. რისთვის იწერება დღიური?
ტექსტი:
ნარგიზა მგელაძე, „უცნობი ბიჭის დღიური“.</td></tr>
</table>

<table>
<tr><th>ქვეცნება/ქვეცნებები, საკითხ(ებ)ი</th><th>ცნებ(ებ)ის საკვანძო შეკითხვა/შეკითხვები</th></tr>
<tr><td>ახალი ლექსიკა;
მხატვრული თხრობითი ტექსტი, არამხატვრული ტექსტი (ბიოგრაფიული ტექსტი);
დედააზრი, სათაური, დრო და სივრცე, პერსონაჟი; ბიოგრაფიული ტექსტის ორგანიზება;
ვითარებითი ბრუნვის დაბოლოება, წინადადებების შეერთება, დიალოგის მართებული ჩაწერა;
კითხვის სტრატეგიები.</td><td>• რა უნდა გავაკეთო იმისათვის, რომ უკეთ გავიგო/გავიაზრო წაკითხული ტექსტი?
• როგორ უნდა განვასხვავო ერთმანეთისაგან მხატვრული და არამხატვრული ტექსტები?
• როგორ უნდა ამოვიცნო მხატვრული ნაწარმოების დედააზრი, მთავარი სათქმელი?
• რამდენად და როგორ დამეხმარა მხატვრული ნაწარმოების სათაური მთავარი სათქმელის ამოცნობაში?
• როგორ ახასიათებს მოთხრობის პერსონაჟებს მათი სიტყვები, აზრები, დამოკიდებულებები, ურთიერთობა სხვა პერსონაჟებთან?
• რამდენად დამეხმარა მწერლის მიერ გამოყენებული ლექსიკა ნაწარმოებში ასახული გარემოს წარმოდგენაში?
• რამდენად დამეხმარა მწერლის ბიოგრაფია ნაწარმოების სათქმელის უკეთ გააზრებაში?
• რა თავისებურებები ახასიათებს ნიკო ლორთქიფანიძის ენას ამ მოთხრობის მიხედვით?</td></tr>
</table>

აქტივობები:

აქტივობა 1. თემის გაცნობა.

წაიკითხეთ თავის (თემატური ერთეულის) სათაური, წაიკითხეთ ეპიგრაფად მოყვანილი ციტატები, იმსჯელეთ, როგორ გესმით ამ ციტატების შინაარსი. გაეცანით ილუსტრაციას და თანდართულ ტექსტს. გადახედეთ თავის სარჩევს.

აქტივობა 2. პარაგრაფის სათაურისა და მიზნის გაცნობა. სასტარტო აქტივობები.

გაეცანით პარაგრაფის სათაურსა და მიზანს. უპასუხეთ კითხვებს. დააკვირდით ოგიუსტ როდენის ქანდაკების ილუსტრაციას და უპასუხეთ კითხვებს. გაეცანით ინფორმაციას ბლეზ პასკალის შესახებ (ეს საინტერესოა!), მის ციტატას და იმსჯელეთ, რით ჰგავს ერთმანეთს ბლეზ პასკალისა და ოგიუსტ როდენის შეხედულებები ადამიანზე.

აქტივობა 3. ტექსტის წაკითხვა.

წაიკითხეთ ტექსტი.

წაკითხვამდე — გაეცანით ინფორმაციას ნაწარმოების დედააზრისა და დრო-სივრცის შესახებ. გამოთქვით ვარაუდები ნაწარმოების სათაურსა და ქვესათაურზე, წინ დართულ ლექსიკონზე დაყრდნობით და განმარტეთ თქვენი ვარაუდები.

კითხვის დროს — ახალი ლექსიკის დამუშავება (მნიშვნელობის განსაზღვრა კონტექსტზე დაყრდნობით ან თანდართული ლექსიკონის გამოყენებით). ტექსტთან დაკავშირებული კითხვების დასმა.

წაკითხვის შემდეგ — საუბარი იმაზე, გამართლდა თუ არა წინასწარი ვარაუდები. ინტერაქცია ტექსტზე (დართული კითხვარის დამუშავება).

აქტივობა 4. ტექსტის სტრუქტურული ელემენტების ამოცნობა.

იმუშავეთ წყვილებში. გაეცანით სტრუქტურული ელემენტების ჩამონათვალს და გამოყავით მოთხრობისა და ბიოგრაფიული ტექსტის სტრუქტურული ელემენტები.

კომპლექსური დავალება/დავალებები

დავალება 1. პრეზენტაციის მომზადება მოძიებულ ინფორმაციაზე დაყრდნობით.

დავალების ინსტრუქცია იხილეთ სახელმძღვანელოში, გვ.38, დავალება 1.

შეფასების კრიტერიუმები.

მოსწავლემ უნდა შეძლოს:

- ტექსტში მოცემული ფაქტობრივი და კონცეპტუალური ინფორმაციის ამოცნობა-გააზრება;
- წერილობით ტექსტში მოცემული ინფორმაციის ზეპირ საპრეზენტაციო მოხსენების ტექსტად გარდაქმნა;
- ინფორმაციის გასაგებად და ამომწურავად მიწოდება აუდიტორიისათვის;
- შესაბამისი კონტაქტის დამყარება აუდიტორიასთან.

დავალება 2. ტექსტის გაგრძელება.

დავალების ინსტრუქცია იხილეთ სახელმძღვანელოში, გვ. 38, დავალება 2.

შეფასების კრიტერიუმები.

მოსწავლემ უნდა შეძლოს:

- ტექსტის ინტერპრეტაცია ლიტერატურულ გამოცდილებაზე დაყრდნობით (მისი მთავარი სათქმელის განსაზღვრა);
- ტექსტის გაგრძელება მოცემულ მინიშნებებზე დაყრდნობით;
- პერსონაჟთა ხასიათის ამოცნობა, მათი შემდგომი ქცევის თაობაზე ვარაუდების გამოთქმით;
- ავტორისათვის დამახასიათებელი ენობრივ-სტილური საშუალებების განსაზღვრა მათი იმიტაციის საშუალებით.

განსაზღვრეთ, რომელ ორგანიზაციულ სტრუქტურას ეფუძნება მოცემული ბიოგრაფიული ტექსტები (დეტალური ინსტრუქცია და ტექსტები იხ. სახელმძღვანელოში, I ნაწილი, გვ. 34). **აქტივობა 5.** თამაში: „მისწერე წერილი"! მისწერეთ წერილი თქვენ გვერდით მჯდომ თანაკლასელს, რომელშიც მის განსაკუთრებულობაზე ისაუბრებთ (ინსტრუქცია იხ. სახელმძღვანელოში, გვ. 36). **აქტივობა 6.** მწერლის ლექსიკაზე დაკვირვება. ტექსტში ძვირფასი თვლების ფერების დასახელების დროს რაღაც შეცდომაა დაშვებული, მოძებნეთ ეს ადგილი და „გაასწორეთ". **აქტივობა 7.** მწერლის ენაზე დაკვირვება. დააკვირდით, რა თავისებურება ახასიათებს მწერლის ენას ვითარებითი ბრუნვის გამოყენების თვალსაზრისით. თქვენი დაკვირვების შედეგები წარმოადგინეთ სახელმძღვანელოში მოცემული ცხრილის სახით და მოამზადეთ მინი-პრეზენტაცია: „ვითარებითი ბრუნვის დაბოლოება ნ. ლორთქიფანიძის მოთხრობაში" (სახელმძღვანელო, გვ.36). **აქტივობა 8.** მწერლის სტილზე დაკვირვება. სახელმძღვანელოს 37-ე გვ-ზე მოცემულ სავარჯიშოებზე დაყრდნობით, ისაუბრეთ, რა თავისებურება ახასიათებს ნიკო ლორთქიფანიძის თხრობის მანერას? (როგორ წინადადებებს იყენებს, რა ფუნქციით ტვირთავს სასვენ ნიშანს დიალოგის დროს?).	**დავალება 3. ხედვის კუთხის შეცვლა თხრობით ნაწარმოებში.** დავალების ინსტრუქცია იხილეთ სახელმძღვანელოში, გვ. 38, დავალება 3. **შეფასების კრიტერიუმები.** მოსწავლემ უნდა შეძლოს: • ტექსტის ინტერპრეტაცია ლიტერატურულ გამოცდილებაზე დაყრდნობით (მთხრობელის პოზიციის, ანუ ხედვის კუთხის განსაზღვრა); • ტექსტის მთავარი სათქმელის განსაზღვრა; • ტექსტის სიუჟეტურ-კომპოზიციური სქემის დალაგება (დასაწყისი, შუა ნაწილი, დასასრული); • მიზნისა და აუდიტორიის განსაზღვრა. **დავალება 4. წერითი ნამუშევარი.** დავალების ინსტრუქცია იხილეთ სახელმძღვანელოში, გვ. 38, დავალება 4. **შეფასების კრიტერიუმები.** მოსწავლემ უნდა შეძლოს: • ტექსტებში მოცემული ფაქტობრივი და კონცეპტუალური ინფორმაციის ამოცნობა-გააზრება; • წერილობითი ტექსტის შექმნა მოცემულ გეგმაზე დაყრდნობით; • ენობრივ-გამომსახველობითი საშუალებებისა და გრამატიკის ცოდნის ფუნქციური გამოყენება; • ტექსტის სტრუქტურული და ორგანიზაციული ელემენტების ცოდნის ფუნქციური გამოყენება.

რესურსები : VIII კლასის ქართული ენისა და ლიტერატურის სახელმძღვანელო, I ნაწილი

<table>
<tr><th colspan="2">II ეტაპის შუალედური მიზნები</th></tr>
<tr><td>ქვეცნება/ქვეცნებები, საკითხ(ებ)ი

ახალი ლექსიკა;
მხატვრული ტექსტი — ლირიკა;
არამხატვრული ტექსტი — ბიოგრაფიული ტექსტი, ავტობიოგრაფიული ტექსტი;
თემა, ლირიკული გმირი, ტაეპი;
სიმბოლო;
პოეტური ნაწარმოების შთაგონების წყარო;
პოეტური ნაწარმოების სავარაუდო ინტერტექსტი, მიმართება ორ ტექსტს შორის;
მიზანი და აუდიტორია;
სხვათა სიტყვის მართლწერა; კუთხური ფორმები მხატვრულ ნაწარმოებში; საკუთარ სახელთა წოდებითი ბრუნვა;
მიზეზი და მიზანი: „თვის“ თუ „გამო“?
კითხვის სტრატეგია (სალექსო ტაეპის პარაფრაზი).</td>
<td>ცნებ(ებ)ის საკვანძო შეკითხვა/შეკითხვები

• რა უნდა გავაკეთო, როცა ლექსის ცალკეული ტაეპებიდან აზრის გამოტანა მიჭირს?
• რამდენად დამეხმარა მწერლის მიერ გამოყენებული ლექსიკა ნაწარმოებში ასახული გარემოს წარმოდგენაში?
• როგორ უნდა გავმიჯნო ერთმანეთისაგან ბიოგრაფიული და ავტობიოგრაფიული ტექსტი?
• რა თავისებურებები ახასიათებს ვაჟა-ფშაველას ენას ამ ნაწარმოების მიხედვით?
• რამდენად და როგორ დამეხმარა ლირიკული ტექსტის მახასიათებლების ცოდნა ლექსის უკეთ გააზრებაში?
• რამდენად დამეხმარა ორი ტექსტის ურთიერთმიმართებების გააზრება ნაწარმოების მთავარი სათქმელის ამოცნობაში?
• როგორ უნდა ამოვიცნოთ, სიტყვა სიმბოლური მნიშვნელობითაა ტექსტში გამოყენებული თუ არა?</td></tr>
<tr><td colspan="2">ტექსტები:
ვაჟა-ფშაველა, „რამ შემქმნა ადამიანად“;
გულქან რაზიკაშვილი, წიგნიდან: „მამამა ღმერთს ჩამაჰყარა სახელი“ (ნაწყვეტი);
ოსა ზურაბიშვილი, წიგნიდან; „კაი ყმა“ (ნაწყვეტი).</td></tr>
<tr><td>აქტივობები:

აქტივობა 1. პარაგრაფის სათაურისა და მიზნის გაცნობა. სასტარტო აქტივობები.
გაეცანით პარაგრაფის სათაურსა და მიზანს. უპასუხეთ კითხვებს. გაეცანით კითხვის სტრატეგიას (რა საჭიროა პერიფრაზი?) და შეასრულეთ შესაბამისი დავალება.</td>
<td>კომპლექსური დავალება/დავალებები

დავალება. წერითი ნამუშევარი.
დავალების ინსტრუქცია იხილეთ სახელმძღვანელოში, გვ. 50.
შეფასების კრიტერიუმები.
მოსწავლემ უნდა შეძლოს:</td></tr>
<tr><td>აქტივობა 2. ტექსტების წაკითხვა („გულქან რაზიკაშვილის ნაამბობი“ და „რამ შემქმნა ადამიანად“).
წაიკითხეთ ტექსტი.
წაკითხვამდე — გამოთქვით ვარაუდები ნაწარმოების სათაურსა და ილუსტრაციაზე დაყრდნობით და განმარტეთ თქვენი ვარაუდები.
კითხვის დროს — ახალი ლექსიკის დამუშავება (მნიშვნელობის განსაზღვრა კონტექსტზე დაყრდნობით ან თანდართული ლექსიკონის</td>
<td>• ტექსტში მოცემული ფაქტობრივი და კონცეპტუალური ინფორმაციის ამოცნობა-გააზრება;
• წერილობითი ტექსტის შექმნა მოცემულ ინსტრუქციაზე დაყრდნობით;
• ენობრივ-გამომსახველობითი საშუალებებისა და გრამატიკის ცოდნის ფუნქციური გამოყენება;
• ტექსტის სტრუქტურული და ორგანიზაციული ელემენტების ცოდნის ფუნქციური გამოყენება.</td></tr>
</table>

გამოყენებით). ტექსტთან დაკავშირებული კითხვების დასმა.

წაკითხვის შემდეგ — საუბარი იმაზე, გამართლდა თუ არა წინასწარი ვარაუდები. ინტერაქცია ტექსტზე (დართული კითხვარის დამუშავება). საუბარი ორი ტექსტის ურთიერთ-კავშირზე.

აქტივობა 3. გამოიყენეთ პერიფრაზირების ხერხი ვაჟას ლექსის ცალკეული, თქვენთვის ბუნდოვანი ტაეპების უკეთ გასაგებად (სახ-ელმძღვანელო, გვ.43).

აქტივობა 4. ლირიკა და ლირიკული „მე“.

იმუშავეთ მეწყვილესთან ერთად. წაიკითხეთ თეორიული სტატია: „ლირიკა და ლირიკული მე“ და უპასუხეთ კითხვებს.

(სახელმძღვანელო, გვ.45-46).

აქტივობა 5.სახალისო დავალება.

წაიკითხეთ ტექსტი მკითხველისა და ლირიკუ-ლი მეს წარმოსახვითი შეხვედრა-გასაუბრების შესახებ და გაარკვიეთ, რა „დააშავა“ მკითხ-ველმა? (სახელმძღვანელო, გვ.46).

აქტივობა 6. ტექსტების ენაზე დაკვირვება.

ა) დააკვირდით, სწორად იყენებს თუ არა გულ-ქან რაზიკაშვილი სხვათა სიტყვის ნაწილაკებს და გაასწორეთ მცდარი ფორმები.

ბ) მოიძიეთ და გაასწორეთ გულქან რაზიკაშვი-ლის ნაამბობში სიტყვათა კუთხური ფორმები.

გ) სწორად გამოიყენება თუ არა ოსა ზურაბიშ-ვილის ნაამბობში საკუთარ სახელთა წოდებითი ბრუნვა?

შეაჯამეთ თქვენი დაკვირვების შედეგები და ისაუბრეთ, რა თავისებურებები ახასიათებს ამ ტექსტების მიხედვით ფშაურ დიალექტს.

აქტივობა 7. გადაწყვიტეთ, როგორ დაი-წერება ცალკეული სიტყვები რთულ სიტყვად შეერთების შემთხვევაში (სახელმძღვანელო, გვ.49).

რესურსები : VIII კლასის ქართული ენისა და ლიტერატურის სახელმძღვანელო

<table>
<tr><th colspan="2">III ეტაპის შუალედური მიზნები</th></tr>
<tr><td>ქვეცნება/ქვეცნებები, საკითხ(ებ)ი
ახალი ლექსიკა;
მხატვრული ტექსტი — თხრობითი ტექსტი;
არამხატვრული ტექსტი — დღიური;
დისპუტი და დისკუსია; მსჯელობა.
თეზისი (ძირითადი დებულება), დასკვნა.
გრამატიკა: „თხოვნა“ და „მოთხოვნა“; „თან-დათან“, მაგრამ „ბოლოს და ბოლოს“.
კითხვის სტრატეგიები.</td><td>ცნებ(ებ)ის საკვანძო შეკითხვა/შეკითხვები
• რამდენად დამეხმარა დღიურის დამახასიათებელი ნიშნების ცოდნა დღიურის ფორმით წარმოდგენილი მხატვრული ტექსტის უკეთ გაგებაში?
• როგორ უნდა გავმიჯნო ერთმანეთისაგან სადიკუსიო და დისპუტისათვის გამოსადეგი თემები?
• როგორ უნდა წარვმართო მსჯელობა და დავასაბუთო საკუთარი აზრი?
• რამდენად დამეხმარა ინფორმაცია კამათის კულტურის შესახებ კამათში მონაწილეობისას?
• დამეხმარა თუ არა მთავარი პერსონაჟის პრობლემებზე დაფიქრება საკუთარი პრობლემების გაცნობიერებაში?
• დამეხმარა თუ არა დღიურის ტიპის ტექსტის შექმნა წერილობითი ტექსტის ორგანიზაციული სტრუქტურის უკეთ გააზრებაში?</td></tr>
<tr><td colspan="2">ტექსტები:
ნარგიზა მგელაძე, „უცნობი ბიჭის დღიური“.</td></tr>
<tr><td>აქტივობები:
აქტივობა 1. პარაგრაფის სათაურისა და მიზნის გაცნობა. სასტარტო აქტივობები.
გაეცანით პარაგრაფის სათაურსა და მიზანს. უპასუხეთ კითხვებს.
აქტივობა 2. ტექსტის წაკითხვა.
წაიკითხეთ ტექსტი.
წაკითხვამდე — გამოთქვით ვარაუდები</td><td>კომპლექსური დავალება/დავალებები
დავალება. წერითი ნამუშევარი.
დავალების ინსტრუქცია იხილეთ სახელმძღვანელოში, გვ. 67.
შეფასების კრიტერიუმები.
მოსწავლემ უნდა შეძლოს:</td></tr>
<tr><td>ნაწარმოების სათაურსა და ილუსტრაციებზე დაყრდნობით და განმარტეთ თქვენი ვარაუდები.
კითხვის დროს — ახალი ლექსიკის დამუშავება (მნიშვნელობის განსაზღვრა კონტექსტზე დაყრდნობით ან თანდართული ლექსიკონის გამოყენებით). ტექსტთან დაკავშირებული კითხვების დასმა.
წაკითხვის შემდეგ — საუბარი იმაზე, გამართლდა თუ არა წინასწარი ვარაუდები.</td><td>• დღიურის ტიპის ტექსტის სტრუქტურის გაგება-გააზრება;
• წერილობითი ტექსტის შექმნა მოცემულ ინსტრუქციაზე დაყრდნობით;
• ენობრივ-გამომსახველობითი საშუალებებისა და გრამატიკის ცოდნის ფუნქციური გამოყენება;
• ტექსტის სტრუქტურული და ორგანიზაციული ელემენტების ცოდნის ფუნქციური გამოყენება.</td></tr>
</table>

ინტერაქცია ტექსტთან (დართული კითხვარის დამუშავება). **აქტივობა 3.** შეაჯამეთ ყველაფერი, რაზეც ისაუბრეთ და განსაზღვრეთ, სწორად მიხვდით თუ არა დღიურის დანიშნულებას და რა არის დღიურის, როგორც ტექსტის, დამახასიათე-ბელი ნიშნები. შემდეგ გადაამოწმეთ თქვენი ვარაუდი სახელმძღვანელოში მოცემულ ინ-ფორმაციაზე დაყრდნობით (გვ.62). **აქტივობა 4.** გავმიჯნოთ დისპუტი და დისკუსია (იხ. სახელმძღვანელო, გვ.63-64). **აქტივობა 5.** ჯგუფური აქტივობა. დისპუტის გამართვა საინტერესო თემაზე (ინსტრუქცია იხილეთ სახელმძღვანელოში, გვ. 64). **აქტივობა 6.** კონკურსი-თამაში: „ვისწავლოთ საკუთარი აზრის დასაბუთება“ (ინსტრუქცია იხ. სახელმძღვანელოში, გვ.64). **აქტივობა 7.** ლექსიკის, სტილის და მართლწერ-ის საკითხებთან დაკავშირებული სავარჯიშოე-ბის შესრულება (სახელმძღვანელო, გვ.65-67).	

თემატური მკვიდრი წარმოდგენები:

- ადამიანის სიცოცხლის ფასეულობასა და ღირსებაზე, მის მიერ საკუთარი არსის შემეცნე-ბაზე შექმნილი ლიტერატურა დამეხმარება საკუთარი და სხვა ადამიანების სიცოცხლის უნიკალურობისა და ფასეულობის გააზრებაში;
- მწერლები იყენებენ ტექსტის ელემენტებს, ენობრივ საშუალებებს, რათა გამოხატონ თავიან-თი აზრი ადამიანის სიცოცხლის ფასეულობაზე, მის ღირსებაზე, მოახდინონ შთაბეჭდილება მკითხველზე, დაარწმუნონ ისინი;
- ადამიანის სიცოცხლის ფასეულობასა და ღირსებაზე, მის მიერ საკუთარი არსის გააზრებაზე შექმნილი ლიტერატურის უკეთ გასაგებად შემიძლია გამოვიყენო პირადი გამოცდილება, ტექსტის ელემენტების, ენობრივი საშუალებებისა და კითხვის სტრატეგიების ცოდნა;
- იმისათვის, რომ გამოვხატო ჩემი მოსაზრებები ადამიანის სიცოცხლის ფასეულობაზე, შემიძლია გამოვიყენო პირადი გამოცდილება, ნასწავლი/ნაცნობი ლიტერატურის, ცნებებისა და საკითხების ცოდნა.

II თემა

თემატური ერთეულის სახელწოდება: ადამიანური თანაგანცდის სილამაზე (სახელმძღვანელოს II თავი).

თემა: ადამიანის ყოფა-ცხოვრება, ურთიერთობა სხვა ადამიანთან. ადამიანის ემოციები, გრძნობები, განცდები.

(თემატური ბლოკი: I თემატური ბლოკი. ადამიანი და მისი ცხოვრება.)

საათების სავარაუდო რაოდენობა — 10 საათი

თემატური საკვანძო შეკითხვები:

- როდის იმსჭვალება ადამიანი სხვა ადამიანის მიმართ თანაგანცდით?
- ადამიანური თანაგანცდა მხოლოდ ადამიანს უნდა მიემართებოდეს თუ სხვა ცოცხალ არსებებსაც უნდა მოიცავდეს?
- რატომ მიმართავს სხვადასხვა ეპოქის ხელოვნება ადამიანური თანაგანცდის, თანაგრძნობის თემას, რით არის ის მნიშვნელოვანი?

თემის ფარგლებში დასამუშავებელი ქვეცნებები/საკითხები:

ტექსტის ენა: ახალი ლექსიკა.

ტექსტის ტიპი და ჟანრი: მხატვრული ტექსტი — ლექსად გადმოცემული ამბავი (ხალხური ბალადა), თხრობითი ტექსტი (მოთხრობა); არამხატვრული ტექსტი — სამეცნიერო სტატია, საინფორმაციო ტექსტი; მულტიმედიური ტექსტი — მხატვრული ფილმი. პრეზენტაცია.

კომპოზიცია/შინაარსობრივი მხარე: ფოლკლორული ტექსტის თავისებურებანი, ხალხური რწმენა-წარმოდგენები ფოლკლორულ ტექსტში; სიუჟეტი, მხატვრული კონფლიქტი, პერსონაჟი, სტერეოტიპული წარმოდგენების გავლენა პერსონაჟის ქცევასა და დამოკიდებულებაზე სხვა პერსონაჟებთან.

ტექსტის სტრუქტურა: თავფურცელი, სათაური, ეპიგრაფი, ციტატა, ილუსტრაცია; ბალადის სტრუქტურა, სამეცნიერო ტექსტის თავისებურებანი.

ენობრივ-გამომსახველობითი საშუალებები: დიალექტური ლექსიკა, იუმორი, იუმორისტული თხრობის ხერხები; კინოენის თავისებურებანი (ჩვენება თხრობის ნაცვლად).

კონტექსტი: ისტორიული კონტექსტის ასახვა ბალადის ტექსტში; სოციალური ფონი და სტერეოტიპული რწმენა-წარმოდგენები.

მიმართებები ტექსტებს შორის: მიმართებები ხალხური ბალადის სხვადასხვა ვარიანტებს შორის; მოთხრობა და მისი კინოვერსია.

ტექსტის საკომუნიკაციო მახასიათებლები: მიზანი და აუდიტორია.

გრამატიკა: დიალექტური ლექსიკა, ძველებური მრავლობითის შეთანხმება სხვა სიტყვებთან, ურთიერთსაპირისპირო დამოკიდებულების გამომხატველი ზმნები, მთქმელის დამოკიდებულების გამოხატვა ტექსტში, სხვათა სიტყვის ნაწილაკები.

სტრატეგიები: მიზანმიმართული კითხვის სტრატეგია (კითხვების დასმა და პასუხების ძიება ტექსტში), კონკრეტული ტიპის ტექსტის კითხვის სტრატეგია (რა გვეხმარება ხალხური სიტყვიერების ნიმუშების უკეთ გაგებაში). წერისა და ზეპირმეტყველების სტრატეგიები.

სამიზნე ცნებები და მათთან დაკავშირებული მკვიდრი წარმოდგენები	I ეტაპის შუალედური მიზნები
იხილეთ „ქართული ენისა და ლიტერატურის სტანდატრტის შედეგები“, გვ. 10-15	**ძირითადი რესურსი/ტექსტი:** VIII კლასის ქართული ენისა და ლიტერატურის სახელმძღვანელო **II თავი: ადამიანური თანაგანცდის სილამაზე** **I ეტაპი** **§1. როგორ იქმნება ხალხური სიტყვიერების ნიმუშები** ტექსტები: „ლექსი ვეფხისა და მოყმისა“ — ხალხური; გიორგი ჯაფარიძე, „ვეფხისა და მოყმის“ მითოსური სამყარო“; შოთა არაბული, „იარებოდა დედაი“. **II ეტაპი** **§2. რაც მტრობას დაუნგრევია** ტექსტი: ნოდარ დუმბაძე, „ბოშები“.

ქვეცნება/ქვეცნებები, საკითხ(ებ)ი	ცნებ(ებ)ის საკვანძო შეკითხვა/შეკითხვები
ახალი ლექსიკა, ხალხური სიტყვიერების ნიმუში, საინფორმაციო ტექსტი, სამეცნიერო სტატია; ხალხური სიტყვიერების ნიმუშის კითხვის სტრატეგია; თავფურცელი, სათაური, ეპიგრაფი, ციტატა, ილუსტრაცია; ბალადის სტრუქტურა, სამეცნიერო ტექსტის არსებითი ნიშანი; ისტორიული კონტექსტი და ბალადის ტექსტი, მიმართებები ბალადის სხვადასხვა ვარიანტებს შორის; დიალექტური ლექსიკა, ძველებური მრავლობითის შეთანხმება სხვა სიტყვებთან; მიზანმიმართული კითხვის სტრატეგია (კითხვების დასმა და პასუხების ძიება ტექსტში), წერისა და ზეპირმეტყველების სტრატეგიები.	• რა უნდა გავაკეთო იმისათვის, რომ უკეთ გავიგო ხალხური სიტყვიერების ნიმუშები? • როგორ უნდა განვასხვავო ერთმანეთისაგან ფოლკლორული და ლიტერატურული ტექსტები? • როგორ უნდა გამოვარჩიო საინფორმაციო ტექსტებიდან სამეცნიერო ტექსტი? • როგორ უნდა ამოვიცნო ნაწარმოების დედააზრი, მთავარი სათქმელი? • როგორ მეხმარება ნაწარმოების სათაური მისი დედააზრის ამოცნობაში? • რა პარამეტრების მიხედვით უნდა შევადარო ერთმანეთს ფოლკლორული ტექსტის სხვადასხვა ვარიანტები? • როგორ უნდა განვასხვავო ერთმანეთისაგან კუთხური ლექსიკა და ზოგადქართული სიტყვების კუთხური გამოყენების შემთხვევები?

აქტივობები:	კომპლექსური დავალება/დავალებები
აქტივობა 1. თემის გაცნობა. წაიკითხეთ თავის (თემატური ერთეულის) სათაური, წაიკითხეთ ეპიგრაფად მოყვანილი ციტატები, იმსჯელეთ, როგორ გესმით ამ ციტატების შინაარსი. გაეცანით ილუსტრაციას და თანდართულ ტექსტს. გადახედეთ თავის სარჩევს.	**დავალება 1.** წერითი ნამუშევარი. დავალების ინსტრუქცია იხილეთ სახელმძღვანელოში, გვ. 83. **შეფასების კრიტერიუმები.** მოსწავლემ უნდა შეძლოს: • ტექსტებში მოცემული ფაქტობრივი და კონცეპტუალური ინფორმაციის ამოცნობა-გააზრება;
აქტივობა 2. პარაგრაფის სათაურისა და მიზნის გაცნობა. სასტარტო აქტივობები. გაეცანით პარაგრაფის სათაურსა და მიზანს. უპასუხეთ კითხვებს.	• წერილობითი ტექსტის შექმნა მოცემულ გეგმაზე დაყრდნობით; • ენობრივ-გამომსახველობითი საშუალებებისა და გრამატიკის ცოდნის ფუნქციური გამოყენება;
აქტივობა 3. ტექსტის წაკითხვა. წაიკითხეთ ტექსტი. წაკითხვამდე — გაეცანით ხალხური სიტყვიერების ნიმუშების კითხვის სტრატეგიას. გამოთქვით ვარაუდები ნაწარმოების სათაურსა და ილუსტრაციებზე, კითხვის სტრატეგიის რუბრიკაში მოცემულ ინფორმაციაზე დაყრდნობით და განმარტეთ თქვენი ვარაუდები. კითხვის დროს — ახალი ლექსიკის დამუშავება (მნიშვნელობის განსაზღვრა კონტექსტზე დაყრდნობით ან თანდართული ლექსიკონის გამოყენებით). ტექსტთან დაკავშირებული კითხვების დასმა. წაკითხვის შემდეგ — საუბარი იმაზე, გამართლდა თუ არა წინასწარი ვარაუდები. ინტერაქცია ტექსტთან (დართული კითხვარის დამუშავება).	• ტექსტის სტრუქტურული და ორგანიზაციული ელემენტების ცოდნის ფუნქციური გამოყენება. **დავალება 2.** კვლევა. ჯგუფური სამუშაო. დავალების ინსტრუქცია იხილეთ სახელმძღვანელოში, გვ.83-84. **შეფასების კრიტერიუმები.** მოსწავლემ უნდა შეძლოს: • ერთი და იმავე ტექსტის სხვადასხვა ვარიანტების შედარება და მსჯელობა მათ მსგავსება-განსხვავებაზე; • ჯგუფური მუშაობის უნარ-ჩვევის გამოვლენა; • ენობრივ-გამომსახველობითი საშუალებებისა და გრამატიკის, აგრეთვე სტრუქტურული და ორგანიზაციული ელემენტების ცოდნის ფუნქციურად გამოყენება კონკრეტული მიზნით;
აქტივობა 4. იმუშავეთ წყვილებში. ინტერტექსტი. ტექსტებს შორის კავშირის ძიება. აკაკი შანიძის მიერ ჩაწერილი თქმულების ტექსტისა და ბალადის ტექსტის შედარება. თქმულების ტექსტი და დეტალური ინსტრუქცია იხილეთ სახელმძღვანელოში, გვ.75.	• ზეპირმეტყველების (მოსმენისა და ზეპირი გამოსვლის) და წერის სტრატეგიების მიზნის შესაბამისად შერჩევა და გამოყენება.

<table>
<tr><td>აქტივობა 5. იმუშავეთ წყვილებში. მოიშველიეთ სამეცნიერო ტექსტი ბალადის შინაარსის უკეთ გასაგებად.
სამეცნიერო ტექსტი და დეტალური ინსტრუქცია იხ. სახელმძღვანელოში, გვ. 76-78.

აქტივობა 6. ტექსტის დედააზრის ამოცნობა. წაიკითხეთ დოკუმენტური მოთხრობის ტექსტი და შეეცადეთ განმარტოთ, რატომ არის ის დასათაურებული ამგვარად, ანუ რა არის ამ ტექსტის მთავარი სათქმელი და როგორ უკავშირდება ის მის სათაურს.
იხ. სახელმძღვანელო,გვ.77-81.

აქტივობა 7. სიტყვათა კუთხური და საერთო მნიშვნელობების შედარება. იხ. გვ.81.
აქტივობა 8. კუთხურ ფორმებსა და ძველებური მრავლობითის ფორმებზე დაკვირვება (სახ. გვ.82). მსჯელობა იმაზე, თუ რა თავისებურება ახსიათებს კუთხურ მეტყველებას.</td><td></td></tr>
<tr><td colspan="2">რესურსები : VIII კლასის ქართული ენისა და ლიტერატურის სახელმძღვანელო</td></tr>
<tr><td colspan="2">II ეტაპის შუალედური მიზნები</td></tr>
<tr><td>ქვეცნება/ქვეცნებები, საკითხ(ებ)ი
ახალი ლექსიკა;
მხატვრული ტექსტი —მოთხრობა;
არამხატვრული ტექსტი — საინფორმაციო ტექსტი; მულტიმედიური ტექსტი — მხატვრული ფილმი;
პერსონაჟი, სტერეოტიპული წარმოდგენების გავლენა პერსონაჟის ქცევაზე და დამოკიდებულებაზე სხვა პერსონაჟებთან;
დიალექტური ლექსიკა, იუმორი, იუმორისტული თხრობის ხერხები;
კინოენის თავისებურებანი (ჩვენება თხრობის ნაცვლად).</td><td>ცნებ(ებ)ის საკვანძო შეკითხვა/ შეკითხვები
• რა შეიძლება გავაკეთო საინფორმაციო ტექსტის უკეთ გასაგებად?
• როგორ უნდა ამოვიცნო იუმორისტული ტექსტი?
• რა გავლენას ახდენს სტერეოტიპული წარმოდგენები პერსონაჟის ქცევასა და დამოკიდებულებაზე სხვა პერსონაჟების მიმართ?
• რა არის საჭირო სტერეოტიპული წარმოდგენებისაგან გასათავისუფლებლად?
• რისთვის სჭირდება მწერალს დიალექტური ლექსიკის გამოყენება ნაწარმოებში?</td></tr>
</table>

სოციალური ფონი და სტერეოტიპული რწმენა-წარმოდგენები; მოთხრობა და მისი კინოვერსია.	• რამდენად და როგორ დამეხმარა მოთხრობის კინოვერსიის გაცნობა წაკითხულის უკეთ გაგებაში?
ტექსტი: ნოდარ დუმბაძე, „ბოშები“.	
აქტივობები: **აქტივობა 1.** პარაგრაფის სათაურისა და მიზნის გაცნობა. სასტარტო აქტივობები. გაეცანით პარაგრაფის სათაურსა და მიზანს. უპასუხეთ კითხვებს. გაეცანით საინფორმაციო ტექსტს („იუმორი“). **აქტივობა 2.** ტექსტის წაკითხვა. წაიკითხეთ ტექსტი. წაკითხვამდე — გაეცანით ლექსიკონს. გამოთქვით ვარაუდები ნაწარმოების სათაურსა და ილუსტრაციაზე დაყრდნობით და განმარტეთ თქვენი ვარაუდები. კითხვის დროს — ახალი ლექსიკის დამუშავება (მნიშვნელობის განსაზღვრა კონტექსტზე დაყრდნობით ან თანდართული ლექსიკონის გამოყენებით). ტექსტთან დაკავშირებული კითხვების დასმა. წაკითხვის შემდეგ — საუბარი იმაზე, გამართლდა თუ არა წინასწარი ვარაუდები. ინტერაქცია ტექსტთან (დართული კითხვარის დამუშავება). **აქტივობა 3.** დავაკვირდეთ იუმორისტული თხრობის ხერხებს და შედეგები წარმოვადგინოთ სქემის სახით. ჯგუფური სამუშაო. ინსტრუქცია იხილეთ სახელმძღვანელოში, გვ.96. **აქტივობა 4.** წავიკითხოთ საინფორმაციო ტექსტი: „რა არის სტერეოტიპი“ და ვიმსჯელოთ, რა გავლენას ახდენს სტერეოტიპული წარმოდგენები ადამიანთა ქცევაზე. გვ.96.	**დავალება 1.** პრეზენტაცია სახელმძღვანელოში მოცემულ და ინტერნეტში მოძიებულ წყაროებზე დაყრდნობით. გაეცანით სახელმძღვანელოში მოცემულ ინფორმაციას ბოშების შესახებ (გვ.97-98); მოიძიეთ მითითებული წყაროები ინტერნეტში (სახ. გვ.98) და მოამზადეთ პრეზენტაცია თემაზე: „ბოშები საქართველოში“ (დეტალური ინსტრუქცია იხ. გვ.98). **შეფასების კრიტერიუმები.** მოსწავლემ უნდა შეძლოს: • მითითებილი წყაროების მოძიება და მათში გადმოცემული ფაქტობრივი და კონცეპტუალური ინფორმაციის ამოცნობა-გააზრება; • ზეპირი გამოსვლის მომზადება არსებულ ინფორმაციაზე დაყრდნობით და ამ ინფორმაციის გადმოცემა აუდიტორიისათვის გასაგებ ენაზე; • პრობლემის აქტუალობისა და პრობლემისადმი საკუთარი დამოკიდებულების წარმოჩენა; • პრობლემის გადაჭრის სავარაუდო გზების შემოთავაზება. **დავალება 2.** წერითი დავალება: დაწერეთ იუმორისტული მოთხრობა. ინსტრუქცია იხ. სახელმძღვანელოში, გვ.100-101. **შეფასების კრიტერიუმები.** მოსწავლემ უნდა შეძლოს: • წერილობითი ტექსტის შექმნა მოცემულ ინსტრუქციაზე დაყრდნობით; • იუმორისტული თხრობის ხერხების ფუნქციური გამოყენება; • ენობრივ-გამომსახველობითი საშუალებებისა და გრამატიკის ცოდნის ფუნქციური გამოყენება;

აქტივობა 5. ურთიერთსაპირისპირო დამოკიდებულების გამომხატველ ზმნებზე დაკვირვება. ინსტრუქცია იხ. სახ.გვ.98-99, რუბრიკაში: „ლექსიკა და ფრაზეოლოგია“. **აქტივობა 6.** სხვათა სიტყვის ნაწილაკის გამოყენების დიალექტური ფორმის ჩანაცვლება ლიტერატურული ფორმით. სახელმძღვანელო, გვ.99-100; **აქტივობა 7.** ჩართულის ფუნქციის განმარტება მოძიებულ წინადადებებში, სახ. გვ.100; **აქტივობა 8.** გურული კილოს ნიმუშებზე დაკვირვება, გვ.100.	• ტექსტის სტრუქტურული და ორგანიზაციული ელემენტების ცოდნის ფუნქციური გამოყენება. **დავალება 3.** მოთხრობისა და მისი კინოვერსიის შედარება. შედეგების წარმოდგენა პრეზენტაციის სახით. დავალების ინსტრუქცია იხილეთ სახელმძღვანელოში, გვ. 101. **შეფასების კრიტერიუმები.** მოსწავლემ უნდა შეძლოს: • თხრობითი და მულტიმედიური ტექსტების შედარება მოცემულ ინსტრუქციაზე დაყრდნობით; • ამ ტექსტების სტრუქტურული და ორგანიზაციული ელემენტების ცოდნის წარმოჩენა (ფუნქციური გამოყენება) მათი ანალიზისა და მსჯელობის დროს; • რეჟისორის ინტერპრეტაციის შეფასება საკუთარი დამოკიდებულების წარმოჩენა მოთხრობის კინოვერსიის მიმართ.

რესურსები : VIII კლასის ქართული ენისა და ლიტერატურის სახელმძღვანელო

თემატური მკვიდრი წარმოდგენები:

- ადამიანური თანაგრძნობისა და თანაგანცდის თემაზე შექმნილი ლიტერატურა დამეხმარება როგორც სხვა ადამიანების, ისე ყველა სულიერის მიმართ ჰუმანური დამოკიდებულების ფასეულობის გააზრებაში;
- მწერლები იყენებენ ტექსტის ელემენტებს, ენობრივ საშუალებებს, რათა გამოხატონ თავიანთი აზრი ადამიანისა და ყოველი სულიერის მიმართ ჰუმანური დამოკიდებულების აუცილებლობის თაობაზე, მოახდინონ შთაბეჭდილება მკითხველზე, დაარწმუნონ ისინი;
- ადამიანისა და ყოველი სულიერის მიმართ ჰუმანური დამოკიდებულების თემაზე შექმნილი ლიტერატურის უკეთ გასაგებად შემიძლია გამოვიყენო პირადი გამოცდილება, ტექსტის ელემენტების, ენობრივი საშუალებებისა და კითხვის სტრატეგიების ცოდნა;
- იმისათვის, რომ გამოვხატო ჩემი მოსაზრებები ადამიანისა და ყოველი სულიერის მიმართ ჰუმანური მოპყრობის თაობაზე, შემიძლია გამოვიყენო პირადი გამოცდილება, ნასწავლი/ნაცნობი ლიტერატურის, ცნებებისა და საკითხების ცოდნა.

III თემა

თემატური ერთეულის სახელწოდება: ადამიანი ცხოვრების საზრისის ძიებაში
(სახელმძღვანელოს III თავი).

თემა: ცხოვრების საზრისი (ადამიანის არსებობის მიზანი, ადამიანური პოტენციალის რეალიზების გზების ძიება-გააზრება).

(თემატური ბლოკი: III თემატური ბლოკი. მარადიული ძიებები.)

საათების სავარაუდო რაოდენობა — 17 საათი

თემატური საკვანძო შეკითხვები:

- რატომ არის მნიშვნელოვანი ადამიანისათვის იმის გააზრება, რისთვის ცხოვრობს ამ ქვეყნად, რა მიზანი აქვს მის არსებობას?
- ვის ან რას მიმართავენ ხოლმე უმეტესად ცხოვრების საზრისის ძიების დროს ადამიანები?
- რა პასუხს იძლევიან ამ კითხვაზე ქართული ლიტერატურის კლასიკოსები?

თემის ფარგლებში დასამუშავებელი ქვეცნებები/საკითხები:

ტექსტის ენა: ახალი ლექსიკა.

ტექსტის ტიპი და ჟანრი: მხატვრული ტექსტი — ლექსი, იგავი; ფერწერული ნამუშევარი; არამხატვრული ტექსტი —ესე, პუბლიცისტური სტატია, საინფორმაციო ტექსტი; მულტიმედიური ტექსტი — საბალეტო სპექტაკლი.

კომპოზიცია/შინაარსობრივი მხარე: ესეს კომპოზიცია; ლირიკული ლექსის კომპოზიცია; იგავის კომპოზიცია.

ტექსტის სტრუქტურა: თავფურცელი, სათაური, ეპიგრაფი, ციტატა, ილუსტრაცია; ესეს სტრუქტურა, ლექსის სტრუქტურა, პუბლიცისტური ტექსტის სტრუქტურა.

ენობრივ-გამომსახველობითი საშუალებები: პოეზია და არქაიზმები, მეტაფორა, ალეგორია.

კონტექსტი: ისტორიული რეალობის ასახვა მხატვრულ ნაწარმოებში.

მიმართებები ტექსტებს შორის: მიმართებები ნ. ბარათაშვილისა და ვახტანგ VI-ის ლექსებს, ილიასა და აკაკის, ასევე თანამედროვე პოეტთა ერთ თემაზე შექმნილ ლექსებს შორის; მიმართებები ბიბლიურ იგავებსა და ამ იგავთა სხვადასხვა ეპოქაში შექმნილ ილუსტრაციებს შორის; მიმართებები ბიბლიურ იგავებს, მათ ილუსტრაციებსა და ბიბლიური იგავის მოტივებზე შექმნილ საბალეტო სპექტაკლს შორის.

ტექსტის საკომუნიკაციო მახასიათებლები: მიზანი და აუდიტორია.

გრამატიკა: არქაული ლექსიკა, ობიექტური პირის ნიშანთა მართლწერა ილიასა და აკაკის ლექსების მიხედვით, სიტყვათა უცნაური წარმოება — ტმესი, ზმნის ძველი ფორმები.

სტრატეგიები: მიზანმიმართული კითხვის სტრატეგია (კითხვების დასმა და პასუხების ძიება ტექსტში), წერისა და ზეპირმეტყველების სტრატეგიები.

სამიზნე ცნებები და მათთან დაკავშირებული მკვიდრი წარმოდგენები	I ეტაპის შუალედური მიზნები
იხილეთ „ქართული ენისა და ლიტერატურის სტანდარტის შედეგები“, გვ. 10-15	**ძირითადი რესურსი/ტექსტი:** VIII კლასის ქართული ენისა და ლიტერატურის სახელმძღვანელო... **III თავი: ადამიანი ცხოვრების საზრისის ძიებაში** **I ეტაპი** **§1. რატომ უნდა ვიკითხოთ კლასიკოსები?** ტექსტი: ჰენრი დევიდ თორო, „კითხვა“. **II ეტაპი** **§2. კლასიკოსის პასუხი მარად თანამედროვე კითხვაზე** ტექსტები: ნიკოლოზ ბარათაშვილი, „ფიქრნი მტკვრის პირას“, ვახტანგ VI , „შეგონება“. **III ეტაპი** **§3. პოეზიის დანიშნულების შესახებ** ტექსტები: ილია ჭავჭავაძე, „პოეტი“, „ჩემო კალამო“, „საქართველოს მოამბეზედ“ (ნაწყვეტი); აკაკი წერეთელი, „ხატის წინ“, „რაოდენიმე სიტყვა „ჩანგურის“ შესახებ. **IV ეტაპი** **§4. სიბრძნის გაკვეთილები** ტექსტები: სახარების იგავები — „დამარხული ტალანტი“, „უძღები ძის იგავი“

ქვეცნება/ქვეცნებები, საკითხ(ებ)ი	ცნებ(ებ)ის საკვანძო შეკითხვა/შეკითხვები
ახალი ლექსიკა; არამხატვრული ტექსტი — ესე, საინფორმაციო ტექსტი; ესეს კომპოზიცია, ესეს სტრუქტურა; თავფურცელი, ციტატა, ეპიგრაფი, სათაური ილუსტრაცია; მიზანი და აუდიტორია; მიზანმიმართული კითხვის სტრატეგია (კითხვების დასმა და პასუხების ძიება ტექსტში), წერისა და ზეპირმეტყველების სტრატეგიები.	• როგორ გამოვარჩევ ესეს სხვა ტიპის ტექსტებისაგან? • როგორ უნდა განვასხვავო ერთმანეთისაგან დამარწმუნებელი და ინფორმაციული ტექსტები? • როგორ უნდა ამოვიცნო „დარწმუნების ტექნიკა“? • როგორ უნდა ამოვიცნო ესეს დედააზრი, მთავარი სათქმელი? • როგორ მეხმარება ნაწარმოების სათაური მისი დედააზრის ამოცნობაში?

	• როგორ უნდა შევქმნა დამარწმუნებელი ტექსტი?
აქტივობები: **აქტივობა 1.** თემის გაცნობა. წაიკითხეთ თავის (თემატური ერთეულის) სათაური, წაიკითხეთ ეპიგრაფად მოყვანილი ციტატები, იმსჯელეთ, როგორ გესმით ამ ციტატების შინაარსი. გაეცანით ილუსტრაციას და თანდართულ ტექსტს. გადახედეთ თავის სარჩევს. **აქტივობა 2.** პარაგრაფის სათაურისა და მიზნის გაცნობა. სასტარტო აქტივობები. გაეცანით პარაგრაფის სათაურსა და მიზანს. უპასუხეთ კითხვებს. **აქტივობა 3.** ტექსტის წაკითხვა. წაიკითხეთ ტექსტი. წაკითხვამდე — გაეცანით ლექსიკონს. გამოთქვით ვარაუდები ნაწარმოების სათაურსა და ილუსტრაციაზე დაყრდნობით. კითხვის დროს — ახალი ლექსიკის დამუშავება (მნიშვნელობის განსაზღვრა კონტექსტზე დაყრდნობით ან თანდართული ლექსიკონის გამოყენებით). ტექსტთან დაკავშირებული კითხვების დასმა. წაკითხვის შემდეგ — საუბარი იმაზე, გამართლდა თუ არა წინასწარი ვარაუდები. ინტერაქცია ტექსტთან (დართული კითხვარის დამუშავება). **აქტივობა 4.** იმუშავეთ წყვილებში. წაიკითხეთ საინფორმაციო ტექსტი „რა არის ესე?“ და შეასრულეთ მოცემული დავალება (იხ. სახელ. გვ.108). **აქტივობა 5.** წაიკითხეთ რუბრიკა: „ეს საინტერესოა“ და განმარტეთ კლასიკა და კლასიკოსები (გვ.109).	**კომპლექსური დავალება/დავალებები** **დავალება 1.** წერითი ნამუშევარი. დაწერეთ ესე. დავალების ინსტრუქცია იხილეთ სახელმძღვანელოში, გვ. 110. **შეფასების კრიტერიუმები.** მოსწავლემ უნდა შეძლოს: • წერილობითი ტექსტის შექმნა მოცემულ ინსტრუქციაზე დაყრდნობით; • წერის სტრატეგიების მიზნის შესაბამისად შერჩევა და გამოყენება; • ენობრივ-გამომსახველობითი საშუალებებისა და გრამატიკის ცოდნის ფუნქციური გამოყენება; • ტექსტის სტრუქტურული და ორგანიზაციული ელემენტების ცოდნის ფუნქციური გამოყენება. **დავალება 2.** წერითი ნამუშევარი. დავალების ინსტრუქცია იხილეთ სახელმძღვანელოში, გვ.110. **შეფასების კრიტერიუმები.** მოსწავლემ უნდა შეძლოს: • წერილობითი ტექსტის შექმნა მოცემულ ინსტრუქციაზე დაყრდნობით; • წერის სტრატეგიების მიზნის შესაბამისად შერჩევა და გამოყენება; • ენობრივ-გამომსახველობითი საშუალებებისა და გრამატიკის ცოდნის ფუნქციური გამოყენება; • ტექსტის სტრუქტურული და ორგანიზაციული ელემენტების ცოდნის ფუნქციური გამოყენება.

ტექსტი: ჰენრი დევიდ თორო, „კითხვა“.

II ეტაპის შუალედური მიზნები

ქვეცნება/ქვეცნებები, საკითხ(ებ)ი

ახალი ლექსიკა;

მხატვრული ტექსტი —ლექსი;

არამხატვრული ტექსტი — საინფორმაციო ტექსტი;

ლირიკული ლექსის კომპოზიცია: ლირიკული დასაწყისი, ძირითადი ნაწილი, დასკვნა;

რატომ იცვლება ზმნის დრო?

პოეზია და არქაიზმები;

მიზანმიმართული კითხვის სტრატეგია (კითხვების დასმა და პასუხების ძიება ტექსტში), წერისა და ზეპირმეტყველების სტრატეგიები.

ცნებ(ებ)ის საკვანძო შეკითხვა/შეკითხვები

- რა შეიძლება გავაკეთო პოეტური ტექსტის უკეთ გასაგებად?
- როგორ უნდა ამოვიცნო ლექსის კომპოზიციაში თემის ლოგიკური განვითარება?
- რა უნდა გავითვალისწინო ორი პოეტური ნაწარმოების შედარებისას?
- რისთვის სჭირდება პოეზიის ენას არქაიზმები?
- რამდენად და როგორ დამეხმარა ცალკეული ტაეპების პარაფრაზი წაკითხულის უკეთ გაგებაში?

ტექსტები:

ნიკოლოზ ბარათაშვილი, „ფიქრნი მტკვრის პირას“,

ვახტანგ VI , „შეგონება“.

აქტივობები:

აქტივობა 1. პარაგრაფის სათაურისა და მიზნის გაცნობა. სასტარტო აქტივობები.

გაეცანით პარაგრაფის სათაურსა და მიზანს. უპასუხეთ კითხვებს.

აქტივობა 2. ტექსტის წაკითხვა.

წაიკითხეთ ტექსტი.

წაკითხვამდე — გაეცანით ლექსიკონს. გამოთქვით ვარაუდები ნაწარმოების სათაურზე დაყრდნობით და განმარტეთ თქვენი ვარაუდები.

კითხვის დროს — ახალი ლექსიკის დამუშავება (მნიშვნელობის განსაზღვრა კონტექსტზე დაყრდნობით ან თანდართული ლექსიკონის გამოყენებით). ტექსტთან დაკავშირებული კითხვების დასმა.

წაკითხვის შემდეგ — საუბარი იმაზე, გამართლდა თუ არა წინასწარი ვარაუდები. ინტერაქცია ტექსტთან (დართული კითხვარის დამუშავება).

კომპლექსური დავალება/დავალებები

დავალება. წერითი ნამუშევარი.

დავალების ინსტრუქცია იხილეთ სახელმძღვანელოში, გვ.110.

შეფასების კრიტერიუმები.

მოსწავლემ უნდა შეძლოს:

- წერილობითი ტექსტის შექმნა მოცემულ ინსტრუქციაზე დაყრდნობით;
- წერის სტრატეგიების მიზნის შესაბამისად შერჩევა და გამოყენება;
- ენობრივ-გამომსახველობითი საშუალებებისა და გრამატიკის ცოდნის ფუნქციური გამოყენება;
- ტექსტის სტრუქტურული და ორგანიზაციული ელემენტების ცოდნის ფუნქციური გამოყენება.

<table>
<tr><td>

აქტივობა 3. წაიკითხეთ საინფორმაციო ტექსტი: „რა არის კომპოზიცია“ და დაასაბუთეთ, რომ ნიკოლოზ ბარათაშვილის ლექსის კომპოზიცია თემის ლოგიკურ განვითარებას ეფუძნება (იხ. სახელმძღვანელო, გვ.115-116).

აქტივობა 4. წაიკითხეთ ვახტანგ VI-ის ლექსი და იმსჯელეთ, რა მსგავსება-განსხვავებას ხედავთ ამ ორი ლექსით გამოხატულ სათქმელს შორის (გვ.116-117).

აქტივობა 5. შეასრულეთ რუბრიკაში: „გრამატიკა“ მოცემული დავალება (გვ.117).

აქტივობა 6. შეასარულეთ რუბრიკაში: „სტილი“ მოცემული დავალება (გვ.117).

აქტივობა 7. შეასარულეთ რუბრიკაში: „მართლწერა“ მოცემული დავალება (გვ.117-118).

</td><td></td></tr>
<tr><td colspan="2">რესურსები : VIII კლასის ქართული ენისა და ლიტერატურის სახელმძღვანელო</td></tr>
<tr><td colspan="2">III ეტაპის შუალედური მიზნები</td></tr>
<tr><td>

ქვეცნება/ქვეცნებები, საკითხ(ებ)ი

ახალი ლექსიკა;

მხატვრული ტექსტი — ლექსი, არამხატვრული ტექსტი — საინფორმაციო ტექსტი, პუბლიცისტური წერილი;

პუბლიცისტური ტექსტის სტრუქტურა;

მიზანი და აუდიტორია;

მეტაფორა;

მიმართებები ერთ თემაზე შექმნილ ტექსტებს შორის;

ობიექტური პირის ნიშანთა მართლწერა;

მიზანმიმართული კითხვის სტრატეგია (კითხვების დასმა და პასუხების ძიება ტექსტში), წერისა და ზეპირმეტყველების სტრატეგიები.

</td><td>

ცნებ(ებ)ის საკვანძო შეკითხვა/შეკითხვები

- როგორ გამოვარჩევ პუბლიცისტურ წერილს სხვა ტიპის ტექსტებისაგან?
- როგორ უნდა ამოვიცნო პუბლიცისტური ტექსტის სტრუქტურა?
- როგორ უნდა შევქმნა პუბლიცისტური ტექსტი?
- როგორ უნდა ამოვიცნო პოეტური ნაწარმოების მთავარი სათქმელი?
- როგორ უნდა შევადარო ერთმანეთს ორი პოეტური ტექსტი?
- როგორ მეხმარება ნაწარმოების სათაური მისი დედააზრის ამოცნობაში?
- როგორ უნდა ამოვიცნო მეტაფორა?

</td></tr>
</table>

აქტივობები:	კომპლექსური დავალება/დავალებები
აქტივობა 1. პარაგრაფის სათაურისა და მიზნის გაცნობა. სასტარტო აქტივობები. გაეცანით პარაგრაფის სათაურსა და მიზანს. უპასუხეთ კითხვებს. **აქტივობა 2.** გაეცანით საინფორმაციო ტექსტს: „რა არის პუბლიცისტიკა?“ (გვ.119). **აქტივობა 3.** ტექსტების წაკითხვა. წაიკითხეთ ლექსები: ილია ჭავჭავაძის „პოეტი“ და „ჩემო კალამო“ წაკითხვამდე —გამოთქვით ვარაუდები ლექსების სათაურებზე დაყრდნობით. კითხვის დროს — ახალი ლექსიკის დამუშავება (მნიშვნელობის განსაზღვრა კონტექსტზე დაყრდნობით ან თანდართული ლექსიკონის გამოყენებით). ტექსტთან დაკავშირებული კითხვების დასმა. წაკითხვის შემდეგ — საუბარი იმაზე, გამართლდა თუ არა წინასწარი ვარაუდები. ინტერაქცია ტექსტებთან (დართული კითხვარების დამუშავება). **აქტივობა 4.** წაიკითხეთ ილია ჭავჭავაძის პუბლიცისტური წერილი „საქართველოს მოამბეზედ“ და იმსჯელეთ, რა აკავშირებს ამ წერილს ილიას ლექსებთან (გვ.122). **აქტივობა 5.** ჯგუფური სამუშაო. გაითვალისწინეთ პუბლიცისტიკისათვის დამახასიათებელი ნიშნები და დაასაბუთეთ, რომ ილია ჭავჭავაძის წერილი პუბლიცისტური თხზულებაა (დეტალური ინსტრუქცია იხ. სახელმძღვანელოში, გვ.124). **აქტივობა 6.** გამოყავით პუბლიცისტური ტექსტის სტრუქტურული ელემენტები და შეავსეთ შესაბამისი სქემა (დეტალური ინსტრუქცია იხ. სახელმძღვანელოში, გვ.124). **აქტივობა 7.** წაიკითხეთ აკაკი წერეთლის ლექსი და ნაწყვეტი პუბლიცისტური წერილიდან და იმსჯელეთ, იზიარებს თუ არა აკაკი ილიას მოსაზრებას პოეტისა და პოეზიის შესახებ.	**დავალება 1.** ტექსტოლოგიური ექსკურსი დავალების ინსტრუქცია იხილეთ სახელმძღვანელოში, გვ.130. **შეფასების კრიტერიუმები.** მოსწავლემ უნდა შეძლოს: • ერთი და იმავე ტექსტის განსხვავებული ვერსიების შედარება და მსჯელობა მათ მსგავსება-განსხვავებაზე; • ტექსტის ცალკეულ ნაწილებს შორის არსებული მიმართებების გაანალიზება და სათანადო დასკვნების გამოტანა; • ტექსტის კრიტიკული გააზრება კონტექსტური ფაქტორების გათვალისწინებით; • საკუთარ გამოცდილებაზე დაყრდნობით ტექსტის შეფასება, ტექსტის მიმართ პირადი დამოკიდებულების გამოხატვა და ახსნა-დასაბუთება **დავალება 2.** წერითი ნამუშევარი. დავალების ინსტრუქცია იხილეთ სახელმძღვანელოში, გვ.131. **შეფასების კრიტერიუმები.** მოსწავლემ უნდა შეძლოს: • ერთსა და იმავე თემაზე შექმნილი ტექსტების შედარება და მსჯელობა მათ მსგავსება-განსხვავებაზე; • წერილობითი ტექსტის შექმნა მოცემულ ინსტრუქციაზე დაყრდნობით; • ენობრივ-გამომსახველობითი საშუალებებისა და გრამატიკის ცოდნის ფუნქციური გამოყენება;

აქტივობა 8. გამოყავით აკაკის წერილში პუბლიცისტური ტექსტისთვის დამახასიათებელი ელემენტები და შეავსეთ შესაბამისი სქემა (გვ.128). **აქტივობა 9.** განსხვავებული აზრი (იხ. სახელმძღვანელო, გვ.128-129). **აქტივობა 10.** დააკვირდით ობიექტური პირის ნიშანთა მართლწერას ილიასა და აკაკის ლექსებში (ინსტრუქცია იხ. გვ.130).	• ტექსტის სტრუქტურული და ორგანიზაციული ელემენტების ცოდნის ფუნქციური გამოყენება.

ტექსტები:
ილია ჭავჭავაძე, „პოეტი", „ჩემო კალამო", „საქართველოს მოამბეზედ" (ნაწყვეტი);
აკაკი წერეთელი, „ხატის წინ", „რაოდენიმე სიტყვა „ჩანგურის" შესახებ".

IV ეტაპის შუალედური მიზნები

ქვეცნება/ქვეცნებები, საკითხ(ებ)ი	ცნებ(ებ)ის საკვანძო შეკითხვა/შეკითხვები
ახალი ლექსიკა; მხატვრული ტექსტი —იგავი; არამხატვრული ტექსტი — საინფორმაციო ტექსტი; მულტიმედიური ტექსტები: ფერწერული ნამუშევარი და საბალეტო სპექტაკლი; ალეგორია; მიმართებები ბიბლიურ იგავებსა და ამ იგავთა სხვადასხვა ეპოქაში შექმნილ ილუსტრაციებს შორის; მიმართებები ბიბლიურ იგავებს, მათ ილუსტრაციებსა და ბიბლიური იგავის მოტივებზე შექმნილ საბალეტო სპექტაკლს შორის; სიტყვათა უცნაური წარმოება — ტმესი, ზმნის ძველი ფორმები. მიზანმიმართული კითხვის სტრატეგია (კითხვების დასმა და პასუხების ძიება ტექსტში), წერისა და ზეპირმეტყველების სტრატეგიები.	• როგორ უნდა ამოვიცნო იგავის ტექსტი მისი ძირითადი მახასიათებლების მიხედვით? • როგორ უნდა ამოვიცნო იგავის მთავარი სათქმელი? • როგორ და რამდენად მეხმარება ილუსტრაცია იგავის მთავარი სათქმელის ამოცნობაში? • რა შემიძლია ილუსტრაციის მიხედვით ვთქვა იმის თაობაზე, თუ როგორ გაიაზრა მხატვარმა იგავის მთავარი სათქმელი? • რამდენად და როგორ დამეხმარა ცალკეული ტაეპების პარაფრაზი წაკითხულის უკეთ გაგებაში? • რამდენად და როგორ დამეხმარა იგავის ტექსტის, ილუსტრაციებისა და საბალეტო ინტერპრეტაციის ერთმანეთთან შედარება იგავის მთავარი სათქმელის უკეთ გააზრებაში?

ტექსტები: „დამარხული ტალანტი" , „უძღები ძის იგავი".
მულტიმედიური ტექსტი: ჯორჯ ბალანჩინის ბალეტი სახარების იგავის მოტივებზე.

აქტივობები:	კომპლექსური დავალება/დავალებები
აქტივობა 1. პარაგრაფის სათაურისა და მიზნის გაცნობა. სასტარტო აქტივობები. გაეცანით პარაგრაფის სათაურსა და მიზანს. უპასუხეთ კითხვებს. **აქტივობა 2.** ტექსტის წაკითხვა. წაიკითხეთ ტექსტი. წაკითხვამდე — გაეცანით სტატიას: „სახარებისეული იგავები“. მიაქციეთ ყურადღება შენიშვნას. გამოთქვით ვარაუდები ნაწარმოების სათაურსა და ილუსტრაციებზე დაყრდნობით და განმარტეთ თქვენი ვარაუდები. კითხვის დროს — ახალი ლექსიკის დამუშავება (მნიშვნელობის განსაზღვრა კონტექსტზე დაყრდნობით ან თანდართული ლექსიკონის გამოყენებით). ტექსტთან დაკავშირებული კითხვების დასმა. წაკითხვის შემდეგ — საუბარი იმაზე, გამართლდა თუ არა წინასწარი ვარაუდები. ინტერაქცია ტექსტთან (დართული კითხვარის დამუშავება). **აქტივობა 3.** გაეცანით რუბრიკას: ეს საინტერესოა! და ილუსტრაციების მიხედვით იმსჯელეთ, როგორ გაიაზრეს მხატვრებმა იგავის მთავარი სათქმელი (გვ.135). **აქტივობა 4.** იგავის რთულად გასაგები წინადადებებიდან აზრის გამოსატანად გამოიყენეთ პარაფრაზირების ხერხი და შეავსეთ სქემა (გვ.136). **აქტივობა 5.** წაიკითხეთ კიდევ ერთი სახარებისეული იგავი და უპასუხეთ კითხვებს (გვ.137-138). **აქტივობა 6.** გაეცანით რუბრიკას: „ეს საინტერესოა!“ და უპასუხეთ კითხვებს (გვ.139). **აქტივობა 7.** მოიძიეთ ჯორჯ ბალანჩინის საბალეტო დადგმის თანამედროვე ვერსიის ვიდეოჩანაწერი მითითებულ მისამართზე, ნახეთ დადგმა და უპასუხეთ კითხვებს (გვ.141). **აქტივობა 8.** შეასრულეთ რუბრიკაში: „გრამატიკა“ მითითებული აქტივობები (გვ.142).	**დავალება 1.** მცირე ნარკვევის დაწერა. დავალების ინსტრუქცია იხილეთ სახელმძღვანელოში, გვ.141. **შეფასების კრიტერიუმები.** მოსწავლემ უნდა შეძლოს: • ტექსტში მოცემული ფაქტობრივი და კონცეპტუალური ინფორმაციის ამოცნობა-გააზრება; • ტექსტის კრიტიკული გააზრება კონტექსტური ფაქტორების გათვალისწინებით; • წერილობითი ტექსტის შექმნა მოცემულ ინსტრუქციაზე დაყრდნობით; • ენობრივ-გამომსახველობითი საშუალებებისა და გრამატიკის ცოდნის ფუნქციური გამოყენება; **დავალება 2.** წერითი ნამუშევარი. დავალების ინსტრუქცია იხილეთ სახელმძღვანელოში, გვ.142. **შეფასების კრიტერიუმები.** მოსწავლემ უნდა შეძლოს: • ტექსტის ინტერპრეტაცია პირად ან ლიტერატურულ გამოცდილებაზე დაყრდნობით; • წერილობითი ტექსტის შექმნა მოცემულ ინსტრუქციაზე დაყრდნობით; • ენობრივ-გამომსახველობითი საშუალებებისა და გრამატიკის ცოდნის ფუნქციური გამოყენება; • შესაბამისი ტექსტის (ამ შემთხვევაში იგავის) სტრუქტურული და ორგანიზაციული ელემენტების ცოდნის ფუნქციური გამოყენება.
რესურსები : VIII კლასის ქართული ენისა და ლიტერატურის სახელმძღვანელო	

თემატური მკვიდრი წარმოდგენები:

- ცხოვრების საზრისის, სიცოცხლის აზრის ძიების თემაზე შექმნილი ლიტერატურა დამეხმარება იმის გაგებაში, რამდენად მნიშვნელოვანია ადამიანმა გაიაზროს, რისთვის ცხოვრობს და რა მიზანი აქვს მის არსებობას;
- მწერლები იყენებენ ტექსტის ელემენტებს, ენობრივ საშუალებებს, რათა გამოხატონ თავიანთი შეხედულება ადამიანის ცხოვრების საზრისის, სიცოცხლის აზრის თაობაზე;
- ცხოვრების საზრისისა და სიცოცხლის აზრის ძიების თემაზე შექმნილი ლიტერატურის უკეთ გასაგებად შემიძლია გამოვიყენო პირადი გამოცდილება, ტექსტის ელემენტების, ენობრივი საშუალებებისა და კითხვის სტრატეგიების ცოდნა;
- იმისათვის, რომ გამოვხატო ჩემი მოსაზრებები ცხოვრების საზრისისა და ადამიანის სიცოცხლის აზრის თაობაზე, შემიძლია გამოვიყენო პირადი გამოცდილება, ნასწავლი/ნაცნობი ლიტერატურის, ცნებებისა და საკითხების ცოდნა.

IV თემა

თემატური ერთეულის სახელწოდება: ადამიანი ადამიანის პირისპირ (სახელმძღვანელოს IV თავი).

თემა: ადამიანის ურთიერთობა სხვა ადამიანთან.

(თემატური ბლოკი: I თემატური ბლოკი. ადამიანის ცხოვრების გზა (ყოფა-ცხოვრება, საქმიანობა, ურთიერთობა სხვა ადამიანთან.)

საათების სავარაუდო რაოდენობა — 10 საათი

თემატური საკვანძო შეკითხვები:

- რა უდევს საფუძვლად ადამიანთა ურთიერთდაპირისპირებას, რის ნიადაგზე წარმოიქმნება მათ შორის კონფლიქტი?
- რატომ არის ეს კონფლიქტი გამანადგურებელი ორივე, როგორც დამარცხებული, ისე გამარჯვებული მხარისათვის?
- რა შემთხვევაშია შესაძლებელი ურთიერთდაპირისპირების თავიდან აცილება?

თემის ფარგლებში დასამუშავებელი ქვეცნებები/საკითხები:

ტექსტის ენა: ახალი ლექსიკა.

ტექსტის ტიპი და ჟანრი: მხატვრული ტექსტი — ნოველა; ნოველის ჟანრული მახასიათებლები; არამხატვრული ტექსტი —საინფორმაციო ტექსტი; დოკუმენტური პროზა.

კომპოზიცია/შინაარსობრივი მხარე: ჩარჩო-კომპოზიცია; ფაბულა და სიუჟეტი; ავტორი და მთხრობელი; პერსონაჟთა სახეები და მათი წარმოჩენის ხერხები.

ტექსტის სტრუქტურა: თავფურცელი, სათაური, ეპიგრაფი, ციტატა, ილუსტრაცია.

ენობრივ-გამომსახველობითი საშუალებები: წინა ვითარების სახელები, მთხრობელის კომენტარით გაწყვეტილი სხვათა სიტყვა; ეპითეტი.

კონტექსტი: ისტორიული რეალობის ასახვა მხატვრულ ნაწარმოებში.

მიმართებები ტექსტებს შორის: მიმართებები ნოველის ტექსტსა და ნამდვილ ამბავს შორის, რომელიც ნოველის ფაბულას დაედო საფუძვლად.

ტექსტის საკომუნიკაციო მახასიათებლები: მიზანი და აუდიტორია.

გრამატიკა: წინა ვითარების სახელები, **ო** ხმოვნის შემცველი ფუძეები, ორზე მეტ კომპონენტიანი რთული სიტყვები, ზედსართავ სახელთა მხატვრული დანიშნულება, წოდების გამომხატველი სახელის ბრუნება მსაზღვრელის სახით.

სტრატეგიები: მიზანმიმართული კითხვის სტრატეგია (კითხვების დასმა და პასუხების ძიება ტექსტში), წერისა და ზეპირმეტყველების სტრატეგიები.

<table>
<tr><th>სამიზნე ცნებები და მათთან დაკავშირებული მკვიდრი წარმოდგენები</th><th>I ეტაპის შუალედური მიზნები</th></tr>
<tr><td>იხილეთ „ქართული ენისა და ლიტერატურის სტანდატრტის შედეგები“, გვ. 10-15</td><td>ძირითადი რესურსი/ტექსტი:
VIII კლასის ქართული ენისა და ლიტერატურის სახელმძღვანელო...
IV თავი: ადამიანი ადამიანის პირისპირ
I ეტაპი
§1. მტრები
ტექსტი:
რევაზ ინანიშვილი, „წიგნი“.
II ეტაპი
§2. როგორ იქცა ნამდვილი ამბავი ნოველის სიუჟეტად
ტექსტები:
რევაზ ინანიშვილი, „ფრთხებიან ყვავები დამბაჩის ხმაზე?“;
ემზარ კვიტაიშვილი, „სიკეთის შუქი“ (ნაწყვეტი).</td></tr>
</table>

<table>
<tr><th>ქვეცნება/ქვეცნებები, საკითხ(ებ)ი</th><th>ცნებ(ებ)ის საკვანძო შეკითხვა/შეკითხვები</th></tr>
<tr><td>ახალი ლექსიკა;
მხატვრული ტექსტი — ნოველა; ნოველის ჟანრული მახასიათებლები.
არამხატვრული ტექსტი — საინფორმაციო ტექსტი;
ჩარჩო-კომპოზიცია; ავტორი და მთხრობელი;
ისტორიული კონტექსტი;
თავფურცელი, ციტატა, ეპიგრაფი, სათაური, ილუსტრაცია;
წინა ვითარების სახელები; ო ხმოვნის შემცველი ფუძეები; მთხრობელის კომენტარით გაწყვეტილი სხვათა სიტყვა;
მიზანი და აუდიტორია;
მიზანმიმართული კითხვის სტრატეგია (კითხვების დასმა და პასუხების ძიება ტექსტში), წერისა და ზეპირმეტყველების სტრატეგიები.</td><td>• როგორ გამოვარჩევ ნოველას მოთხრობისაგან?
• როგორ უნდა ამოვიცნო ტექსტში ჩარჩო-კომპოზიცია?
• როგორ უნდა განვასხვავო ერთმანეთისაგან ავტორი, მთხრობელი და პერსონაჟი?
• როგორ უნდა ამოვიცნო ნაწარმოებში ისტორიული კონტექსტი?
• როგორ უნდა ამოვიცნო ნაწარმოების მთავარი სათქმელი?
• როგორ მეხმარება ნაწარმოების სათაური და ილუსტრაციები მისი დედააზრის ამოცნობაში?
• რას მეუბნება წინა ვითარების სახელების არსებობა ტექსტსა და რეალურ გარემოში?
• რა თავისებურება ახასიათებს სხვათა სიტყვის გამოყენებას მხატვრულ პროზაში და საიდან იღებს ის სათავეს?
• რამდენად მეხმარება მწერლის ენაზე დაკვირვება სწორი ენობრივი ნორმების დამახსოვრებაში?</td></tr>
</table>

აქტივობები:	კომპლექსური დავალება/დავალებები
აქტივობა 1. თემის გაცნობა. წაიკითხეთ თავის (თემატური ერთეულის) სათაური, წაიკითხეთ ეპიგრაფად მოყვანილი ციტატები, იმსჯელეთ, როგორ გესმით ამ ციტატების შინაარსი. გაეცანით ილუსტრაციას და თანდართულ ტექსტს. გადახედეთ თავის სარჩევს. **აქტივობა 2.** პარაგრაფის სათაურისა და მიზნის გაცნობა. სასტარტო აქტივობები. გაეცანით პარაგრაფის სათაურსა და მიზანს. უპასუხეთ კითხვებს. გაეცანით რუბრიკას: „ისტორიული ფაქტი“. **აქტივობა 3.** ტექსტის წაკითხვა. წაიკითხეთ ტექსტი. წაკითხვამდე — გადახედეთ ლექსიკონს. გამოთქვით ვარაუდები ნაწარმოების სათაურსა და ილუსტრაციებზე დაყრდნობით. კითხვის დროს — ახალი ლექსიკის დამუშავება (მნიშვნელობის განსაზღვრა კონტექსტზე დაყრდნობით ან თანდართული ლექსიკონის გამოყენებით). ტექსტთან დაკავშირებული კითხვების დასმა. წაკითხვის შემდეგ — საუბარი იმაზე, გამართლდა თუ არა წინასწარი ვარაუდები. ინტერაქცია ტექსტთან (დართული კითხვარის დამუშავება). **აქტივობა 4.** იმუშავეთ წყვილებში. წაიკითხეთ საინფორმაციო ტექსტი „რა არის ნოველა?“ და შეასრულეთ მოცემული დავალება (იხ. სახელ. გვ.153). **აქტივობა 5.** წაიკითხეთ რუბრიკა: „ჩარჩო-კომპოზიცია“ და უპასუხეთ კითხვას (გვ.153). **აქტივობა 6.** შეასრულეთ რუბრიკაში „სინტაქსი“ მოცემული დავალება (გვ.154). **აქტივობა 7.** შეასრულეთ რუბრიკაში „მართლწერა“ მოცემული დავალება (გვ.154-155).	**დავალება 1.** წერითი ნამუშევარი. დაწერეთ ნოველა. დავალების ინსტრუქცია იხილეთ სახელმძღვანელოში, გვ. 155. **შეფასების კრიტერიუმები.** მოსწავლემ უნდა შეძლოს: • წერილობითი ტექსტის შექმნა მოცემულ ინსტრუქციაზე დაყრდნობით; • წერის სტრატეგიების მიზნის შესაბამისად შერჩევა და გამოყენება; • ენობრივ-გამომსახველობითი საშუალებებისა და გრამატიკის ცოდნის ფუნქციური გამოყენება; • ტექსტის სტრუქტურული და ორგანიზაციული ელემენტების ცოდნის ფუნქციური გამოყენება. **დავალება 2.** კვლევითი სამუშაო. მოიძიეთ წინა ვითარების აღმნიშვნელი სახელები თქვენს ირგვლივ გარემოში და განმარტეთ. დავალების დეტალური ინსტრუქცია იხილეთ სახელმძღვანელოში, გვ.154. **შეფასების კრიტერიუმები.** მოსწავლემ უნდა შეძლოს: • ინფორმაციის მოძიება და მისი კრიტიკული გააზრება კონტექსტური ფაქტორების გათვალისწინებით; • სიტყვის ცალკეულ ელემენტებს შორის არსებული მიმართებების გაანალიზება და სათანადო დასკვნების გამოტანა; • ზეპირმეტყველების სტრატეგიების მიზნის შესაბამისად შერჩევა და გამოყენება (ანუ დასკვნის შედეგების აუდიტორიის წინაშე სათანადო წარმოჩენა);

რესურსები : VIII კლასის ქართული ენისა და ლიტერატურის სახელმძღვანელო

ქვეცნება/ქვეცნებები, საკითხ(ებ)ი

ახალი ლექსიკა;

მხატვრული ტექსტი — ნოველა;

პერსონაჟის წარმოჩენის ხერხები; ეპითეტი.

არამხატვრული ტექსტი — საინფორმაციო ტექსტი; დოკუმენტური პროზა — ავტობიოგრაფიული ტექსტი;

სათაური, ეპიგრაფი, ციტატა, ილუსტრაცია;

ფაბულა და სიუჟეტი;

მიმართებები ნოველის ტექსტსა და ნამდვილ ამბავს შორის, რომელიც ნოველის ფაბულას დაედო საფუძვლად.

ორზე მეტ კომპონენტიანი რთული სიტყვები, ზედსართავ სახელთა მხატვრული დანიშნულება, წოდების გამომხატველი სახელის ბრუნება მსაზღვრელის სახით.

მიზანმიმართული კითხვის სტრატეგია (კითხვების დასმა და პასუხების ძიება ტექსტში), წერისა და ზეპირმეტყველების სტრატეგიები.

ცნებ(ებ)ის საკვანძო შეკითხვა/ შეკითხვები

- რა უნდა გავაკეთო პერსონაჟის ხასიათის ამოსაცნობად და იმის გასარკვევად, რატომ შემოიყვანა ავტორმა ეს პერსონაჟი ნაწარმოებში?
- როგორ უნდა ამოვიცნო ავტორის ან მთხრობელის დამოკიდებულება პერსონაჟისადმი?
- რას უნდა დავაკვირდე ნაწარმოების დედააზრის, მთავარი სათქმელის ამოსაცნობად?
- რამდენად მეხმარება იმ ამბის ცოდნა, რომელიც საფუძვლად დაედო ნაწარმოებს, მისი დედააზრის ამოცნობაში?
- რამდენად და როგორ დამეხმარა ნაწარმოების ბოლო ფრაზა მისი დედააზრის ამოცნობაში?
- რამდენად დამეხმარა მწერლის ენაზე დაკვირვება რთული სიტყვების სწორი დაწერილობის გაანალიზებაში?
- რამდენად დამეხმარა ნოველის ტექსტზე დაკვირვება ზედსართავ სახელთა მხატვრული ფუნქციის გაცნობიერებაში?

ტექსტები:

რევაზ ინანიშვილი, „ფრთხებიან ყვავები დამბაჩის ხმაზე?“,

ემზარ კვიტაიშვილი , „სიკეთის შუქი“ (ნაწყვეტი).

აქტივობები:

აქტივობა 1. პარაგრაფის სათაურისა და მიზნის გაცნობა. სასტარტო აქტივობები.

გაეცანით პარაგრაფის სათაურსა და მიზანს. უპასუხეთ კითხვებს.

აქტივობა 2. ტექსტის წაკითხვა.

წაიკითხეთ ტექსტი.

წაკითხვამდე — გაეცანით ლექსიკონს. გამოთქვით ვარაუდები ნაწარმოების სათაურზე, ეპიგრაფსა და ილუსტრაციებზე დაყრდნობით და განმარტეთ თქვენი ვარაუდები.

დავალება 1. წერითი ნამუშევარი.

დავალების ინსტრუქცია იხილეთ სახელმძღვანელოში, გვ.168-169.

შეფასების კრიტერიუმები.

მოსწავლემ უნდა შეძლოს:

- წერილობითი ტექსტის შექმნა მოცემულ ინსტრუქციაზე დაყრდნობით;
- წერის სტრატეგიების მიზნის შესაბამისად შერჩევა და გამოყენება;
- ენობრივ-გამომსახველობითი საშუალებებისა და გრამატიკის ცოდნის ფუნქციური გამოყენება;

II ეტაპის შუალედური მიზნები

კითხვის დროს — ახალი ლექსიკის დამუშავება (მნიშვნელობის განსაზღვრა კონტექსტზე დაყრდნობით ან თანდართული ლექსიკონის გამოყენებით). ტექსტთან დაკავშირებული კითხვების დასმა. წაკითხვის შემდეგ — საუბარი იმაზე, გამართლდა თუ არა წინასწარი ვარაუდები. ინტერაქცია ტექსტთან (დართული კითხვარის დამუშავება). **აქტივობა 3.** წაიკითხეთ ემზარ კვიტაიშვილის მოგონების ტექსტი და უპასუხეთ კითხვებს (გვ.163-164). **აქტივობა 4.** გადახაზეთ ცხრილი რვეულში და შეავსეთ (გვ.165). **აქტივობა 5.** შეასრულეთ რუბრიკაში: „ლექსიკა" მოცემული დავალება: „როცა რთული სიტყვა ორზე მეტ კომპონენტს შეიცავს" (გვ. 165-166). **აქტივობა 6.** შეასარულეთ რუბრიკაში: „ლექსიკა" მოცემული დავალება: „წოდების გამომხატველი სახელის ბრუნება მსაზღვრელის სახით" (გვ.167).	ტექსტის სტრუქტურული და ორგანიზაციული ელემენტების ცოდნის ფუნქციური გამოყენება. **დავალება 2. ზედსართავ სახელთა მხატვრული დანიშნულების კვლევა.** დავალების დეტალური ინსტრუქცია იხილეთ სახელმძღვანელოში, გვ.167. **შეფასების კრიტერიუმები.** მოსწავლემ უნდა შეძლოს: • ტექსტში მოცემული ფაქტობრივი და კონცეპტუალური ინფორმაციის ამოცნობა-გააზრება; • ტექსტის ცალკეულ ნაწილებს შორის არსებული მიმართებების გაანალიზება და სათანადო დასკვნების გამოტანა; • ტექსტის ინტერპრეტაცია პირად ან ლიტერატურულ გამოცდილებაზე დაყრდნობით; • საკუთარ გამოცდილებაზე დაყრდნობით ტექსტის შეფასება, ტექსტის მიმართ პირადი დამოკიდებულების გამოხატვა და ახსნა-დასაბუთება.

რესურსები : VIII კლასის ქართული ენისა და ლიტერატურის სახელმძღვანელო

თემატური მკვიდრი წარმოდგენები:

- ადამიანთა ურთიერთდაპირისპირებასა და კონფლიქტის თემაზე შექმნილი ლიტერატურა დამეხმარება იმის გაგებაში, რატომ უპირისპირდებიან ადამიანები ერთმანეთს, რა უდევს საფუძვლად მათ ურთიერთდაპირისპირებას და როგორ შეიძლება ამის თავიდან აცილება;
- მწერლები იყენებენ ტექსტის ელემენტებს, ენობრივ საშუალებებს, რათა გამოხატონ თავიანთი შეხედულება ადამიანთა ურთიერთდაპირისპირების, ადამიანური კონფლიქტების მიზეზების თაობაზე;
- ადამიანთა ურთიერთდაპირისპირებისა და ადამიანური კონფლიქტების მიზეზთა ძიების თემაზე შექმნილი ლიტერატურის უკეთ გასაგებად შემიძლია გამოვიყენო პირადი გამოცდილება, ტექსტის ელემენტების, ენობრივი საშუალებებისა და კითხვის სტრატეგიების ცოდნა;
- იმისათვის, რომ გამოვხატო ჩემი მოსაზრებები ადამიანთა ურთიერთდაპირისპირებისა და ადამიანური კონფლიქტების გამომწვევი მიზეზებისა და ამ თემაზე შექმნილი ლიტერატურის შესახებ, შემიძლია გამოვიყენო პირადი გამოცდილება, ნასწავლი/ნაცნობი ლიტერატურის, ცნებებისა და საკითხების ცოდნა.

V თემა

თემატური ერთეულის სახელწოდება: ადამიანი საზოგადოების პირისპირ (სახელმძღვანელოს V თავი).

თემა: საზოგადოების ზეგავლენა ადამიანზე, ადამიანის ზეგავლენა საზოგადოებაზე.
საათების სავარაუდო რაოდენობა — 10 საათი
(თემატური ბლოკი: I თემატური ბლოკი. ადამიანი და მისი ცხოვრება, საზოგადოებაში თანაცხოვრება (საზოგადოების ზეგავლენა ადამიანზე, ადამიანის ზეგავლენა საზოგადოებაზე).

თემატური საკვანძო შეკითხვები:

- რა უდევს საფუძვლად ადამიანისა და საზოგადოების დაპირისპირებას, რის ნიადაგზე წარმოიქმნება მათ შორის კონფლიქტი?
- რა როლს თამაშობს ლიდერი ამ კონფლიქტში?
- რა ზეგავლენას ახდენს საზოგადოება პიროვნებაზე და რა შემთხვევაშია შესაძლებელი ამ ზეგავლენისათვის თავის არიდება?

თემის ფარგლებში დასამუშავებელი ქვეცნებები/საკითხები:

ტექსტის ენა: ახალი ლექსიკა.

ტექსტის ტიპი და ჟანრი: მხატვრული ტექსტი — მოთხრობა; არამხატვრული ტექსტი —საინფორმაციო ტექსტი; ავტობიოგრაფიული პროზა; მულტიმედიური ტექსტი — მოთხრობის კინოვერსია.

კომპოზიცია/შინაარსობრივი მხარე: ნაწარმოების თემა და იდეა; ავტორი და მთხრობელი; პერსონაჟთა სახეები და მათი წარმოჩენის ხერხები.

ტექსტის სტრუქტურა: თავფურცელი, სათაური, ეპიგრაფი, ციტატა, ილუსტრაცია; ლირიკული გადახვევა.

ენობრივ-გამომსახველობითი საშუალებები: სიტყვიერი პორტრეტი, მოულოდნელი პოეტური შესიტყვებანი, ეპითეტი.

კონტექსტი: ისტორიული რეალობის ასახვა მხატვრულ ნაწარმოებში.

მიმართებები ტექსტებს შორის: მიმართებები ერთ თემაზე შექმნილ ტექსტებს შორის; მიმართება ტექსტსა და მის კინოვერსიას შორის.

ტექსტის საკომუნიკაციო მახასიათებლები: მიზანი და აუდიტორია.

გრამატიკა: რთულ სიტყვათა თავისებური წარმოება მწერლის ენაში, სად მეტია და სად ნაკლები პირის ნიშანი, როგორი უნდა იყოს ბრუნვის ფორმა „და“ კავშირის წინ.

სტრატეგიები: მიზანმიმართული კითხვის სტრატეგია (კითხვების დასმა და პასუხების ძიება ტექსტში), წერისა და ზეპირმეტყველების სტრატეგიები.

სამიზნე ცნებები და მათთან დაკავშირებული მკვიდრი წარმოდგენები	I ეტაპის შუალედური მიზნები
იხილეთ „ქართული ენისა და ლიტერატურის სტანდატრტის შედეგები“, გვ. 10-15	**ძირითადი რესურსი/ტექსტი:** VIII კლასის ქართული ენისა და ლიტერატურის სახელმძღვანელო... **V თავი: ადამიანი საზოგადოებისის პირისპირ** **I ეტაპი** **§1. საიდან მოდის სილამაზე?** ტექსტი: გიორგი ლეონიძე, „მარიტა“. **II ეტაპი** **§2. როგორ იქმნება მხატვრული ნაწარმოები** ტექსტები: მიხეილ ჯავახიშვილი, „ეშმაკის ქვა“; მიხეილ ჯავახიშვილი, „როგორ ვმუშაობ“ (ნაწყვეტი).

ქვეცნება/ქვეცნებები, საკითხ(ებ)ი	ცნებ(ებ)ის საკვანძო შეკითხვა/შეკითხვები
ახალი ლექსიკა; მხატვრული ტექსტი — მოთხრობა; მოთხრობის კინოვერსია. არამხატვრული ტექსტი — საინფორმაციო ტექსტი; ლირიკული გადახვევა; ავტორი და მთხრობელი; პერსონაჟთა სახეები და მათი წარმოჩენის ხერხები. ისტორიული კონტექსტი; თავფურცელი, ციტატა, ეპიგრაფი, სათაური, ილუსტრაცია; სიტყვიერი პორტრეტი, მოულოდნელი პოეტური შესიტყვებანი, ეპითეტი. მიმართება ტექსტსა და მის კინოვერსიას შორის. რთულ სიტყვათა თავისებური წარმოება მწერლის ენაში, სად მეტია და სად ნაკლები პირის ნიშანი, მიზანი და აუდიტორია; მიზანმიმართული კითხვის სტრატეგია (კითხვების დასმა და პასუხების ძიება ტექსტში), წერისა და ზეპირმეტყველების სტრატეგიები.	• როგორ უნდა ამოვიცნო, ვინ არის მთხრობელი ტექსტში, ავტორი თუ პერსონაჟი? • როგორ უნდა ამოვიცნო ნაწარმოებში ისტორიული კონტექსტი? • როგორ უნდა ამოვიცნო ნაწარმოების ტექსტში ლირიკული გადახვევა? • როგორ მეხმარება ნაწარმოების სათაური და ილუსტრაციები მისი დედააზრის ამოცნობაში? • როგორ მეხმარება ავტორისეული დახასიათება პერსონაჟის სახის უკეთ გააზრებაში? • რატომ მიმართავს მწერალი რთულ სიტყვათა თავისებურ წარმოებას და მოულოდნელ პოეტურ შესიტყვებებს? • რამდენად მეხმარება მწერლის ენაზე დაკვირვება სწორი ენობრივი ნორმების დამახსოვრებაში? • რამდენად და როგორ დამეხმარა ნაწარმოების კინოვერსიის გაცნობა მისი დედააზრის უკეთ გაგებაში? რა შესძინა რეჟისორის ინტერპრეტაციამ ჩემეულ ხედვას?

აქტივობები:	კომპლექსური დავალება/დავალებები
აქტივობა 1. თემის გაცნობა. წაიკითხეთ თავის (თემატური ერთეულის) სათაური, წაიკითხეთ ეპიგრაფად მოყვანილი ციტატები, იმსჯელეთ, როგორ გესმით ამ ციტატების შინაარსი. გაეცანით ილუსტრაციას და თანდართულ ტექსტს. გადახედეთ თავის სარჩევს. **აქტივობა 2.** პარაგრაფის სათაურისა და მიზნის გაცნობა. სასტარტო აქტივობები. გაეცანით პარაგრაფის სათაურსა და მიზანს. უპასუხეთ კითხვებს. . **აქტივობა 3.** ტექსტის წაკითხვა. წაიკითხეთ ტექსტი. წაკითხვამდე — გადახედეთ ლექსიკონს. გამოთქვით ვარაუდები ნაწარმოების სათაურსა და ილუსტრაციებზე დაყრდნობით. კითხვის დროს — ახალი ლექსიკის დამუშავება (მნიშვნელობის განსაზღვრა კონტექსტზე დაყრდნობით ან თანდართული ლექსიკონის გამოყენებით). ტექსტთან დაკავშირებული კითხვების დასმა. წაკითხვის შემდეგ — საუბარი იმაზე, გამართლდა თუ არა წინასწარი ვარაუდები. ინტერაქცია ტექსტთან (დართული კითხვარის დამუშავება). **აქტივობა 4.** იმუშავეთ წყვილებში. წაიკითხეთ პირობა და შეასრულეთ რუბრიკაში „ლექსიკა"მოცემული დავალება (იხ. სახელ. გვ.190). **აქტივობა 5.** შექმენით მარიტას სიტყვიერი პორტრეტი, გამოიყენეთ მოცემული სქემა (გვ.191). **აქტივობა 6.** შეასრულეთ რუბრიკაში „სინტაქსი" მოცემული დავალება (გვ.191-192. **აქტივობა 7.** შეასრულეთ რუბრიკაში „მართლწერა" მოცემული დავალება (გვ.192-193).	**დავალება 1.** წერითი ნამუშევარი. შექმენით აღწერის ტიპის ტექსტი. დავალების ინსტრუქცია იხილეთ სახელმძღვანელოში, გვ. 193. **შეფასების კრიტერიუმები.** მოსწავლემ უნდა შეძლოს: • წერილობითი ტექსტის შექმნა მოცემულ ინსტრუქციაზე დაყრდნობით; • წერის სტრატეგიების მიზნის შესაბამისად შერჩევა და გამოყენება; • ენობრივ-გამომსახველობითი საშუალებებისა და გრამატიკის ცოდნის ფუნქციური გამოყენება; • ტექსტის სტრუქტურული და ორგანიზაციული ელემენტების ცოდნის ფუნქციური გამოყენება. **დავალება 2.** მოთხრობისა და მისი კინოვერსიის შედარება. დავალების დეტალური ინსტრუქცია იხილეთ სახელმძღვანელოში, გვ.103-194. **შეფასების კრიტერიუმები.** მოსწავლემ უნდა შეძლოს: • ტექსტის კომპოზიციური ელემენტების გააზრება მთლიანი ტექსტის ფარგლებში; • ტექსტის ინტერპრეტაცია პირად ან ლიტერატურულ გამოცდილებაზე დაყრდნობით; • ერთსა და იმავე თემაზე, პრობლემატიკაზე შექმნილი სხვადასხვა ჟანრის ტექსტების შედარება და მსჯელობა მათ მსგავსება-განსხვავებაზე; • საკუთარ გამოცდილებაზე დაყრდნობით ტექსტის შეფასება, ტექსტის მიმართ პირადი დამოკიდებულების გამოხატვა და ახსნა-დასაბუთება.

რესურსები : VIII კლასის ქართული ენისა და ლიტერატურის სახელმძღვანელო

II ეტაპის შუალედური მიზნები

ქვეცნება/ქვეცნებები, საკითხ(ებ)ი

ახალი ლექსიკა;

მხატვრული ტექსტი —მოთხრობა;

არამხატვრული ტექსტი — საინფორმაციო ტექსტი; დოკუმენტური პროზა — ავტობიოგრაფიული ტექსტი;

სათაური, ეპიგრაფი, ციტატა, ილუსტრაცია;

ავტორი და მთხრობელი; პერსონაჟთა სახეები და მათი წარმოჩენის ხერხები

ჩანაფიქრიდან ტექსტამდე (როგორ იქმნება ტექსტი);

წერის პროცესი;

ისტორიული რეალობის ასახვა მხატვრულ ნაწარმოებში.

ერთ თემაზე შექმნილი სხვადასხვა ჟანრის ტექსტების შედარება;

როგორი უნდა იყოს ბრუნვის ფორმა „და“ კავშირის წინ.

მიზანმიმართული კითხვის სტრატეგია (კითხვების დასმა და პასუხების ძიება ტექსტში), წერისა და ზეპირმეტყველების სტრატეგიები.

ცნებ(ებ)ის საკვანძო შეკითხვა/შეკითხვები

- რამდენად და როგორ მეხმარება ავტობიოგრაფიული ჩანაწერები მწერლის შემოქმედების უკეთ გაცნობიერებაში?
- როგორ უნდა ამოვიცნო ავტორის ან მთხრობელის დამოკიდებულება პერსონაჟისადმი?
- რას უნდა დავაკვირდე ნაწარმოების დედააზრის, მთავარი სათქმელის ამოსაცნობად?
- რა როლს ასრულებს ჩარჩო-კომპოზიცია და როგორ უნდა ამოვიცნო ის?
- რამდენად და როგორ დამეხმარა მწერლის ავტობიოგრაფიული ჩანაწერი წერის პროცესის უკეთ გაცნობიერებაში?
- რამდენად დამეხმარა ერთ თემაზე შექმნილი სხვადასხვა ჟანრის ნაწარმოებთა (მოთხრობა, იგავი, ფერწერული ნამუშევარი) შედარება მათი მთავარი სათქმელის უკეთ გააზრებაში?
- რამდენად და როგორ დამეხმარა წერის პროცესის უკეთ გაცნობიერება საკუთარი წერითი ნამუშევრის შექმნაში?

ტექსტები:

მიხეილ ჯავახიშვილი, „ეშმაკის ქვა“,

მიხეილ ჯავახიშვილი , „როგორ ვმუშაობ“ (ნაწყვეტი).

აქტივობები:

აქტივობა 1. პარაგრაფის სათაურისა და მიზნის გაცნობა. სასტარტო აქტივობები.

გაეცანით პარაგრაფის სათაურსა და მიზანს. უპასუხეთ კითხვებს.

აქტივობა 2. ტექსტის წაკითხვა.

წაიკითხეთ ტექსტი.

წაკითხვამდე — გაეცანით ლექსიკონს. გამოთქვით ვარაუდები ნაწარმოების სათაურსა და ილუსტრაციებზე დაყრდნობით და განმარტეთ თქვენი ვარაუდები.

კომპლექსური დავალება/დავალებები

დავალება. წერითი ნამუშევარი.

დავალების ინსტრუქცია იხილეთ სახელმძღვანელოში, გვ.213-215.

შეფასების კრიტერიუმები.

მოსწავლემ უნდა შეძლოს:

- წერილობითი ტექსტის შექმნა მოცემულ ინსტრუქციაზე დაყრდნობით;
- წერის სტრატეგიების მიზნის შესაბამისად შერჩევა და გამოყენება;

კითხვის დროს — ახალი ლექსიკის დამუშავება (მნიშვნელობის განსაზღვრა კონტექსტზე დაყრდნობით ან თანდართული ლექსიკონის გამოყენებით). ტექსტთან დაკავშირებული კითხვების დასმა. წაკითხვის შემდეგ — საუბარი იმაზე, გამართლდა თუ არა წინასწარი ვარაუდები. ინტერაქცია ტექსტთან (დართული კითხვარის დამუშავება). **აქტივობა 3.** წაიკითხეთ მიხეილ ჯავახიშვილის მოგონების ტექსტი და შეასრულეთ მოცემული დავალება (გვ. 207). **აქტივობა 4.** წაიკითხეთ აუცილებელი განმარტება და უპასუხეთ კითხვებს (გვ. 208-209). **აქტივობა 5.** წაიკითხეთ იგავის ტექსტი, გაეცანით ნიკოლა პუსენის ფერწერულ ნამუშევარს და უპასუხეთ კითხვებს(გვ. 209-210). **აქტივობა 6.** შეასრულეთ სახელმძღვანელოს 210-ე გვ-ზე მოცემული დავალება. **აქტივობა 7.** შეასრულეთ „გრამატიკის" რუბრიკაში მოცემული დავალება (გვ. 212). **აქტივობა 8.** შეასრულეთ „მართლწერის" რუბრიკაში მოცემული დავალება (გვ. 212).	• ენობრივ-გამომსახველობითი საშუალებებისა და გრამატიკის ცოდნის ფუნქციური გამოყენება; • ტექსტის სტრუქტურული და ორგანიზაციული ელემენტების ცოდნის ფუნქციური გამოყენება.

რესურსები : VIII კლასის ქართული ენისა და ლიტერატურის სახელმძღვანელო

თემატური მკვიდრი წარმოდგენები:

- ადამიანისა და საზოგადოების დაპირისპირების თემაზე შექმნილი ლიტერატურა დამეხმარება იმის გაგებაში, რა უდევს საფუძვლად ამ დაპირისპირებას და რის ნიადაგზე წარმოიქმნება ეს კონფლიქტი;
- მწერლები იყენებენ ტექსტის ელემენტებს, ენობრივ საშუალებებს, რათა გამოხატონ თავიანთი შეხედულება ადამიანისა და საზოგადოების დაპირისპირების, მათ შორის წარმოქმნილი კონფლიქტის მიზეზების თაობაზე;
- ადამიანისა და საზოგადოების დაპირისპირებისა და მათ შორის წარმოქმნილი კონფლიქტების მიზეზთა ძიების თემაზე შექმნილი ლიტერატურის უკეთ გასაგებად შემიძლია გამოვიყენო პირადი გამოცდილება, ტექსტის ელემენტების, ენობრივი საშუალებებისა და კითხვის სტრატეგიების ცოდნა;
- იმისათვის, რომ გამოვხატო ჩემი მოსაზრებები ადამიანისა და საზოგადოების დაპირისპირებისა და მათ შორის წარმოქმნილი კონფლიქტების გამომწვევი მიზეზებისა და ამ თემაზე შექმნილი ლიტერატურის შესახებ, შემიძლია გამოვიყენო პირადი გამოცდილება, ნასწავლი/ნაცნობი ლიტერატურის, ცნებებისა და საკითხების ცოდნა.

VI თემა

თემატური ერთეულის სახელწოდება: ადამიანი და გარემო (სახელმძღვანელოს II ნაწილის I თავი). **თემა:** მშობლიური ქვეყნის მრავალფეროვნება, ბუნების მშვენიერება, ჰარმონიულობა; ზრუნვა ბუნებაზე. (თემატური ბლოკი: II თემატური ბლოკი. სამყაროს შეცნობა, ახლის ძიება (მშობლიური სამყარო, ბუნებასთან ურთიერთობა). საათების სავარაუდო რაოდენობა — 10 საათი
თემატური საკვანძო შეკითხვები: • რით არის მნიშვნელოვანი მშობლიური გარემო ადამიანისათვის? • რა როლს თამაშობს ადამიანი იმ წონასწორობის, ჰარმონიულობის შენარჩუნებაში, რომელიც ბუნებისთვის არის დამახასიათებელი? • რა შედეგები შეიძლება მოჰყვეს ბუნებასთან კონფლიქტს?
თემის ფარგლებში დასამუშავებელი ქვეცნებები/საკითხები: **ტექსტის ენა:** ახალი ლექსიკა. **ტექსტის ტიპი და ჟანრი:** მხატვრული ტექსტი — ლირიკული ლექსი, მოთხრობა; არამხატვრული ტექსტი —საინფორმაციო ტექსტი; მულტიმედიური ტექსტი — ანიმაციური ფილმი. **კომპოზიცია/შინაარსობრივი მხარე:** ნაწარმოების თემა და იდეა (მთავარი სათქმელი); მთხრობელი, ავტორი, პერსონაჟი; ტაეპი, სტროფი, სალექსო საზომი, ალუზია, პეიზაჟი. **ტექსტის სტრუქტურა:** თავფურცელი, სათაური, ეპიგრაფი, ციტატა, ილუსტრაცია; **ენობრივ-გამომსახველობითი საშუალებები:** ინტონაცია, რიტმი, ტემპი, პაუზა, ეპითეტი, მრავალწერტილი; გეოგრაფიულ სახელთა პოეზია; ნეოლოგიზმები ანუ როგორ იყენებს მწერალი ქართული ზმნის მოქნილობას. **კონტექსტი:** ისტორიული რეალიების ასახვა მხატვრულ ნაწარმოებში. **მიმართებები ტექსტებს შორის:** მიმართებები ერთ თემაზე შექმნილ ტექსტებს შორის. **ტექსტის საკომუნიკაციო მახასიათებლები:** მიზანი და აუდიტორია. **გრამატიკა:** სიტყვის ორაზროვნება, გადმოსაცემი შინაარსი და ზმნის დრო, შესიტყვება — ორი სიტყვის კავშირი; ისტორია გეოგრაფიულ სახელებში. **სტრატეგიები:** მიზანმიმართული კითხვის სტრატეგია (კითხვების დასმა და პასუხების ძიება ტექსტში), წერისა და ზეპირმეტყველების სტრატეგიები.

<table>
<tr><th>სამიზნე ცნებები და მათთან დაკავშირებული მკვიდრი წარმოდგენები</th><th colspan="2">I ეტაპის შუალედური მიზნები</th></tr>
<tr><td>იხილეთ „ქართული ენისა და ლიტე-რატურის სტანდარტის შედეგე-ბი“, გვ. 10-15</td><td colspan="2">ძირითადი რესურსი/ტექსტი:

VIII კლასის ქართული ენისა და ლიტერატურის სახელმძ-ღვანელო, II ნაწილი

I თავი: ადამიანი და გარემო

I ეტაპი
§1. ნაცნობი ადგილები
ტექსტები:
მანანა ჩიტიშვილი, „ქართლი“,
შოთა ნიშნიანიძე, „აფხაზური კანტატა“,
ანა კალანდაძე, „ლაჰილზე ისევ...“, „არაგვს ზემოთ, არაგვს ქვემოთ“,
გალაკტიონ ტაბიძე, „წამყე ზეთანიისაკენ“,
არჩილ სულაკაური, „მამული“,
ლადო ასათიანი, „რუსთველის პროსპექტი“.

II ეტაპი
§2. ადამიანი, რომელიც წყაროებს ეძებდა
ტექსტი: ლევან გოთუა, „ჩემი უსტარაული“.</td></tr>
<tr><td colspan="2">ქვეცნება/ქვეცნებები, საკითხ(ებ)ი
ახალი ლექსიკა;
მხატვრული ტექსტი — ლექსი.
არამხატვრული ტექსტი — საინფორმაციო ტექ-სტი;
ნაწარმოების თემა და იდეა (მთავარი სათქმელი)
ტაეპი, სტროფი, სალექსო საზომი, ალუზია, პე-იზაჟი;
თავფურცელი, ციტატა, ეპიგრაფი, სათაური, ილუსტრაცია;
ინტონაცია, რიტმი, ტემპი, პაუზა, ეპითეტი, მრავალწერტილი;
მიმართება ერთ თემაზე შექმნილ ტექსტებს შორის;
ისტორიული რეალიების ასახვა მხატვრულ ნა-წარმოებში;
სიტყვის ორაზროვნება, გადმოსაცემი შინაარსი და ზმნის დრო, შესიტყვება — ორი სიტყვის კა-ვშირი;</td><td>ცნებ(ებ)ის საკვანძო შეკითხვა/შეკითხვები
• როგორ უნდა ამოვიცნო, პოეტური ნაწარ-მოების ინტონაცია?
• რამდენად მეხმარება პოეტური ნაწარმო-ების ინტონაციის განსაზღვრა გამომე-ტყველებითი კითხვისათვის მომზადებაში?
• როგორ უნდა ამოვიცნო პოეტურ ნაწარ-მოებში ისტორიული კონტექსტი?
• როგორ უნდა ამოვიცნო პოეტური ნაწარ-მოების მთავარი სათქმელი?
• როგორ მეხმარება ნაწარმოების სათაური მისი დედააზრის ამოცნობაში?
• რამდენად და როგორ მეხმარება ერთ თე-მაზე შექმნილი პოეტური ნაწარმოებების შედარება მათი დედააზრის უკეთ გაგე-ბაში?
• რამდენად მეხმარება მოულოდნელ შესი-ტყვებებზე დაკვირვება პოეტური ნაწარ-მოების ინტონაციისა და მთავარი სათქმე-ლის ამოცნობაში?</td></tr>
</table>

მიზანი და აუდიტორია; მიზანმიმართული კითხვის სტრატეგია (კითხვების დასმა და პასუხების ძიება ტექსტში), წერისა და ზეპირმეტყველების სტრატეგიები. **აქტივობები:** **აქტივობა 1.** თემის გაცნობა. წაიკითხეთ თავის (თემატური ერთეულის) სათაური, წაიკითხეთ ეპიგრაფად მოყვანილი ციტატები, იმსჯელეთ, როგორ გესმით ამ ციტატების შინაარსი. გაეცანით ილუსტრაციას და თანდართულ ტექსტს. გადახედეთ თავის სარჩევს. **აქტივობა 2**. პარაგრაფის სათაურისა და მიზნის გაცნობა. სასტარტო აქტივობები. გაეცანით პარაგრაფის სათაურსა და მიზანს. უპასუხეთ კითხვებს. **აქტივობა 3.** ტექსტის წაკითხვა. წაიკითხეთ ტექსტი. წაკითხვამდე — გაეცანით საინფორმაციო სტატიებს: „რა არის ინტონაცია და როგორ გამოიხატება იგი?“; „ალუზიები პოეზიაში“. გადახედეთ ლექსიკონს. გამოთქვით ვარაუდები ნაწარმოების სათაურზე დაყრდნობით. კითხვის დროს — ახალი ლექსიკის დამუშავება (მნიშვნელობის განსაზღვრა კონტექსტზე დაყრდნობით ან თანდართული ლექსიკონის გამოყენებით). ტექსტთან დაკავშირებული კითხვების დასმა. წაკითხვის შემდეგ — საუბარი იმაზე, გამართლდა თუ არა წინასწარი ვარაუდები. ინტერაქცია ტექსტთან (დართული კითხვარის დამუშავება). **აქტივობა 4.** იმუშავეთ წყვილებში. მოემზადეთ ლექსის გამომეტყველებით წაკითხვისათვის. ინსტრუქცია იხ. სახელმძღვანელო, II ნაწ. გვ.14. **აქტივობა 5.** წაიკითხეთ შოთა ნიშნიანიძის ლექსი და შეასრულეთ მითითებული აქტივობები: უპასუხეთ კითხვებს, მოემზადეთ ლექსის გამომეტყველებითი კითხვისთვის (გვ.15-17). **აქტივობა 6.** წაიკითხეთ ანა კალანდაძის ლექსები და შეასრულეთ მითითებული აქტივობები (გვ.18-20).	• რამდენად მეხმარება მწერლის ენაზე დაკვირვება სწორი ენობრივი ნორმების დამახსოვრებაში? **კომპლექსური დავალება/დავალებები** **დავალება 1.** სცადეთ მოიძიოთ თქვენს სიახლოვეს ისეთ ადგილთა სახელები, რომლებსაც თავიანთი ისტორია აქვთ და მოკლედ აღწეროთ ის ისტორიული ფაქტი ან მოვლენა, რომელიც ამ სახელებს უკავშირდება. დავალების დეტალური ინსტრუქცია იხილეთ სახელმძღვანელოში, ნაწ.II. გვ.25 (გეოგრაფიულ სახელთა პოეზია). **შეფასების კრიტერიუმები.** მოსწავლემ უნდა შეძლოს: • ინფორმაციის მოძიება და მისი კრიტიკული გააზრება კონტექსტური ფაქტორების გათვალისწინებით; • წერის სტრატეგიების მიზნის შესაბამისად შერჩევა და გამოყენება; • ენობრივ-გამომსახველობითი საშუალებებისა და გრამატიკის ცოდნის ფუნქციური გამოყენება; • ტექსტის სტრუქტურული და ორგანიზაციული ელემენტების ცოდნის ფუნქციური გამოყენება. **დავალება 2.** წერითი ნამუშევარი. შექმენით აღწერის ტიპის ტექსტი. დავალების ინსტრუქცია იხილეთ სახელმძღვანელოში,ნაწ. II, გვ. 27. **შეფასების კრიტერიუმები.** მოსწავლემ უნდა შეძლოს: • წერილობითი ტექსტის შექმნა მოცემულ ინსტრუქციაზე დაყრდნობით; • წერის სტრატეგიების მიზნის შესაბამისად შერჩევა და გამოყენება; • ენობრივ-გამომსახველობითი საშუალებებისა და გრამატიკის ცოდნის ფუნქციური გამოყენება;

<table>
<tr>
<td>აქტივობა 7. წაიკითხეთ გალაკტიონ ტაბიძის ლექსი და შეასრულეთ შესაბამისი აქტივობები (გვ. 21).
აქტივობა 8. წაიკითხეთ არჩილ სულაკაურის ლექსი და შეასრულეთ შესაბამისი აქტივობები (გვ. 22).
აქტივობა 9. წაიკითხეთ ლადო ასათიანის ლექსი და შეასრულეთ შესაბამისი აქტივობები (გვ.23-24).
აქტივობა 10. შეასრულეთ გრამატიკის რუბრიკაში მითითებული აქტივობა (გვ.25-26).
აქტივობა 11. შეასრულეთ სინტაქსის რუბრიკაში მითითებული აქტივობა (გვ. 26).
აქტივობა 12. წაიკითხეთ მართლწერის რუბრიკაში მოცემული ინფორმაცია (გვ. 27).</td>
<td>• ტექსტის სტრუქტურული და ორგანიზაციული ელემენტების ცოდნის ფუნქციური გამოყენება.</td>
</tr>
<tr>
<td colspan="2">რესურსები : VIII კლასის ქართული ენისა და ლიტერატურის სახელმძღვანელო</td>
</tr>
<tr>
<td colspan="2">II ეტაპის შუალედური მიზნები</td>
</tr>
<tr>
<td>ქვეცნება/ქვეცნებები, საკითხ(ებ)ი
ახალი ლექსიკა;
მხატვრული ტექსტი —მოთხრობა;
არამხატვრული ტექსტი — საინფორმაციო ტექსტი;
მულტიმედიური ტექსტი — ანიმაციური ფილმი.
სათაური, ილუსტრაცია;
ავტორი, მთხრობელი, პერსონაჟი;
ნეოლოგიზმები, ანუ როგორ იყენებს მწერალი ქართული ზმნის მოქნილობას;
ისტორია გეოგრაფიულ სახელებში;
ერთ თემაზე შექმნილი სხვადასხვა ჟანრის ტექსტების შედარება;
მიზანმიმართული კითხვის სტრატეგია (კითხვების დასმა და პასუხების ძიება ტექსტში), წერისა და ზეპირმეტყველების სტრატეგიები.</td>
<td>ცნებ(ებ)ის საკვანძო შეკითხვა/შეკითხვები
• როგორ უნდა გავმიჯნო ერთმანეთისაგან ნაწარმოების ავტორი, მთხრობელი და პერსონაჟი? რა ხდება, როცა სამივე მათგანი ერთი და იგივე პირია?
• როგორ უნდა ამოვიცნო ავტორის ან მთხრობელის დამოკიდებულება პერსონაჟისადმი?
• რას უნდა დავაკვირდე ნაწარმოების დედააზრის, მთავარი სათქმელის ამოსაცნობად?
• რა როლს ასრულებს ჩარჩო-კომპოზიცია და როგორ უნდა ამოვიცნო ის?
• რამდენად დამეხმარა ერთ თემაზე შექმნილი სხვადასხვა ჟანრის ნაწარმოებთა (მოთხრობა, ანიმაციური ფილმი) შედარება მათი მთავარი სათქმელის უკეთ გააზრებაში?
• რამდენად და როგორ დამეხმარა მწერლის ენაზე დაკვირვება ენობრივი ფორმების უკეთ გააზრებაში?</td>
</tr>
</table>

ტექსტი:

ლევან გოთუა, „ჩემი უსტარაული“

აქტივობები:	**კომპლექსური დავალება/დავალებები**
აქტივობა 1. პარაგრაფის სათაურისა და მიზნის გაცნობა. სასტარტო აქტივობები. გაეცანით პარაგრაფის სათაურსა და მიზანს. უპასუხეთ კითხვებს. **აქტივობა 2.** ტექსტის წაკითხვა. წაიკითხეთ ტექსტი. წაკითხვამდე — გაეცანით ლექსიკონს. გამოთქვით ვარაუდები ნაწარმოების სათაურსა და ილუსტრაციებზე დაყრდნობით და განმარტეთ თქვენი ვარაუდები. კითხვის დროს — ახალი ლექსიკის დამუშავება (მნიშვნელობის განსაზღვრა კონტექსტზე დაყრდნობით ან თანდართული ლექსიკონის გამოყენებით). ტექსტთან დაკავშირებული კითხვების დასმა. წაკითხვის შემდეგ — საუბარი იმაზე, გამართლდა თუ არა წინასწარი ვარაუდები. ინტერაქცია ტექსტთან (დართული კითხვარის დამუშავება). **აქტივობა 3.** იმსჯელეთ, რა დაემართებოდა ამ ეკოსისტემას, უსტარაული რომ დამშრალიყო (გვ.39). **აქტივობა 4.** გაეცანით მითითებულ ანიმაციურ ფილმს და იმსჯელეთ, რა გავლენა მოახდინა მარტოხელა მწყემსის საქმიანობამ გარემოზე (გვ.39). **აქტივობა 5.** შეასრულეთ ლექსიკის რუბრიკაში მოცემული დავალება (გვ.40). **აქტივობა 6.** შეასრულეთ გრამატიკის რუბრიკასი მოცემული დავალებები (გვ.40-41).	**დავალება 1.** წერითი ნამუშევარი. შექმენით აღწერის ტიპის ტექსტი. დავალების ინსტრუქცია იხილეთ სახელმძღვანელოში,ნაწ. II, გვ. 41. **შეფასების კრიტერიუმები.** მოსწავლემ უნდა შეძლოს: • წერილობითი ტექსტის შექმნა მოცემულ ინსტრუქციაზე დაყრდნობით; • წერის სტრატეგიების მიზნის შესაბამისად შერჩევა და გამოყენება; • ენობრივ-გამომსახველობითი საშუალებებისა და გრამატიკის ცოდნის ფუნქციური გამოყენება; • ტექსტის სტრუქტურული და ორგანიზაციული ელემენტების ცოდნის ფუნქციური გამოყენება. **დავალება 2.** პროექტი. შეისწავლეთ თქვენ იგვლივ არსებული გარემო. გაარკვიეთ, რა ეკოლოგიური პრობლემებია და განსაზღვრეთ პრობლემის გადაჭრის გზები. დავალების ინსტრუქცია იხილეთ სახელმძღვანელოში,ნაწ. II, გვ. 41. **შეფასების კრიტერიუმები.** მოსწავლემ უნდა შეძლოს: • ინფორმაციის მოძიება და მისი კრიტიკული გააზრება კონტექსტური ფაქტორების გათვალისწინებით; • პრობლემის განსაზღვრა და მისი გადაჭრის სავარაუდო გზების დასახვა; • საკუთარი მოსაზრების წარდგენა აუდიტორიისათვის და მისი დასაბუთება.

რესურსები : VIII კლასის ქართული ენისა და ლიტერატურის სახელმძღვანელო

თემატური მკვიდრი წარმოდგენები:

- ადამიანისა და მშობლიური გარემოს, ადამიანისა და ბუნების ურთიერთობის თემაზე შექმნილი ლიტერატურა დამეხმარება იმის გაგებაში, რა შეიძლება მოჰყვეს ბუნებაში არსებული წონასწორობის დარღვევას, ადამიანსა და გარემოს შორის წარმოქმნილ კონფლიქტს;
- მწერლები იყენებენ ტექსტის ელემენტებს, ენობრივ საშუალებებს, რათა გამოხატონ თავიანთი შეხედულება ადამიანისა და მშობლიური გარემოს, ადამიანისა და ბუნების ურთიერთობაზე, ბუნებაში არსებული ჰარმონიისა და წონასწორობის შენარჩუნების აუცილებლობაზე;
- ადამიანისა და მშობლიური გარემოს, ადამიანისა და ბუნების ჰარმონიული ურთიერთობის თემაზე შექმნილი ლიტერატურის უკეთ გასაგებად შემიძლია გამოვიყენო პირადი გამოცდილება, ტექსტის ელემენტების, ენობრივი საშუალებებისა და კითხვის სტრატეგიების ცოდნა;
- იმისათვის, რომ გამოვხატო ჩემი მოსაზრებები ადამიანისა და მშობლიური გარემოს, ადამიანისა და ბუნების ჰარმონიულ ურთიერთობასა და ამ თემაზე შექმნილი ლიტერატურის შესახებ, შემიძლია გამოვიყენო პირადი გამოცდილება, ნასწავლი/ნაცნობი ლიტერატურის, ცნებებისა და საკითხების ცოდნა.

VII თემა

თემატური ერთეულის სახელწოდება: სამყაროს შემეცნების გზები (სახელმძღვანელოს II ნაწილის II თავი).
თემა: სამყაროს შემეცნება, სიახლის აღმოჩენის გზები, აღმოჩენით მიღებული ცოდნა და გამოცდილება.
(თემატური ბლოკი: II თემატური ბლოკი. სამყაროს შეცნობა, ახლის ძიება (სამყაროს აღმოჩენა-შემეცნება).
საათების სავარაუდო რაოდენობა — 15 საათი

თემატური საკვანძო შეკითხვები:

- რა მნიშვნელობა აქვს ადამიანისათვის სამყაროს შემეცნებას, რატომ მიესწრაფვის ის გამუდმებით ახლის ძიებას?
- ცოდნის მიღებისა და სიახლის აღმოჩენის რა გზები არსებობს? რომელია, თქვენი აზრით, მათგან უპირატესი?
- რა უფრო მნიშვნელოვანია, ბევრი ინფორმაციის მოპოვება და ხანმოკლე განსჯა, თუ მცირეს შემჩნევა და ხანგრძლივი ფიქრი ამ მცირეზე?

თემის ფარგლებში დასამუშავებელი ქვეცნებები/საკითხები:

ტექსტის ენა: ახალი ლექსიკა.

ტექსტის ტიპი და ჟანრი: მხატვრული ტექსტი — მოთხრობა; დეტექტივი, ინსცენირება; არამხატვრული ტექსტი —საინფორმაციო-სამეცნიერო ტექსტი ; მულტიმედიური ტექსტი — რადიოპიესა.

კომპოზიცია/შინაარსობრივი მხარე: ავტორი, სათაური, ქვესათაური, პერსონაჟი; დეტალი.

ტექსტის სტრუქტურა: თავფურცელი, სათაური, თავი, ეპიგრაფი, ციტატა, ილუსტრაცია;

ენობრივ-გამომსახველობითი საშუალებები: დიალოგი, მონოლოგი, ირონია, დიალექტიზმები, ჩართული სამეცნიერო ხასიათის ტექსტში, საკვანძო ფრაზა.

კონტექსტი: ისტორიული რეალიების ასახვა მხატვრულ ნაწარმოებში (ვინ იყვნენ აზნაურები? ჩაილურის წყლის დალევა).

მიმართებები ტექსტებს შორის: მიმართებები მთხრობასა და ამავე მოთხრობის მიხედვით შექმნილ რადიოპიესას შორის.

ტექსტის საკომუნიკაციო მახასიათებლები: მიზანი და აუდიტორია.

გრამატიკა: დიალექტური ლექსიკა და გრამატიკული ფორმები, ფუძემონაცვლე ზმნები, სპეციალური ლექსიკა, მიმართვის ფორმები, უცხო წარმომავლობის საკუთარი სახელების მართლწერა.

სტრატეგიები: მიზანმიმართული კითხვის სტრატეგია (კითხვების დასმა და პასუხების ძიება ტექსტში), წერისა და ზეპირმეტყველების სტრატეგიები.

სამიზნე ცნებები და მათთან დაკავშირებული მკვიდრი წარმოდგენები	I ეტაპის შუალედური მიზნები
იხილეთ „ქართული ენისა და ლიტერატურის სტანდატრტის შედეგები“, გვ. 10-15	**ძირითადი რესურსი/ტექსტი:** VIII კლასის ქართული ენისა და ლიტერატურის სახელმძღვანელო, II ნაწილი **II თავი: სამყაროს შემეცნების გზები** **I ეტაპი** **§1. დიალოგი და მონოლოგი** ტექსტი: დავით კლდიაშვილი, „სოლომან მორბელაძე“ **II ეტაპი** **§2. ნაწერი რჩება უკუნისამდე** ტექსტი: ზურაბ ჭუმბურიძე, „ქართული ხელნაწერების კვალდაკვალ“ (ნაწყვეტები). **III ეტაპი** **§3. ვისწავლოთ დეტალებზე დაკვირვება** არტურ კონან დოილი, „მოცეკვავე კაცუნები“.

ქვეცნება/ქვეცნებები, საკითხ(ებ)ი	ცნებ(ებ)ის საკვანძო შეკითხვა/შეკითხვები
ახალი ლექსიკა; მხატვრული ტექსტი — მოთხრობა, ინსცენირება, რადიოპიესა. არამხატვრული ტექსტი — საინფორმაციო ტექსტი; პერსონაჟი, პერსონაჟის მეტყველება, დიალოგი და მონოლოგი; ირონია (სიტყვიერი და სიტუაციური), დიალექტიზმები. თავფურცელი, ციტატა, ეპიგრაფი, სათაური, ილუსტრაცია; მიმართება მოთხრობასა და რადიოპიესას შორის. ისტორიული რეალიების ასახვა მხატვრულ ნაწარმოებში დიალექტური ლექსიკა და გრამატიკული ფორმები, ფუძემონაცვლე ზმნები მიზანი და აუდიტორია;	• როგორ უნდა ამოვიცნო პერსონაჟის ხასიათი მის მეტყველებაზე დაყრდნობით? • როგორ უნდა ამოვიცნო ნაწარმოებში სიტყვიერი ირონია? • როგორ უნდა ამოვიცნო ნაწარმოებში სიტუაციური ირონია? • როგორ უნდა ამოვიცნო ნაწარმოების მთავარი სათქმელი პერსონაჟზე დაყრდნობით? • როგორ მეხმარება ისტორიული კონტექსტი ნაწარმოების უკეთ გაგებაში? • რამდენად და როგორ მეხმარება მოთხრობისა და ამ მოთხრობის მიხედვით შექმნილი რადიოპიესის შედარება ნაწარმოების დედააზრის უკეთ გაგებაში? • რამდენად მეხმარება მწერლის ენაზე დაკვირვება სწორი ენობრივი ნორმების დამახსოვრებაში?

<table>
<tr><td>მიზანმიმართული კითხვის სტრატეგია (კითხვების დასმა და პასუხების ძიება ტექსტში), წერისა და ზეპირმეტყველების სტრატეგიები.</td><td>• რამდენად დამეხმარა პერსონაჟის ხასიათის ამოცნობის სტრატეგიის ცოდნა პერსონაჟის ხასიათის გაანალიზებაში?</td></tr>
<tr><td>

აქტივობები:

აქტივობა 1. თემის გაცნობა.

წაიკითხეთ თავის (თემატური ერთეულის) სათაური, წაიკითხეთ ეპიგრაფად მოყვანილი ციტატები, იმსჯელეთ, როგორ გესმით ამ ციტატების შინაარსი. გაეცანით ილუსტრაციას და თანდართულ ტექსტს. გადახედეთ თავის სარჩევს.

აქტივობა 2. პარაგრაფის სათაურისა და მიზნის გაცნობა. სასტარტო აქტივობები.

გაეცანით პარაგრაფის სათაურსა და მიზანს. უპასუხეთ კითხვებს.

აქტივობა 3. ტექსტის წაკითხვა.

წაიკითხეთ ტექსტი.

წაკითხვამდე — გაეცანით საინფორმაციო ტექსტებს: „პერსონაჟთა მეტყველება ანუ დიალოგი და მონოლოგი"; „როგორ ამოვიცნოთ პერსონაჟის ხასიათი". გადახედეთ ლექსიკონს. გამოთქვით ვარაუდები ნაწარმოების სათაურსა და ილუსტრაციებზე დაყრდნობით.

კითხვის დროს — ახალი ლექსიკის დამუშავება (მნიშვნელობის განსაზღვრა კონტექსტზე დაყრდნობით ან თანდართული ლექსიკონის გამოყენებით). ტექსტთან დაკავშირებული კითხვების დასმა.

წაკითხვის შემდეგ — საუბარი იმაზე, გამართლდა თუ არა წინასწარი ვარაუდები. ინტერაქცია ტექსტთან (დართული კითხვარის დამუშავება).

აქტივობა 4. გაეცანით რუბრიკებში: „ეს საინტერესოა!" და „ლექსიკა და ფრაზეოლოგია" მოცემულ ინფორმაციას (გვ.68-69).

აქტივობა 5. შეასრულეთ გრამატიკის რუბრიკაში მითითებული აქტივობა (გვ. 69-70).

აქტივობა 6. შეასრულეთ სტილის რუბრიკაში მითითებული აქტივობა (გვ. 69).

აქტივობა 7. შეასრულეთ მართლწერის რუბრიკაში მითითებული აქტივობა (გვ. 70-71).

</td><td>

კომპლექსური დავალება/დავალებები

დავალება 1. წერითი ნამუშევარი. გადააკეთეთ ნაწარმოები სცენაზე დასადგმელად.

დავალების ინსტრუქცია იხილეთ სახელმძღვანელოში,ნაწ. II, გვ. 71-72.

შეფასების კრიტერიუმები.

მოსწავლემ უნდა შეძლოს:

- ტექსტის ინტერპრეტაცია ლიტერატურულ გამოცდილებაზე დაყრდნობით;
- წერილობითი ტექსტის შექმნა მოცემულ ინსტრუქციაზე დაყრდნობით;
- ენობრივ-გამომსახველობითი საშუალებებისა და გრამატიკის ცოდნის ფუნქციური გამოყენება;
- ტექსტის სტრუქტურული და ორგანიზაციული ელემენტების ცოდნის ფუნქციური გამოყენება

დავალება 2. ტექსტების შედარება.

დავალების ინსტრუქცია იხილეთ სახელმძღვანელოში,ნაწ. II, გვ. 71-72.

შეფასების კრიტერიუმები.

მოსწავლემ უნდა შეძლოს:

- ტექსტის კომპოზიციური ელემენტების გააზრება მთლიანი ტექსტის ფარგლებში;
- ტექსტის ინტერპრეტაცია ლიტერატურულ გამოცდილებაზე დაყრდნობით;
- ტექსტების შედარება და მსჯელობა მათ მსგავსება-განსხვავებაზე;
- ტექსტის შეფასება, ტექსტის მიმართ პირადი დამოკიდებულების გამოხატვა და ახსნა-დასაბუთება;

</td></tr>
<tr><td colspan="2">რესურსები : VIII კლასის ქართული ენისა და ლიტერატურის სახელმძღვანელო</td></tr>
</table>

<table>
<tr><th colspan="2">II ეტაპის შუალედური მიზნები</th></tr>
<tr>
<td>
ქვეცნება/ქვეცნებები, საკითხ(ებ)ი

ახალი ლექსიკა;
არამხატვრული ტექსტი — საინფორმაციო-სამეცნიერო ტექსტი;
სათაური, ქვესათაური, დეტალი;
ჩართული სამეცნიერო ხასიათის ტექსტში, საკვანძო ფრაზა;
მიზანი და აუდიტორია;
მიზანმიმართული კითხვის სტრატეგია (კითხვების დასმა და პასუხების ძიება ტექსტში), წერისა და ზეპირმეტყველების სტრატეგიები.
</td>
<td>
ცნებ(ებ)ის საკვანძო შეკითხვა/ შეკითხვები

• როგორ უნდა ამოვიცნო საინფორმაციო-სამეცნიერო ტექსტი, რა არის მისი არსებითი მახასიათებელი?
• როგორ უნდა მოვიქცე, როცა საინფორმაციო-სამეცნიერო ტექსტი ინფორმაციით გადატვირთულია და რომელიმე მონაკვეთის შინაარსი ჩემთვის გაუგებარია?
• როგორ უნდა ამოვიცნო ჩართულის ფუნქცია სამეცნიერო ტექსტში?
• როგორ უნდა ამოვიცნო საკვანძო ფრაზა ან წინადადება სამეცნიერო ტექსტის აბზაცში?
</td>
</tr>
<tr><td colspan="2">ტექსტი: ზურაბ ჭუმბურიძე, „ქართული ხელნაწერების კვალდაკვალ“ (ნაწყვეტები)</td></tr>
<tr>
<td>
აქტივობები:

აქტივობა 1. პარაგრაფის სათაურისა და მიზნის გაცნობა. სასტარტო აქტივობები.
გაეცანით პარაგრაფის სათაურსა და მიზანს. უპასუხეთ კითხვებს.

აქტივობა 2. ტექსტის წაკითხვა.
წაიკითხეთ ტექსტი.
წაკითხვამდე — გაეცანით კითხვის სტრატეგიას, გადახედეთ ლექსიკონს. გამოთქვით ვარაუდები ნაწარმოების სათაურსა და ილუსტრაციებზე დაყრდნობით და განმარტეთ თქვენი ვარაუდები.
კითხვის დროს — ახალი ლექსიკის დამუშავება (მნიშვნელობის განსაზღვრა კონტექსტზე დაყრდნობით ან თანდართული ლექსიკონის გამოყენებით). ტექსტთან დაკავშირებული კითხვების დასმა.
წაკითხვის შემდეგ — საუბარი იმაზე, გამართლდა თუ არა წინასწარი ვარაუდები. ინტერაქცია ტექსტთან (დართული კითხვარის დამუშავება).

აქტივობა 3. შეასრულეთ 78-ე გვ-ზე მითითებული აქტივობა.
</td>
<td>
კომპლექსური დავალება/დავალებები

დავალება 1. წერითი ნამუშევარი. მოკლედ გადმოეცით ერთ-ერთი შატბერდული ხელნაწერის თავგადასავალი.
დავალების ინსტრუქცია იხილეთ სახელმძღვანელოში,ნაწ. II, გვ. 41.

შეფასების კრიტერიუმები.
მოსწავლემ უნდა შეძლოს:
• ტექსტში მოცემული ფაქტობრივი და კონცეპტუალური ინფორმაციის ამოცნობა-გააზრება;
• წერილობითი ტექსტის შექმნა მოცემულ ინსტრუქციაზე დაყრდნობით;
• ენობრივ-გამომსახველობითი საშუალებებისა და გრამატიკის ცოდნის ფუნქციური გამოყენება;
• ტექსტის სტრუქტურული და ორგანიზაციული ელემენტების ცოდნის ფუნქციური გამოყენება.
</td>
</tr>
</table>

<table>
<tr><td>

აქტივობა 4. გაეცანით აუცილებელ განმარტებას და ინფორმაციას რუბრიკაში: „ეს საინტერესოა!“ (გვ.87-88, 90).

აქტივობა 5. შეასრულეთ გრამატიკის რუბრიკაში მოცემული დავალება (გვ.90).

აქტივობა 6. შეასრულეთ ტექსტის რუბრიკაში მოცემული დავალება (გვ.91).

აქტივობა 7. შეასრულეთ პუნქტუაციის რუბრიკაში მოცემული დავალება (გვ.91-92).

</td><td></td></tr>
<tr><td colspan="2">

რესურსები : VIII კლასის ქართული ენისა და ლიტერატურის სახელმძღვანელო

</td></tr>
<tr><td colspan="2">

III ეტაპის შუალედური მიზნები

</td></tr>
<tr><td>

ქვეცნება/ქვეცნებები, საკითხ(ებ)ი

ახალი ლექსიკა;

მხატვრული ტექსტი — მოთხრობა;

არამხატვრული ტექსტი — საინფორმაციო-ტექსტი;

დეტექტივი, როგორ ვიკითხოთ დეტექტივი;

სათაური, ქვესათაური, დეტალი;

სპეციალური ლექსიკა, მიმართვის ფორმები, უცხო წარმომავლობის საკუთარი სახელების მართლწერა;

მიზანი და აუდიტორია;

მიზანმიმართული კითხვის სტრატეგია (კითხვების დასმა და პასუხების ძიება ტექსტში), წერისა და ზეპირმეტყველების სტრატეგიები.

</td><td>

ცნებ(ებ)ის საკვანძო შეკითხვა/შეკითხვები

- როგორ უნდა ამოვიცნო დეტექტიური ჟანრის ნაწარმოები?
- როგორ უნდა მოვიქცე დეტექტივის კითხვისას?
- როგორ და რამდენად დამეხმარა დეტექტივის წაკითხვით მიღებული გამოცდილება საიდუმლო დამწერლობის გაშიფრვის დროს?
- როგორ და რამდენად დამეხმარა დეტალებზე დაკვირვება მოცემული ტექსტების მთავარი სათქმელის ამოსაცნობად?
- როგორ და რამდენად დამეხმარა მიზანმიმართული კითხვის სტრატეგია ნაწარმოების უკეთ გაგებაში?

</td></tr>
<tr><td colspan="2">

ტექსტი: არტურ კონან დოილი, „მოცეკვავე კაცუნები“

</td></tr>
<tr><td>

აქტივობები:

აქტივობა 1. პარაგრაფის სათაურისა და მიზნის გაცნობა. სასტარტო აქტივობები.

გაეცანით პარაგრაფის სათაურსა და მიზანს. უპასუხეთ კითხვებს.

აქტივობა 2. ტექსტის წაკითხვა.

წაიკითხეთ ტექსტი.

წაკითხვამდე — გაეცანით საინფორმაციო სტატიას: „რა არის დეტექტივი?“ და კითხვის სტრა-

</td><td>

კომპლექსური დავალება/დავალებები

დავალება 1. წერითი ნამუშევარი. მისწერეთ ბარათები ერთმანეთს საიდუმლო შიფრის გამოყენებით.

დავალების ინსტრუქცია იხილეთ სახელმძღვანელოში,ნაწ. **II**, გვ. 109.

შეფასების კრიტერიუმები.

მოსწავლემ უნდა შეძლოს:

</td></tr>
</table>

ტეგიას, გადახედეთ ლექსიკონს. გამოთქვით ვარაუდები ნაწარმოების სათაურსა და ილუს-ტრაციებზე დაყრდნობით და განმარტეთ თქვე-ნი ვარაუდები. კითხვის დროს — ახალი ლექსიკის დამუშავე-ბა (მნიშვნელობის განსაზღვრა კონტექსტზე დაყრდნობით ან თანდართული ლექსიკონის გამოყენებით). ტექსტთან დაკავშირებული კითხვების დასმა. წაკითხვის შემდეგ — საუბარი იმაზე, გამართლ-და თუ არა წინასწარი ვარაუდები. ინტერაქცია ტექსტთან (დართული კითხვარის დამუშავება). **აქტივობა 3.** შეასრულეთ 103-ე გვ-ზე მითითე-ბული აქტივობა. **აქტივობა 4.** გაეცანით ინფორმაციას რუბრი-კაში: „ეს საინტერესოა!“ და საინფორმაციო სტატიას: „რა არის დეტალი?“ წაიკითხეთ მო-ცემული ტექსტები და უპასუხეთ კითხვებს (გვ. 104-106). **აქტივობა 5.** შეასრულეთ 106-ე გვ-ზე მოცემუ-ლი „სახალისო დავალება“. **აქტივობა 6.** შეასრულეთ ლექსიკის რუბრიკაში მოცემული დავალება (გვ.107). **აქტივობა 7.** შეასრულეთ გრამატიკის რუბრი-კაში მოცემული დავალება (გვ.107-108). **აქტივობა 8.** შეასრულეთ სინტაქსის რუბრიკაში მოცემული დავალება (გვ.108). **აქტივობა 9.** შეასრულეთ მართლწერის რუბრი-კაში მოცემული დავალება (გვ.108-109).	• კვლევისა და დეტალებზე დაკვირვების უნ-არ-ჩვევის წარმოჩენა; • ტექსტში მოცემული ფაქტობრივი და კონ-ცეპტუალური ინფორმაციის ამოცნობა-გააზრება; • წერილობითი ტექსტის შექმნა მოცემულ ინსტრუქციაზე დაყრდნობით; • ტექსტის სტრუქტურული და ორგანიზაცი-ული ელემენტების ცოდნის ფუნქციური გამოყენება.

რესურსები : VIII კლასის ქართული ენისა და ლიტერატურის სახელმძღვანელო

თემატური მკვიდრი წარმოდგენები:

- სამყაროს შემეცნების, სიახლის აღმოჩენის გზების, აღმოჩენით მიღებული ცოდნისა და გა-მოცდილების თემაზე შექმნილი ლიტერატურა დამეხმარება იმის გაგებაში, რამდენად მნიშ-ვნელოვანია ადამიანისათვის ეს ყველაფერი;
- მწერლები იყენებენ ტექსტის ელემენტებს, ენობრივ საშუალებებს, რათა გამოხატონ თავი-ანთი შეხედულება სამყაროს შემეცნების, სიახლის აღმოჩენის გზების, აღმოჩენით მიღებული ცოდნისა და გამოცდილების მნიშვნელობაზე ადამიანისათვის;
- სამყაროს შემეცნების, სიახლის აღმოჩენის გზების, აღმოჩენით მიღებული ცოდნისა და გა-მოცდილების მნიშვნელობის თემაზე შექმნილი ლიტერატურის უკეთ გასაგებად შემიძლია გამოვიყენო პირადი გამოცდილება, ტექსტის ელემენტების, ენობრივი საშუალებებისა და კითხვის სტრატეგიების ცოდნა;
- იმისათვის, რომ გამოვხატო ჩემი მოსაზრებები სამყაროს შემეცნების, სიახლის აღმოჩენის გზების, აღმოჩენით მიღებული ცოდნისა და გამოცდილების თაობაზე და ამ თემაზე შექმნილი ლიტერატურის შესახებ, შემიძლია გამოვიყენო პირადი გამოცდილება, ნასწავლი/ნაცნობი ლიტერატურის, ცნებებისა და საკითხების ცოდნა

VIII თემა

თემატური ერთეულის სახელწოდება: სიყვარულის და გმირობის ამბავი (სახელმძღვანელოს II ნაწილის III თავი). **თემა:** სიყვარული და გმირობა. (თემატური ბლოკი: I თემატური ბლოკი. ადამიანის ცხოვრების გზა, მისი შინაგანი სამყარო, ემოციები, ადამიანის ადგილი საზოგადოებაში). საათების სავარაუდო რაოდენობა — 20 საათი
თემატური საკვანძო შეკითხვები: • რატომ უკავშირდება ხოლმე სხვადასხვა ეპოქის ლიტერატურასა და ხელოვნებაში სიყვარულისა და გმირობის თემა ერთმანეთს? • ამ ორი თემის გვერდით არცთუ იშვიათად მესამე თემაც ჩნდება, რომელია ეს თემა? • როგორ წარმოგიდგენიათ გმირი თანამედროვე ცხოვრებასა და ლიტერატურაში?
თემის ფარგლებში დასამუშავებელი ქვეცნებები/საკითხები: **ტექსტის ენა:** ახალი ლექსიკა. **ტექსტის ტიპი და ჟანრი:** მხატვრული ტექსტი — პოემა; ისტორიული მოთხრობა; არამხატვრული ტექსტი —საინფორმაციო ტექსტი ; მულტიმედიური ტექსტი — მხატვრული ფილმი. **კომპოზიცია/შინაარსობრივი მხარე:** ავტორი, სათაური, პერსონაჟი, ლირიკული გმირი, დეტალი; **სიუჟეტი:** ისტორიული სინამდვილე და მხატვრული გამონაგონი, ზღაპრული მოტივები მოთხრობაში, საიდუმლოებათა კვანძი. ტექსტის სტრუქტურა: თავფურცელი, სათაური, თავი, ეპიგრაფი, ციტატა, ეპიზოდი, ილუსტრაცია; **ენობრივ-გამომსახველობითი საშუალებები:** პოეტური ლიცენცია, ეპითეტი, მონოლოგი. **კონტექსტი:** ისტორიული რეალიების ასახვა მხატვრულ ნაწარმოებში. **მიმართებები ტექსტებს შორის:** მიმართებები ტექსტსა და ამ ტექსტის მიხედვით შექმნილ ილუსტრაციას, ტექსტსა და ამ ტექსტის მიხედვით შექმნილ კინოფილმს შორის.. **ტექსტის საკომუნიკაციო მახასიათებლები:** მიზანი და აუდიტორია. **გრამატიკა:** რთული წარმოების სიტყვები, არქაული მრავლობითის ფორმები, სტატიკური ზმნა, სასვენ ნიშანთა „სიბრძნე“. **სტრატეგიები:** მიზანმიმართული კითხვის სტრატეგია (კითხვების დასმა და პასუხების ძიება ტექსტში), წერისა და ზეპირმეტყველების სტრატეგიები.

სამიზნე ცნებები და მათთან დაკავშირებული მკვიდრი წარმოდგენები	I ეტაპის შუალედური მიზნები
იხილეთ „ქართული ენისა და ლიტერატურის სტანდარტის შედეგები“, გვ. 10-15	**ძირითადი რესურსი/ტექსტი:** VIII კლასის ქართული ენისა და ლიტერატურის სახელმძღვანელო, II ნაწილი **III თავი: სამყაროს შემეცნების გზები** **I ეტაპი** **§1. სიყვარულისა და გმირობის ამბავი** ტექსტი: შოთა რუსთაველი, „ვეფხისტყაოსანი“ (ნაწყვეტები); ირაკლი აბაშიძე, „ხმა კატამონთან“ **II ეტაპი** **§2. ისტორიული მოთხრობა** ტექსტი: აკაკი წერეთელი, „ბაში-აჩუკი“

ქვეცნება/ქვეცნებები, საკითხ(ებ)ი	ცნებ(ებ)ის საკვანძო შეკითხვა/შეკითხვები
ახალი ლექსიკა; მხატვრული ტექსტი — პოემა, ლექსი. არამხატვრული ტექსტი — საინფორმაციო ტექსტი თავფურცელი, ციტატა, ეპიგრაფი, სათაური, ილუსტრაცია; დეტალი, პოეტური ლიცენცია; მიმართება ტექსტსა და ილუსტრაციას შორის. ისტორიული რეალიების ასახვა მხატვრულ ნაწარმოებში, რთული სიტყვები „ვეფხისტყაოსნის“ ტექსტში; არქაული მრავლობითის ფორმები, სტატიკური ზმნა; მიზანი და აუდიტორია; მიზანმიმართული კითხვის სტრატეგია (კითხვების დასმა და პასუხების ძიება ტექსტში), წერისა და ზეპირმეტყველების სტრატეგიები.	• როგორ უნდა განვასხვავო ერთმანეთისაგან ლექსი და პოემა? • რამდენად მეხმარება ილუსტრაციაზე დაკვირვება ტექსტში ჩაღრმავებასა და ცალკეული დეტალების უკეთ გააზრებაში? • როგორ უნდა ამოვიცნო ნაწარმოებში პოეტური ლიცენცია? • რამდენად მეხმარება ისტორიული კონტექსტი ნაწარმოების უკეთ გაგებაში? • რამდენად მეხმარება მწერლის ენაზე დაკვირვება სწორი ენობრივი ნორმების გაცნობიერებაში? • რამდენად დამეხმარა მიზანმიმართული კითხვის სტრატეგია ტექსტის უკეთ გაგებაში?
აქტივობები: **აქტივობა 1.** თემის გაცნობა. წაიკითხეთ თავის (თემატური ერთეულის) სათაური, წაიკითხეთ ეპიგრაფად მოყვანილი ციტატები, იმსჯელეთ, როგორ გესმით ამ ციტატების შინაარსი. გაეცანით ილუსტრაციას და თანდართულ ტექსტს. გადახედეთ თავის სარჩევს.	**კომპლექსური დავალება/დავალებები** **დავალება 1.** მოიძიეთ „ვეფხისტყაოსნის“ მოყვანილ სტროფებში რთულ სიტყვათა გამოყენების შემთხვევები, გააანალიზეთ ისინი და შეაფასეთ წარმოქმნის ბუნებრიობის თვალსაზრისით. დავალების ინსტრუქცია იხილეთ სახელმძღვანელოში, ნაწ. II, გვ. 129. **შეფასების კრიტერიუმები.**

აქტივობა 2. პარაგრაფის სათაურისა და მიზნის გაცნობა. სასტარტო აქტივობები. გაეცანით პარაგრაფის სათაურსა და მიზანს. უპასუხეთ კითხვებს. **აქტივობა 3.** ტექსტის წაკითხვა. წაიკითხეთ ტექსტი. წაკითხვამდე — წაიკითხეთ ინსტრუქცია, გადახედეთ ლექსიკონს. გამოთქვით ვარაუდები ნაწარმოების სათაურსა და ილუსტრაციებზე დაყრდნობით. კითხვის დროს — ახალი ლექსიკის დამუშავება (მნიშვნელობის განსაზღვრა კონტექსტზე დაყრდნობით ან თანდართული ლექსიკონის გამოყენებით). ტექსტთან დაკავშირებული კითხვების დასმა. წაკითხვის შემდეგ — საუბარი იმაზე, გამართლდა თუ არა წინასწარი ვარაუდები. ინტერაქცია ტექსტთან (დართული კითხვარის დამუშავება). **აქტივობა 4.** გაეცანით რუბრიკაში: „ეს საინტერესოა!“ მოცემულ ინფორმაციას და შეასრულეთ დავალება (გვ. 123)). **აქტივობა 5.** გაეცანით ინფორმაციას: „შოთა რუსთაველი და ჯვარის მონასტერი“, წაიკითხეთ ირაკლი აბაშიძის ლექსი და უპასუხეთ კითხვებს (გვ.124-129). **აქტივობა 6.** შეასრულეთ გრამატიკის რუბრიკაში მითითებული აქტივობები (გვ. 129-130). **აქტივობა 7.** შეასრულეთ პუნქტუაციის რუბრიკაში მითითებული აქტივობა (გვ. 130-131).	მოსწავლემ უნდა შეძლოს: • ტექსტში მოცემული ინფორმაციის (რთული სიტყვების) ამოცნობა-გააზრება; • ტექსტის (ამ შემთხვევაში სიტყვის) ცალკეულ ნაწილებს შორის არსებული მიმართებების გაანალიზება და სათანადო დასკვნების გამოტანა; • ტექსტის კომპოზიციური ელემენტის (ამ შემთხვევაში სიტყვის) გააზრება მთლიანი ტექსტის ფარგლებში; • ტექსტის (ამ შემთხვევაში რთული სიტყვის) შეფასება, პირადი დამოკიდებულების გამოხატვა და ახსნა-დასაბუთება. **დავალება 2.** წერითი ნამუშევარი. მისწერეთ წერილი მხატვარს და დაუსვით კითხვები. დავალების ინსტრუქცია იხილეთ სახელმძღვანელოში,ნაწ. II, გვ. 131. **შეფასების კრიტერიუმები.** მოსწავლემ უნდა შეძლოს: • ტექსტის ინტერპრეტაცია ლიტერატურულ გამოცდილებაზე დაყრდნობით; • წერილობითი ტექსტის შექმნა მოცემულ ინსტრუქციაზე დაყრდნობით; • ენობრივ-გამომსახველობითი საშუალებებისა და გრამატიკის ცოდნის ფუნქციური გამოყენება; • ტექსტის სტრუქტურული და ორგანიზაციული ელემენტების ცოდნის ფუნქციური გამოყენება.
რესურსები : VIII კლასის ქართული ენისა და ლიტერატურის სახელმძღვანელო	

II ეტაპის შუალედური მიზნები	
ქვეცნება/ქვეცნებები, საკითხ(ებ)ი ახალი ლექსიკა; მხატვრული ტექსტი — ისტორიული მოთხრობა; არამხატვრული ტექსტი — საინფორმაციო ტექსტი; მულტიმედიური ტექსტი — მხატვრული ფილმი; სათაური, ქვესათაური, თავი, ეპიზოდი; პერსონაჟი, სიუჟეტი: ისტორიული სინამდვილე და მხატვრული გამონაგონი, ზღაპრული მოტივები მოთხრობაში, საიდუმლოებათა კვანძი; ისტორიული რეალიების ასახვა მხატვრულ ნაწარმოებში; ტექსტსა და ამ ტექსტის მიხედვით შექმნილ კინოფილმს შორის; მიზანმიმართული კითხვის სტრატეგია (კითხვების დასმა და პასუხების ძიება ტექსტში), წერისა და ზეპირმეტყველების სტრატეგიები.	**ცნებ(ებ)ის საკვანძო შეკითხვა/ შეკითხვები** • როგორ უნდა ამოვიცნო ისტორიული მოთხრობა? • როგორ და რამდენად დამეხმარა ნაწარმოების სათაური და ქვესათაური ნაწარმოების ჟანრის ამოცნობაში? • როგორ და რამდენად დამეხმარა ნაწარმოების თავებად დაყოფა მისი სიუჟეტის უკეთ გაგებასა და დამახსოვრებაში? • რამდენად დამეხმარა პერსონაჟების ნაწარმოებში შემოყვანის ავტორისეული ხერხები მათი შემდგომი როლის წინასწარგანჭვრეტაში? • როგორ უნდა ამოვიცნო ისტორიული რეალიები და ზღაპრული მოტივები ნაწარმოებში? • რამდენად დამეხმარა მოთხრობის ტექსტისა და მხატვრული ფილმის შედარება ნაწარმოების ცალკეული დეტალების უკეთ გააზრებაში?
ტექსტი: აკაკი წერეთელი, „ბაში-აჩუკი“.	
აქტივობები: **აქტივობა 1.** პარაგრაფის სათაურისა და მიზნის გაცნობა. სასტარტო აქტივობები. გაეცანით პარაგრაფის სათაურსა და მიზანს. უპასუხეთ კითხვებს. **აქტივობა 2.** ტექსტის წაკითხვა. წაიკითხეთ ტექსტი. წაკითხვამდე — გაეცანით ისტორიულ ცნობას. გამოთქვით ვარაუდები ნაწარმოების სათაურსა და ილუსტრაციებზე დაყრდნობით და განმარტეთ თქვენი ვარაუდები. კითხვის დროს — ახალი ლექსიკის დამუშავება (მნიშვნელობის განსაზღვრა კონტექსტზე დაყრდნობით ან თანდართული ლექსიკონის გამოყენებით). ტექსტთან დაკავშირებული კითხვების დასმა.	**კომპლექსური დავალება/დავალებები** **დავალება 1.** ტექსტი და მისი კინოვერსია. დავალების ინსტრუქცია და შეფასების კრიტერიუმები იხილეთ სახელმძღვანელოში,ნაწ. II, გვ. 190. **დავალება 2.** წერითი ნამუშევარი. მისწერეთ წერილი მხატვარს და დაუსვით კითხვები. დავალების ინსტრუქცია იხილეთ სახელმძღვანელოში,ნაწ. II, გვ. 190. **შეფასების კრიტერიუმები.** მოსწავლემ უნდა შეძლოს:

წაკითხვის შემდეგ — საუბარი იმაზე, გამართლ-და თუ არა წინასწარი ვარაუდები. ინტერაქცია ტექსტთან (დართული კითხვარის დამუშავება). **აქტივობა 3.** შეასრულეთ 187 გვ-ზე მითითე-ბული აქტივობა („ისტორიული სინამდვილე და მხატვრული გამონაგონი). **აქტივობა 4.** შეასრულეთ 188-ე გვ-ზე მითითე-ბული აქტივობა (ზღაპრული მოტივები). **აქტივობა 5.** შეასრულეთ 188-ე გვ-ზე მითითე-ბული აქტივობა (საიდუმლოებათა კვანძი).	ტექსტის ინტერპრეტაცია ლიტერატურულ გა-მოცდილებაზე დაყრდნობით; წერილობითი ტექსტის შექმნა მოცემულ ინ-სტრუქციაზე დაყრდნობით; • ენობრივ-გამომსახველობითი საშუალე-ბებისა და გრამატიკის ცოდნის ფუნქცი-ური გამოყენება; • ტექსტის სტრუქტურული და ორგანიზაცი-ული ელემენტების ცოდნის ფუნქციური გამოყენება.

რესურსები : VIII კლასის ქართული ენისა და ლიტერატურის სახელმძღვანელო

თემატური მკვიდრი წარმოდგენები:

- სიყვარულისა და გმირობის თემაზე შექმნილი ლიტერატურა დამეხმარება ადამიანის შინა-განი სამყაროს, მისი ემოციებისა და ქცევის მოტივაციის, ასევე საზოგადოებაში ადამიანის როლის უკეთ გაცნობიერებაში;
- მწერლები იყენებენ ტექსტის ელემენტებს, ენობრივ საშუალებებს, რათა გამოხატონ თავიან-თი შეხედულება სიყვარულისა და გმირობის, ადამიანის შინაგანი სამყაროს, მისი ემოციებისა და ქცევის მოტივაციის, ასევე საზოგადოებაში ადამიანის როლის თაობაზე;
- სიყვარულისა და გმირობის, ადამიანის შინაგანი სამყაროს, მისი ემოციებისა და ქცევის მო-ტივაციის, ასევე საზოგადოებაში ადამიანის როლის თემაზე შექმნილი ლიტერატურის უკეთ გასაგებად შემიძლია გამოვიყენო პირადი გამოცდილება, ტექსტის ელემენტების, ენობრივი საშუალებებისა და კითხვის სტრატეგიების ცოდნა;
- იმისათვის, რომ გამოვხატო ჩემი მოსაზრებები სიყვარულისა და გმირობის, ადამიანის შინა-განი სამყაროს, მისი ემოციების და ქცევის მოტივაციის, ასევე საზოგადოებაში მისი როლის თაობაზე და ამ თემაზე შექმნილი ლიტერატურის შესახებ, შემიძლია გამოვიყენო პირადი გა-მოცდილება, ნასწავლი/ნაცნობი ლიტერატურის, ცნებებისა და საკითხების ცოდნა.

ენის სახელმძღვანელოში მოცემული სავარჯიშოების პასუხები

§ 1.1.

ზმნა		საწყისი
მოქმედების	მდგომარეობის	
მოფრინდი	მახსოვს	მიხრა-მოხრა
გადაწეულიყო	იყო	გაჭირვება
ეხებოდა	ეფინა	დაფასება
უთრთოდა	ედვა	გასვლა
ფენდა	სცემდა	წივილ-კივილი
ეხვეოდა	ედგა	
აბჯენდი	ჰქონდა	
მითქვამს	იჯექ	
მეთქვა	მოჩანდა	
ვფიქრობდი	გქონდა	
შეიწუხებდი	გიჯდა	
ექებდა	გეცვა	
გავიდა	იყავი	
მიშველებოდნენ	ენანება	
გაიტანდა	ვიცოდი	
გავიდეს	წარმომედგინა	
მიუქცევია	უჭირდა	

§ 1.2.

1. კრეფა; 2. კერავს; 3. წაიქცევა; 4. დადგმა; 5. შეცვლის; 6. განათება; 7. შერხევა; 8. თარგმნის; 9. დასხმა; 10. მორაგებს; 11. ააშენებს; 12. ჩათვლემა; 13. დაბარავს; 14. შემოკლება; 15. დარგვა; 16. არევს; 17. შეახამებს; 18. აღმართვა; 19. შექმნის; 20. წაყვანა.

§ 2. 1.

1. შეეგუება (ის მას); 2. გაამხნევებს (ის მას); 3. წარუდგენს (ის მას მას); 4. გაიშალა (ის); 5. დარჩება (ის); 6. შეხვდა (ის მას); 7. დაუსხლტება (ის მას); 8. დაშალა (მან ის); 9. გაახვევს (ის მას); 10. შეუჭამა (მან მას ის); 11. გათენდა (ის); 12. დაგარტყამს (ის შენ მას); 13. შეუხვევს (ის მას მას); 14. აუხსნა (მან მას ის).

§ 2.2.

გააძლო (ის O მან S); ფართხალებს (ის S); ააწყობს (ის S მას O); დაუხატავს (ის S მას O მას O); მოარტყამს (ის S მას O მას O); მომიტანე (შენ S მე O ის O); ვიზამ (მე S მას O); ახრიალებს (ის S მას O); მოჰკვეთს (ის S მას O მას O); გაასწრებს (მას O ის S); დაგიკრეფ (მე S შენ O მასO); მიუჯდება(ის S მას O); გადააგდო (მან S ის O); აჭამეს (მათ S მას O ის O); ანგრევს (ის S მას O); უშრობს (ის S მას O მას O); შეაფასეთ (თქვენ S ის O); გამოაღვიძა (ის O მან S); მომაკარებ (შენ S მე O მას O); ჩამოართმევს(ის S მას O მას O); გაგაკვირვებ (შენ O მე S); ჩამისხი (შენ S მე O ის O).

§ 2.3.

დაუგვიანებია (მას ის მისთვის); დაჯდა (ის მასთან); შეეთავაზებინა (მას ის მისთვის); წამოსულა (ის შენგან); გამოგიგზავნია (შენ ის ჩემთვის); გაემართები (შენ მისკენ); დავემალები (მე მას შენთან); შეახვიე (შენ ის მასში); აშენებს (ის მას მისთვის); ჭედავს (ის მას); ეხვევა (ის მას მით); ხატავს (ის მას მით); წაიყვან (შენ მას ჩემგან); მოიგებ (შენ მას); დაუბრუნებ (შენ მას მას); გაამრუდებ (შენ მას მისთვის); გაიგებ (შენ მას ჩემგან); შემხვდები (შენ მე მასთან); გაიწვდი (შენ მას მისკენ); გამოჩნდები (შენ მასთან).

§ 2.4.

მაგონდება მე ის (S_1 O_3); დაილუპა ის (S_3); ნახა მან ის (S_3 O_3); დამითმო მან მე ის (S_3 O_1 O_3); მითხრა მან მე ის (S_3 O_1 O_3); გასწი შენ (S_2); უშველე შენ მას (S_2 O_3); გაქვთ თქვენ ის (S_2 O_3); მივიმალები მე (S_1); გადასდვა მან ის (S_3 O_3); ჰქონდათ მათ ის (S_3 O_3); ცდილობდნენ ისინი (S_3); შეეჩერებიათ მათ ის (S_3 O_3); გახვიდოდი შენ (S_2); შემომიჯექ შენ მე (S_2 O_1); მიბრძანე შენ მე ის (S_2 O_1 O_3); დამინახე შენ მე (S_2 O_1); ვბედავდი მე მას (S_1 O_3); მიბრძანე შენ მე ის (S_2 O_1 O_3); შევჯექი მე (S_1); გადააგდე შენ ის (S_2 O_3); მიუშვი შენ ის (S_2 O_3); დაიკარგა ის (S_3); ვფიქრობდი მე (S_1); მომიშორებს ის მე (S_3 O_1); მეუბნებოდი შენ მე მას (S_2 O_1 O_3); მომხვიე შენ მე ის (S_2 O_1 O_3); გადავარდე შენ (S_2); გეშინია შენ (S_2); გავედით ჩვენ (S_1).

§ 3.1.

ააშენა მან S ის O(ცვ.); დაელოდა ის S მას O(უცვ.); თხარა მან S ის O(ცვ.); მიჰყვა ის S მას O(უცვ.); წაართვა მან S მას O ის O(ცვ.); დაიმახსოვრა მან S ის O(ცვ.); გაუგზავნა მან S მას O (უცვ.) ის O (ცვ.); აურია მან S ის O(ცვ.); გაამახვილა მან S ის O(ცვ.); აუხსნა მან S მას O(უცვ.) ის O (ცვ.); დაემსგავსა ის S მას O(უცვ.); აითვისა მან S ის O(ცვ.).

§ 3.2.

დააგდო მან S ის O(ცვ.); მოჰკვეთა მან S მას O(უცვ.) ის O(ცვ); ესაუბრა ის S მას O(უცვ.); წაუთალა მან S მას O(უცვ.) ის O(ცვ.); გაახმო მან S ის O(ცვ.); შესძინა მან S მას O(უცვ.) ის O (ცვ); აქებს ის S მას O(ცვ.); დაეწია ის S მას O(უცვ.); დაელოდა ის S მას O(უცვ.); მისწვდა ის S მას O(უცვ.); შეეხო ის S მას O(უცვ.); შეჰპირდა ის S მას O(უცვ.) მას O(უცვ.); შეახმა ის S მას O(უცვ.); დარგო მან S ის O(ცვ.); გათხარა მან S ის O(ცვ.); ააგო მან S ის O(ცვ.); გაჰყვა ის S მას O(უცვ.); წააქცია მან S ის O(ცვ.); სთხოვს ის S მას O(უცვ.) მას O(ცვ.); დართო მან S მას O(უცვ.) ის S(ცვ.); შეაბა მან S ის O(ცვ.); მიეკრა ის S მას O(უცვ.); გაებუტა ის S მას O (უცვ.); მოსწყვიტა მან S მას O (უცვ.) ის O (ცვ.); ჩარგო მან S ის O(ცვ); მოეშვა ის S მას O(უცვ.); დაყრის ის S მათ O (ცვ.).

§ 4.1.

1. სთავაზობს — შესთავაზა (მან მას ის), გარდამ.; 2. ეკითხება — შეეკითხა (ის მას მას), გარდაუვ.; 3. მოჰპარავს — მოჰპარა (მან მას ის), გარდამ.; 4. მიეწევა — მიეწია (ის მას), გარდაუვ.; 5. მოაკლებს — მოაკლო (მან მას ის), გარდამ.; 6. სწერდა — მისწერა (მან მას ის), გარდამ.; 7. გაახვევს — გაახვია (მან ის), გარდამ.; 8. შემოეხვევა — შემოეხვია (ის მას), გარდაუვ.; 9. დაგმობს — დაგმო (მან ის), გარდამავ.

§ 5.1.

1. ვწყვეტ, წყვეტ, წყვეტს; 2. ვფქვავ, ფქვავ, ფქვავს; 3. ვმალავ, მალავ, მალავს; 4. ვაგროვებ, აგროვებ, აგროვებს; 5. ვიხილავ, იხილავ, იხილავს; 6. ვარღვევ; არღვევ, არღვევს; 7. ვმგზავრობ, მგზავრობ, მგზავრობს; 8. ვმაღლდები, მაღლდები, მაღლდება; 9. ვაშენე, აშენე, აშენა.

§ 5.2.

გაამხიარულებ შენ მას; ჩაუნისკარტებ-ს ის მას; გა-ვ-აქილიკებ მე მას; გა-ვ-ცვეთ მე მას; და-ვ-ამცირებ მე მას; აყრუებ-ს ის მას; გა-ვ-ამწვავებ მე მას; ანადგურებ-ს ის მას; ა-ვ-აორთქლებ მე მას; აქირავებ-ს ის მას; ამწნილებ-ს ის მას; მიემგზავრები შენ; ვ-აწკაპუნებ მე მას; აწვრილებ-ს ის მას; ვ-ინადირებ მე; გააღ-ო მან ის; გა-ვ-ჭყლეტ მე მას; აჭარბებ შენ; ვ-აღიარებ მე მას; ამდაბლებ-ს ის მას; ვ-ამჯობინებ მე; ანაზღაურებ-ს ის მას; დარგ-ო მან ის; მი-ვ-ეხმარები მე მას; წკმუტუნებ-ს ის; გა-ვ-ზარდე მე ის; დააწყობ-ს ის მას.

§ 6.1.

1. **ვ**-ბანაობ-**თ**, **ბ**-ანაობ-**თ**, ბანაობ-**ენ**; 2. **ვ**-თვლი-**თ**, თვლი-**თ**; თვლი-**ან**; 3. **ვ**-თამაშობ-**თ**, თამაშობ-**თ**, თამაშობ-**ენ**; 4. **ვ**-ექომაგები-**თ**, ექომაგები-**თ**, ექომაგები-**ან**; 5. **ვ**-ეხმარები-**თ**, ეხმარები-**თ**, ეხმარები-**ან**; 6. **ვ**-ათხოვებ-**თ**, ათხოვებ-**თ**, ათხოვებ-**ენ**; 7. **ვ**-იყივლებ-**თ**, იყივლებ-**თ**, იყივლებ-**ენ**; 8. **ვ**-გზავნი-**თ**, გზავნი-**თ**, გზავნი-**ან**; 9. **ვ**-უშველე-**თ**, უშველე-**თ**, უშველე-**ეს**.

§ 6.2.

1. შველიან ისინი მას — შველი-**ან**; 2. ვამრავლებთ ჩვენ მას — **ვ**-ამრავლებ-**თ**; 3. ახვევენ ისინი მას — ახვევ-**ენ**; 4. სინჯეს მათ ის — სინჯ-**ეს**; 5. ასულელებენ ისინი მას — ასულელებ-**ენ**; 6. დადგეს მათ ის — დადგ-**ეს**; 7. ვცვლიდით ჩვენ მას — **ვ**-ცვლიდი-**თ**; 8. ქმნით თქვენ მას — ქმნი-**თ**; 9. ვასკვნით ჩვენ მას — **ვ**-ასკვნი-**თ**; 10. ბეჭდავდნენ ისინი მას — ბეჭდავდ-**ნენ**; 11. დავისხამთ ჩვენ მას — და-**ვ**-ისხამ-**თ**; 12. უსტვენენ ისინი — უსტვე-**ნენ**.

§ 7.1.

1. მ-აბარებს, გ-აბარებს, აბარებს; 2. მ-კბენს, გ-კბენს, ჰ-კბენს; 3. მ-წვავს, გ-წვავს, ს-წვავს; 4. მ-ათეთრებს, გ-ათეთრებს, ათეთრებს; 5. მ-არქმევს, გ-არქმევს, არქმევს; 6. მ-იყურებს, გ-იყურებს, უყურებს; 7. მ-სვამს, გ-სვამს, სვამს; 8. მ-სინჯავს, გ-სინჯავს, სინჯავს.

§ 7.2.

1. გულისხმობ-ს ის მას; 2. მ-მალავ-ს ის მე; 3. გ-ეხებ-ა ის შენ; 4. გ-ახლავ-ს ის შენ; 5. მ-ეკითხებ-ა ის მე; 6. გ-ერიდებ-ა ის შენ; 7. მ-ახვევ-ს ის მე მას; 8. მ-ელოდებ-ა ის მე; 9 ს-თხოვ-ს ის მას, მას; 10. ს-წვდებ-ა ის მას; 11. გ-ფარავ-ს ის შენ; 12. ჰ-გავ-ს ის მას; 13. მ-დევ-ს ის მე; 14. სპობ-ს ის მას; 15. ჰ-ფხან-ს ის მას მას; 16. გ-ქვი-ა ის შენ; 17. გ-პირდებ-ა ის შენ მას; 18. მარცვლავ-ს ის მას; 19. გ-იახლოვდებ-ა ის შენ.

§ 8.1.

1. გვ-ეხვეწება, გ-ეხვეწება-თ, ეხვეწება; 2. გვ-აკრავს, გ-აკრავ-თ, აკრავს; 3. გვ-ექაჩება, გ-ექაჩება-თ, ექაჩება; 4. გვ-გზავნის, გ-გზავნი-თ, გზავნის; 5. გვ-გავს, გ-გავთ, ჰ-გავს; 6.გვ-წყდება, გ-წყდება-თ, ს-წყდებ-ა; 7. გვ-ეხმარება, გ-ეხმარება-თ, ეხმარება; 8. გვ-ითვლის, გ-ითვლი-თ, უთვლის; 9. გვ-ხიბლავს, გ-ხიბლავ-თ, ხიბლავს; 10. გვ-წიხლავ-ს, გ-წიხლავ-თ, წიხლავს; 11. გვ-ყავს, გ-ყავ-თ, ჰ-ყავს; 12. გვ-მალავს, გ-მალავ-თ, მალავს; 13. გვ-აწვალებს, გ-აწვალებ-თ, აწვალებს; 14. გვ-იტევს, გ-იტევ-თ, უტევს; 15. გვ-სვრის, გ-სვრი-თ, სვრის.

§ 8.2.

1. **გვ**-მატებს ის **ჩვენ**; 2. **გ**-სვამ-**თ** ის **თქვენ**; 3. **გვ**-გვრის ის **ჩვენ**; 4. **გ**-სახავ-**თ** ის **თქვენ**; 5. **გ**-იგულებ-**თ** ის **თქვენ**; 6. **გვ**-იმარგლავს ის **ჩვენ** მას; 7. **გ**-ეწევა-**თ** ის **თქვენ**; 8. **გვ**-წევს ის **ჩვენ**; 9. **გვ**-ჭირს ის **ჩვენ**; 10. **გ**-ცვლი-**თ** ის **თქვენ**; 11. **გვ**-დევს ის **ჩვენ**; 12. **გ**-ეხვევა-**თ** ის **თქვენ**; 13. **გვ**-ეტყობა ის **ჩვენ**; 14. **გ**-აჭრი-**თ** **თქვენ** მას; 15. **გ**-ეხმარება-**თ** ის **თქვენ**; 16. **გვ**-იყურებს ის **ჩვენ**; 17. **გ**-არტყია-**თ** ის **თქვენ**; 18. **გვ**-იქმნის ის **ჩვენ** მას; 19. **გვ**-სახავს ის **ჩვენ**.

§ 9.1.

1. ვუახლოვდებოდი; 2. მომმართა; 3. შევვარდი; 4. მოგგვარეს; 5. მოჰპარეს; 6. დამ-მუქრებია; 7. გავუცხოვდით; 8. ვოხრავ; 9. ვვარჯიშობთ; 10. წარგგზავნეს; 11. ვუძღვნი.

§ 9.2.

1. დამმართნოდა; 2. დაგგრძელებოდა; 3. დავუხვდით; 4. +; 5. ვუყურებ; 6. შემმატეს; 7. გაჰკვირვებოდა; 8. გადაჰყოლიხარ; 9. წაგგლიჯეს; 10. დაგვვარცხნეს; 11. ვორჭოფობ; 12. ვოფლიანდები; 13. გამმსჭვალავს; 14. დავოჯახდები; 15. ვუკადრისობ.

§ 10.1.

ინვერსიულია: 1. სურათი ჯერ არ დამიხატავს; 2. აქ ჩავლილი არავინ დამინახავს; 3. წყალი ჯერ არ ამიდუღებია; 4. ჯერ ყვავილებისთვის წყალი არ დამისხამს; 5. სად დაგიდ-გამს ყვავილის ქოთანი?

§ 10.2.

O S S O
1. შე-მ-ეძლ-ო მე ის;

O S S O
2. მ-შურდ-ა მე ის;

O S S O
3. მ-ინდ-ა მე ის;

O S S O
4. ჩა-მ-იკლავ-ს მე ის;

O S S O
5. და-მ-იღლი-ა მე ის;

O S S O
6. გამო-მ-იზრდი-ა მე ის;

O S S O
7. მ-იწევი-ა მე ის;

O S S O
8. გა-მ-იწევი-ა მე ის.

§ 11.1.

1. ჩამოვარდა; 2. გამოვიდა; 3. წამოიყვანს; 4. გადააქვს; 5. მოერეკება; 6. გადმოიღო; 7. შემოიჭრა; 8. ჩაეშვა; 9. ააფრინა; 10. გაიარა; 11. გადმოახტა; 12. ამოაქვს; 13. შვარდა; 14. მიიჩქარის; 15. აისროლა; 16. გადაიწია.

§ 11.2.

1. გა-თხრის, გამო-თხრის; 2. გადა-ჭრის, გადმო-ჭრის; 3. გადა-ღვრის, გადმო-ღვრის; 4. ჩა-ყრის, ჩამო-ყრის; 5. გა-გზავნის, გამო-გზავნის; 6. გა-ტყორცნის, გამო-ტყორცნის; 7. გადა-ალაგებს, გადმო-ალაგებს.

§ 11.3.

1. გზავნის; 2. აცხადებს; 3. ანთებს; 4. ასახიერებს; 5. ავითარებს; 6.ასხამს; 7. ეკვრება; 8. იტაცებს; 9. ასხვავებს; 10. აცვიფრებს; 11. ავსებს; 12. აწესებს; 13. იხილავს.

§ 11.4.

1. აღვნიშნე; 2. ვაცვიფრებდი; 3. აღვზარდოთ; 4. აღასრულებს; 5. განგიმარტეს; 6. აღვმართეთ; 7. ეზრდება; 8. ასახიერებს; 9. ადგენდნენ; 10. წირავენ.

§ 12.1.

1. ხატავს — დახატავს
ხატავდა — დახატავდა
ხატავდეს — დახატავდეს
ხატა — დახატა
ხატოს — დახატოს
უხატავს — დაუხატავს
ეხატა — დაეხატა
ეხატოს — დაეხატოს

2. კერავს — შეკერავს
კერავდა — შეკერავდა
კერავდეს — შეკერავდეს
კერა — შეკერა
კეროს — შეკეროს
უკერავს — შეუკერავს
ეკერა — შეეკერა
ეკეროს — შეეკეროს

3. ლეწავს — დალეწავს
ლეწავდა — დალეწავდა
ლეწავდეს — დალეწავდეს
ლეწა — დალეწა
ლეწოს — დალეწოს
ულეწავს — დაულეწავს
ელეწა — დაელეწა
ელეწოს — დაელეწოს

4. ფანტავს — გაფანტავს
ფანტავდა — გაფანტავდა
ფანტავდეს — გაფანტავდეს
ფანტა — გაფანტა
ფანტოს — გაფანტოს
უფანტავს — გაუფანტავს
ეფანტა — გაეფანტა
ეფანტოს — გაეფანტოს

5. ასხამს — დაასხამს
ასხამდა — დაასხამდა
ასხამდეს — დაასხამდეს
ასხა — დაასხა
ასხას — დაასხას
უსხამს — დაუსხამს
ესხა — დაესხა
ესხას — დაესხას

6. არტყამს — დაარტყამს
არტყამდა — დაარტყამდა
არტყამდეს — დაარტყამდეს
არტყა — დაარტყა
არტყას — დაარტყას
ურტყამს — დაურტყამს
ერტყა — დაერტყა
ერტყას — დაერტყას

§ 12.2.

1. დავხატავ — დავხატავთ
დახატავ — დახატავთ
დახატავს — დახატავენ

2. ვლეწავ — ვლეწავთ
ლეწავ — ლეწავთ
ლეწავს — ლეწავენ

3. ვკერავდი — ვკერავდით
კერავდი — კერავდით
კერავდა — კერავდნენ

4. დავფანტე — დავფანტეთ
დაფანტე — დაფანტეთ
დაფანტა — დაფანტეს

5. დამისხამს — დაგვისხამს
დაგისხამს — დაგისხამთ
დაუსხამს — დაუსხამთ

6. დავარტყამდი — დავარტყამდით
დაარტყამდი — დაარტყამდით
დაარტყამდა — დაარტყამდნენ

§ 13.1.

1. რას ვშვრებოდი? — უწყვეტელი; 2. რა მიქნია? — I თურმეობითი; 3. რა ვქენი? — წყვეტილი;

4. რას ვშვრები? — აწმყო; 5. რას ვშვრები? — აწმყო; 6. რას ვშვრებოდი? — უწყვეტელი; 7. რას ვშვრებოდი? — უწყვეტელი; 8. რას ვიზამდი? — მყოფადის ხოლმეობითი; 9. რა მიქნია? — I თურმეობითი; 10. რა ვქენი? — წყვეტილი; 11. რა ვქნა? — II კავშირებითი; 12. რა ვქენი? — წყვეტილი; 13. რას ვშვრებოდი? — უწყვეტელი; 14. რა მექნა? — II თურმეობითი; 15. რა მიქნია? — I თურმეობითი; 16. რა მექნა? — II თურმეობითი; 17. რას ვიზამდე? — უწყვეტლის კავშირებითი; 18. რა მექნა? — II თურმეობითი.

§ 14.1.

1. აშენ-ებ-დი
ა-აშენ-ე
აშენ-ო

2. შე-კაზმ-ავ
კაზმ-ავ-დი
შე-კაზმ-ე
კაზმ-ო
ვ- კაზმ-ავ

3. და-ფქვ-ავ
და-ფქვ-ი
ფქვ-ავ-ს
და-გ-ი-ფქვ-ავ-ს

§ 14.2.

1. თხზ-ავ-და
შე-ვ-თხზ-ე

2. აპირ-ებ-ენ
და-აპირ-ა

3. გა-ა-ხმ-ობ-ს
გა-ვ-ა-ხმ-ე

4. და-ე-რგ-ო
რგ-ავ-ს

5. ი-ვს-ებ-ოდ-ა
გა-ი-ვს-ო

6. მო-უ-ჭრი-ა
მო-ჭრ-ა

7. ვ-ა-ლაგ-ებ-დ-ი-თ
და-ა-ლაგ-ა

§ 14.3.

1. ვ-თხრი -თ
თხრი- -თ
თხრი-ს -ან

2. ვ-აბნევდი -თ
აბნევდი -თ
აბნევდ-ა -ნენ

3. ვ-ელოდებოდი -თ
ელოდებოდი -თ
ელოდებოდ-ა -ნენ

4. ვ-ატარებ -თ
ატარებ -თ
ატარებ-ს -ენ

5. ვ-არკვევდი -თ
არკვევდი -თ
არკვევდ-ა -ნენ

6. ვ-იხუმრე -თ
იხუმრე -თ
იხუმრ-ა -ეს

14.4.

და დგ ამ ს	ხერხ ავ დ ა	ა ცამტვერ ებ ს	გა ე ხმ ო
და დგ ა ს	და უ ხერხ ავ ს	გა უ ცამტვერ ებ ი ა	გა ა ხმ ობ ს
და დგ ამ დ ა	და ხერხ ო ს	გა ე ცამტვერ ებ ინ ა	გა უ ხმ ი ა
და დგ ამ დ ე ს	და ხერხ ავ ს	ა ცამტვერ ებ დ ა	გა ა ხმ ო ს
და ე დგ ა	და ხერხ ავ დ ა	გა ე ცამტვერ ებ ინ ო ს	გა ა ხმ ობ დ ა
და უ დგ ამ ს	ხერხ ავ დ ე ს	ა ცამტვერ ებ დ ე ს	ა ხმ ობ ს
და დგ ა	და ე ხერხ ო ს	გა ა ცამტვერ ებ ს	გა ე ხმ ო ს
დგ ამ ს	და ხერხ ა	გა ა ცამტვერ ა	ა ხმ ობ დ ა
დგ ამ დ ე ს	და ე ხერხ ა	გა ა ცამტვერ ებ დ ე ს	გა ა ხმ ობ დ ე ს
და ე დგ ა ს	ხერხ ავ ს	გა ა ცამტვერ ო ს	გა ა ხმ ო

§ 15.1.

ამოსავალი ფორმა	პირები	„რა ქნა?“ ფორმა	პირები	გარდამავლობა
ეხება	ის მას	შეეხო	ის მას	გარდაუვ.
არყევს	ის მას	შეარყია	მან ის	გარდამ.
ეწევა	ის მას	დაეწია	ის მას	გარდაუვ.
ამსხვრევს	ის მას	დაამსხვრია	მან ის	გარდამ.
ურჩევს	ის მას მას	ურჩია	მან მას ის	გარდამ.
ტკეპნის	ის მას	დატკეპნა	მან ის	გარდამ.
იმეორებს	ის მას	გაიმეორა	მან ის	გარდამ.
ართმევს	ის მას მას	წაართვა	მან მას ის	გარდამ.
ელოდება	ის მას	დაელოდა	ის მას	გარდაუვ.
აგებს	ის მას	დააგო	მან ის	გარდამ.
ითვისებს	ის მას	აითვისა	მან ის	გარდამ.
იჩემებს	ის მას	დაიჩემა	მან ის	გარდამ.
იცვამს	ის მას	ჩაიცვა	მან ის	გარდამ.
ახარებს	ის მას	გაახარა	მან ის	გარდამ.

§ 15.2.

მოქმედებითი	პირები	ვნებითი	პირები
ახვევს	ის მას	იხვევა	ის
არბევს	ის მას	ირბევა	ის
თიბავს	ის მას	ითიბება	ის
აშავებს	ის მას	შავდება	ის
აფერადებს	ის მას	ფერადდება	ის
ართმევს	ის მას მას	ერთმევა	ის მას
უცვლის	ის მას მას	ეცვლება	ის მას
ითვლის	ის მას	ითვლება	ის
თხრის	ის მას	ითხრება	ის
ალურჯებს	ის მას	ლურჯდება	ის
აჩვევს	ის მას მას	ეჩვევა	ის მას
აშრობს	ის მას	შრება	ის
ცვეთს	ის მას	ცვდება	ის
ავრცელებს	ის მას	ვრცელდება	ის
ლახავს	ის მას	ილახება	ის
კეტავს	ის მას	იკეტება	ის
აკუთვნებს	ის მას მას	ეკუთვნება	ის
წყვეტს	ის მას	წყდება	ის
აქვავებს	ის მას	ქვავდება	ის

§ 15.3.

1. გადმოხტა (ის) — გარდაუვ., ვნებ.; 2. მიქადის (ის მე მას) — გრდამ., მოქმ.; 3. ჩამომიტან (შენ მე მას) — გარდამ., მოქმ,; 4. რჩება (ის) — გრდაუვ., ვნებ.; 5. მიბრძანებ (შენ მე მას) — გრდამ., მოქმ.; 6. დაგავიწყდა (შენ ის) — გარდაუვ., ვნებ.; 7. აიყრიდა (ის მას) — გარდამ., მოქმ.; 8. იქნება (ის) — გარდაუვ., ვნებ.; 9. დაჭკნებიან (ისინი) — გარდაუვ., ვნებ. 10. ჩამოვიტანდე (მე მას) — გარდაუვ., ვნებ.; 11. მიუთითა (მან მას ის) — გარდამ., მოქმ.; 12. მომეცი (შენ მე ის) — გარდამ., მოქმ.; 13. წაილე (შენ ის) — გარდამ., მოქმ.; 14. დაიჭირა (მან ის) — გარდამ., მოქმ.; 15. მიმიხვდი (შენ მე) — გარდაუვ., ვნებ.; 16. მოვიყვან (მე მას) — გარდამ., მოქმ.; 18. მოიდრიკა (მან ის) — გარდამ., მოქმ.' 19. გეამბორები (მე შენ) — გარდაუვ., ვნებ.; 20. დაუკრა (მან მას ის) — გარდამ., მოქმ.; 21. მოახტა (ის მას) — გარდაუვ., ვნებ.; 22. ჩნდებოდნენ (ისინი) — გარდაუვ., ვნებ.; 23. იმალებოდნენ (ისინი) — გარდაუვ., ვნებ.

გარდაუვალი არავნებითები:

მიდიხარ, არის, სჯობია, მაქვს, იქნეს, გმადლობ, გაჰყურებდა.

§ 16. 1.

თხრობითი: თამაშობს, მაჩნია, ყიოდა, გაუსხლავს, შეკვეცა, გაყო.
კავშირებითი: მღეროდეს, ვნერგავდე, სხლავდეს, დააგდოს, აერიოს.

§ 16.2.

თხრობითი	კავშირებითი
ეთაყვანება	ეთაყვანებოდეს
მოწამლავს	მოწამლავდეს
დახვავდა	დახვავდეს
ასმევს	ასმევდეს
დაარწყულა	დაარწყულოს
შექმნა	შექმნას

§ 17.1.

ნამყო	აწმყო	მყოფადი
კაფავდა	კაფავს	გაკაფავს
ხვდებოდა	ხვდება	შეხვდება
რჩებოდა	რჩება	დარჩება
ახარებდა	ახარებს	გაახარებს
გააცნო	აცნობს	გააცნობს
შეხვდა	ხვდება	შეხვდება
განაახლა	აახლებს	განაახლებს
შეამჩნია	ამჩნევს	შეამჩნევს
აფრქვევდა	აფრქვევს	დააფრქვევს
გაბერა	ბერავს	გაბერავს

დაარტყა	არტყამს	დაარტყამს

§ 18.1.

საწყისი	უწყვეტელი	წყვეტ. უსრ.	წყვეტ. სრ.	I თურ. უსრ.	I თურ. სრ.
ძერწვა	ძერწავდა	ძერწა	გამოძერწა	უძერწავს	გამოუძერწავს
ხვნა	ხნავდა	ხნა	მოხნა	უხნავს	მოუხნავს
ძვრა	ძრავდა	ძრა	დაძრა	უძრავს	დაუძრავს
დატოვება	ტოვებდა	ტოვა	დატოვა	უტოვებია	დაუტოვებია
შენელება	ანელებდა	ანელა	შეანელა	უნელებია	შეუნელებია
შექმნა	ქმნიდა	ქმნა	შექმნა	უქმნია	შეუქმნია
შენახვა	ინახავდა	ინახა	შეინახა	უნახავს	შეუნახავს
წართმევა	ართმევდა	ართვა	წაართვა	ურთმევია	წაურთმევია
მიპატიჟება	ჰპატიჟებდა	ჰპატიჟა	დაჰპატიჟა	უპატიჟებია	დაუპატიჟებია
დახვედრა	ხვდებოდა	ხვდა	დახვდა	ხვედრია	დახვედრია
შეჯახება	ეჯახებოდა	ეჯახა	დაეჯახა	სჯახებია	დასჯახებია
გამოთლა	თლიდა	თალა	გამოთალა	უთლია	გამოუთლია
წაგლეჯა	ჰგლეჯდა	ჰგლიჯა	წაჰგლიჯა	უგლეჯია	წაუგლეჯია

§ 18. 2.

1. ალაგებს, ალაგებდა, ალაგებდეს, დაალაგებს, დაალაგებდა, დაალაგებდეს, დაალაგა, დაალაგოს, დაულაგებია, დაელაგებინა, დაელაგებინოს.

2. აფარებს, აფარებდა, აფარებდეს, დააფარებს, დააფარებდა, დააფარებდეს, დააფარა, დააფაროს, დაუფარებია, დაეფარებინა, დაეფარებინოს.

3. როზგავს, როზგავდა, როზგავდეს, გაროზგავდა, გაროზგავდეს, გაროზგა, გაროზგოს, გაუროზგავს, გაეროზგა, გაეროზგოს.

4. ბერავს, ბერვდა, ბერავდეს, გაბერავს, გაბერავდა, გაბერავდეს, გაბერა, გაბეროს, გაუბერავს, გაებერა, გაებეროს.

5. აძალებს, აძალებდა, აძალებეს, დააძალებს, დააძალებდა, დააძალებდეს, დააძალა, დააძალოს, დაუძალებია, დაეძალებინა, დაეძალებინოს.

6.აბარებს, აბარებდა, აბარებდეს, დააბარებს, დააბარებდა, დააბარებდეს, დააბარა, დააბაროს, დაუბარებია, დაებარებინა, დაებარებინოს.

7. ლეწავს, ლეწავდა, ლეწავდეს, გალეწავს, გალეწავდა, გალეწავდეს, გალეწა, გალეწოს, გაულეწავს, გაელეწა, გაელეწოს.

8. ფანტავს, ფანტავდა, ფანტავდეს, გაფანტავს, გაფანტავდა, გაფანტავდეს, გაფანტა, გაფანტოს, გაუფანტავს, გაეფანტა, გაეფანტოს.

9. ხერხავს, ხერხავდა, ხერხავდეს, დახერხავს, დახერხავდა, დახერხავდეს, დახერხა, დახერხოს, დაუხერხავს, დაეხერხა, დაეხერხოს.

§ 19.1.

1. შრება, შრებოდა, შრებოდეს, გაშრება, გაშრებოდა, გაშრებოდეს, გაშრა, გაშრეს, გამშრალა, გამშრალიყო, გამშრალიყოს.

2. თეთრდება, თეთრდებოდა, თეთრდებოდეს, გათეთრდება, გათეთრდებოდა, გათეთრდებოდეს, გათეთრდა, გათეთრდეს, გათეთრებულა, გათეთრებუკიყო, გათეთრებულიყოს.

3. უშავდება, უშავდებოდა, უშავდებოდეს, გაუშავდება, გაუშავდებოდა, გაუშავდებოდეს, გაუშავდა, გაუშავდეს, გაშავებია, გაშავებოდა, გაშავებოდეს.

4. ემალება, ემალებოდა, ემალებოდეს, დაემალება, დაემალებოდა, დაემალებოდეს, დაემალა, დაემალოს, დამალვია, დამალვოდა, დამალვოდეს.

5. ეხვევა, ეხვეოდა, ეხვეოდეს, მოეხვევა, მოეხვეოდა, მოეხვეოდეს, მოეხვია, მოეხვიოს, მოხვევია, მოხვეოდა, მოხვეოდეს.

6. უხმება, უხმებოდა, უხმებოდეს, გაუხმება, გაუხმებოდა, გაუხმებოდეს, გაუხმა, გაუხმეს, გახმობია, გახმობოდა, გახმობოდეს.

7. აკლდება, აკლდებოდა, აკლდებოდეს, დააკლდება, დააკლდებოდა, დააკლდებოდეს, დააკლდა, დააკლდეს, დაჰკლებია, დაჰკლებოდა, დაჰკლებოდეს.

8. ქრება, ქრებოდა, ქრებოდეს, გაქრება, გაქრებოდა, გაქრებოდეს, გაქრა, გაქრეს, გამქრალა, გამქრალიყო, გამქრალიყოს.

9. ირხევა, ირხეოდა, ირხეოდეს, შეირხევა, შეირხეოდა, შეირხეოდეს, შეირხა, შეირხეს, შერხეულა, შერხეულიყო, შერხეულიყოს.

10. სწყდება, სწყდებოდა, სწყდებოდეს, მოსწყდება, მოსწყდებოდა, მოსწყდებოდეს, მოსწყდა, მოსწყდეს, მოსწყვეტია, მოსწყვეტოდა, მოსწყვეტოდეს.

11. წყდება, წყდებოდა, წყდებოდეს, მოწყდება, მოწყდებოდა, მოწყდებოდეს, მოწყდა, მოწყდეს, მოწყვეტილა, მოწყვეტილიყო, მოწყვეტილიყოს.

§ 19.2.

1. I თურმეობითი: დავწოლილვარ, დაწოლილხარ, დაწოლილა; II თურმეობითი: დავწოლილიყავი, დაწოლილიყავი, დაწოლილიყო; III კავშირებითი: დავწოლილიყო, დაწოლილიყო, დაწოლილიყოს.

2. I თურმ.: გავმშრალვარ, გამშრალხარ, გამშრალა; II თურმ.; გავმშრალიყავი, გამშრალიყავი, გამშრალიყო; III კავშ.: გავმშრალიყო, გამშრალიყო, გამშრალიყოს.

3. I თურმ.; დავმდნარვარ, დამდნარხარ, დამდნარა; II თურმ.; დავმდნარიყავი, დამდნარიყავი, დამდნარიყო; III კავშ.: დავმდნარიყო, დამდნარიყო, დამდნარიყოს.

4. I თურმ.; გავხვეულვარ, გახვეულხარ, გახვეულა; II თურმ.; გავხვეულიყავი, გახვეულიყავი, გახვეულიყო; III კავშ.: გავხვეულიყო, გახვეულიყო, გახვეულიყოს.

5. I თურმ.; შევრყეულვარ, შერყეულხარ, შერყეულა; II თურმ.; შევრყეულიყავი, შერყეულიყავი, შერყეულიყო; III კავშ.: შევრყეულიყო, შერყეულიყო, შერყეულიყოს.

§ 20.1.

ა)
1. ვზივარ
2. -------
3. -------
4. ვიჯდები
5. ვიჯდებოდი
6. ვიჯდებოდე
7. ვიჯექი
8. ვიჯდე
9. ვმჯდარვარ
10. ვმჯდარიყავი
11. ვმჯდარიყო

ბ)
1. ვშვრები
2. ვშვრებოდი
3. ვშვრებოდე
4. ვიზამ
5. ვიზამდი
6. ვიზამდე
7. ვქენი
8. ვქნა
9. მიქნია
10. მექნა
11. მექნას

გ)
1. მოვდივარ
2. მოვდიოდი
3. მოვდიოდე
4. მოვალ
5. მოვიდოდი
6. მოვიდოდე
7. მოვედი
8. მოვიდე
9. მოვსულვარ
10. მოვსულიყავი
11. მოვსულიყო

დ)
1. ვამბობ
2. ვამბობდი
3. ვამბობდე
4. ვიტყვი
5. ვიტყოდი
6. ვიტყოდე
7. ვთქვი
8. ვთქვა
9. მითქვამს
10. მეთქვა
11. მეთქვას

ე)
1. მიმაქვს
2. მიმქონდა
3. მიმქონდეს
4. მივიტან
5. მივიტანდი
6. მივიტანდე
7. მივიტანე
8. მივიტანო
9. მიმიტანია
10. მიმეტანა
11. მიმეტანოს

§ 20.2.

მხოლობითი	მრავლობითი
1. ვ-ზივარ	ვ-სხედვარ-თ
2. ზიხარ	სხედხარ-თ
3. ზი-ს	სხედ-ან

მხოლობითი	მრავლობითი
1. მი-ვ-ვარდები	მი-ვ-ცვივდები-თ
2. მი-ვარდები	მი-ცვივდები-თ
3. მი-ვარდებ-ა	მი-ცვივდები-ან

მხოლობითი	მრავლობითი
1. და-ვ-აგდებ	და-ვ-ყრი
2. და-აგდებ	და-ყრი
3. და-აგდებ-ს	და-ყრი-ს

მხოლობითი	მრავლობითი
1. ვ-სვამ	ვ-სხამ
2. სვამ	სხამ
3. სვამ-ს	სხამ-ს

მხოლობითი	მრავლობითი
1. ვ-ჯდები	ვ-სხდები-თ
2. ჯდები	სხდები-თ
3. ჯდებ-ა	სხდები-ან

მხოლობითი	მრავლობითი
1. ვ-ვარდები	ვ-ცვივდები-თ
2. ვარდები	ცვივდები-თ
3. ვარდებ-ა	ცვივდები-ან

§ 21.1.

1. გაჰკიდებოდა; 2. მისცვივდნენ; 3. ეჩვენებინა; 4. იცვამდნენ; 5. წაისვამდა; 6. დავისვამ; 7. გამოესხა; 8. შეჰფენოდა; 9. ცვიოდა.

§ 21.2.

1. გამოჰქცეოდა; 2. დაჰყრდნობოდა; 3. მოეშორებინა; 4. დავთანხმებოდი; 5. სვამს; 6. გაჰქცეოდა; 7. დაჰკარგვოდა; 8. დაეუთოვებინა.

§ 21.3.

1. დაფქვავს; 2. შეძრავს; 3. შეჰპირებოდა; 4. მიუსხდნენ; 5. გაენაწილებინა; 6. ჩაუცვამს; 7. შესჩერებოდნენ; 8. გინახავს; 9. აცვამენ; 10. დასცემოდა; 11. დაუსახავს; 12. დაესაბუთებინა; 13. აჰკვროდა; 14. შევგუებივარ; 15. მისდგომოდა.

§ 22.1.

ნეიტრალური	სასუბიექტო	საობიექტო
ჭრის	იჭრის	უჭრის
ასხამს	ისხამს	უსხამს
ბერტყავს	იბერტყავს	უბერტყავს
თხრის	ითხრის	უთხრის
წყვეტს	იწყვეტს	უწყვეტს
მალავს	იმალავს	უმალავს
თვლის	ითვლის	უთვლის

წერს	იწერს	უწერს
წეწავს	იწეწავს	უწეწავს
აგროვებს	იგროვებს	უგროვებს
გრეხს	იგრეხს	უგრეხს

§ 22.2.

1. ურემონტებს; 2. გიქსოვს; 3. უთლის; 4. გილებავს; 5. ილაგებს; 6. მიწერს; 7. უთხრის; 8. უთელავს; 9. ურჩევს.

§ 22.3.

სასუბ.	სასუბ.	სასუბ.	საობ.
1. ვითვლი	1. ვისხამ	1. ვიგლეჯ	1. მითვლის
2. ითვლი	2. ისხამ	2. იგლეჯ	2. გითვლის
3. ითვლის	3. ისხამს	3. იგლეჯს	3. უთვლის

საობ.	საობ.	სასუბ.	საობ.
1. მიადვილებს	1. მიმღერის	1. ვიკრეჭ	1. მირევს
2. გიადვილებს	2. გიმღერის	2. იკრეჭ	2. გირევს
3. უადვილებს	3. უმღერის	3. იკრეჭს	3. ურევს

სასუბ.	საობ.	საობ.	საობ.
1. ვირევ	1. მიგრეხს	1. მიცვლის	1. მიბრწყინავს
2. ირევ	2. გიგრეხს	2. გიცვლის	2. გიბრწყინავს
3. ირევს	3. უგრეხს	3. უცვლის	3. უბრწყინავს

§ 23.1.

1. ალესვინებს; 2. აწყობინებს; 3. ახერხვინებს; 4. მიაღწევინა; 5. აფანტვინებს; 6. დაარხევინა; 7. ადგმევინებს; 8. მოართვევინებს; 9. გაახმობინა; 10. დაარგვევინა; 11. შეარყევინებს; 12. ალოკვინებს; 13. აადუღებინა; 14. აშრობინებს; 15. დაახვევინა; 16. აფენინებს; 17. გაახმობინებს; 18. ვავრცელებინებ; 19. ვამტვრევინებ; 20. ავარჩევინე.

§ 23.2.

1. ხერხავს, ახერხვინებს; 2. ჩადგამს, ჩაადგმევინებს; 3. ჩააცვამს, ჩააცმევინებს; 4. გააპარებს, გააპარებინებს; 5. გააცინებს, გააცინებინებს; 6. გაჭრავს, გააკვრევინებს; 7. აამტვერებს, აამტვერებინებს; 8. დააგდებს, დააგდებინებს; 9. აადუღებს, აადუღებინებს; 10. აავსებს, აავსებინებს.

§ 23.3.

1. გამაგებინეთ; 2. შევაცვლევინოთ; 3. მოაკვლევინო; 4. დაახაზვინე; 5. მოვაწვევინეთ, გავაშლევინეთ; 6. დაგვათლევინოს; 7. გავაჩარხვინეთ; 8. გაავლებინეთ; 9. ვალოკვინებ; 10. დავამჟავებინოთ.

§ 24.1.

1. ალოკვა; 2. დალაგება; 3. გაშრობა; 4. გაცინება; 5. დართვა; 6. ატანა; 7. წაღება; 8. დარქმევა; 9. გავლება; 10. გაღება; 11. წახდენა; 12. დასაჩუქრება; 13. ტირილი; 14. დაყენება; 15. თრთოლა; 16. დასახიჩრება; 17. გაჩენა; 18. დალეწვა; 19. ხშობა; 20. დაგმობა; 21. შემჩნევა; 22. ბრძოლა; 23. გამოხმა; 24. დაბრეცა; 25. გახევა; 26. შეპყრობა; 27. დამალვა; 28. არევა.

&24.2.

1. გარკვევა; 2. დასხმა; 3. გალეწვა; 4. გატეხა; 5. სირბილი; 6. სიცილი; 7.წასმა; 8. გადაფურცვლა; 9. მოკვლა; 10.გასხვლა; 11. დაგლეჯა; 12. ბრძოლა; 13. ხტომა.

§ 25.1.

ზმნა	სასუბიექტო	საობიექტო (მომავლის)	საობიექტო (წარსულის)	უარყოფითი
აქეზებს	გამქეზებელი	გასაქეზებელი	გაქეზებული	გაუქეზებელი
ხერხავს	დამხერხავი	დასახერხავი	დახერხილი	დაუხერხავი
ალაგებს	დამლაგებელი	დასალაგებელი	დალაგებული	დაულაგებელი
შლის	წამშლელი	წასაშლელი	წაშლილი	წაუშლელი
რანდავს	გამრანდავი	გასარანდავი	გარანდული	გაურანდავი
თხრის	მთხრელი	სათხრელი	გათხრილი	გაუთხრელი
ახალისებს	გამხალისებელი	გასახალისებელი	გახალისებული	გაუხალისებელი
აცხელებს	გამცხელებელი	გასაცხელებელი	გაცხადებული	გაუცხელებელი
კრეჭს	გამკრეჭი	გასაკრეჭი	გაკრეჭილი	გაუკრეჭი
თიბავს	მთიბავი	გასათიბი	გათიბული	გაუთიბავი

§ 25.2.

1. ლესავს, მ-; 2. აადვილებს, სა—ელ; 3. შეათეთრებს, -ულ; 4. გაახუნებს, უ—ულ; 5. შემატებს, სა—ელ; 6. მოტეხს, ნა-; 7. გამოაწრთობს, სა-; 8. გაზრდის, უ—ელ; 9. მოუვლის, მ—ელ; 10. ატარებს, სა—ელ; 11. დააპირებს, ნა-; 12. გაიხარებს, უ—ელ; 13. გაახამებს, -ულ; 14. დაალაგებს, უ—ელ; 15. დაგმობს, სა-; 16. შეეგუება, -ულ; 17. დაღლის, მ-ელ; 18. გამოანათებს, -ულ.

§ 25.3.

1. დაღლილი — საობიექტო, წარსული დროის; დაღლ-ილ-ი;
2. გაჭედილი — საობიექტო, წარსული დროის; გაჭედ-ილ-ი;
3. დაკერებული — საობიექტო, წარსული დროის; დაკერებ-ულ-ი;
4. დაუხაზავი — საობიექტო, უარყოფითი; და-უ-ხაზავ-ი;
5. ნაამბობი — საობიექტო, წარსული დროის; ნა-ამბობ-ი;
6. დაშრეტილი — საობიექტო, წარსული დროის; დაშრეტ-ილ-ი;
7. სანახავი — საობიექტო, მომავალი დროის; სა-ნახავ-ი;
8. დასათმობი — საობიექტო, მომავალი დროის; და-სა-თმობ-ი;
9. დასაბრუნებელი — საობიექტო, მომავალი დროის; და-სა-ბრუნებ-ელ-ი;
10. გახარებული — საობიექტო, წარსული დროის; გახარებ-ულ-ი;
11. ჩავარდნილი, დამდნარი, მილეული — საობიექტო, წარსული დროის; ჩავარდნ-ილ-ი, და-მ-დნ-არი, მილე-ულ-ი.

მასწავლებლისთვის საჭირო რესურსები

1. განვითარებისა და სწავლის თეორიები; თბილისი, 2008.
2. სწავლება და შეფასება; თბილისი, 2008.
3. სასწავლო და პროფესიული გარემო; თბილისი, 2008.
4. დიდი წიგნების ერთობლივი კითხვა; http://www.tpdc.ge/index.php?option=com_content&view=article&id=8115&Itemid=71&lang=ka
5. განმარტებითი ლექსიკონი განათლების სპეციალისტებისათვის; 2007.
6. ტესტური დავალებების შექმნის ხელოვნება; 2009.
7. როგორ ვასწავლოთ აზროვნება; 2008.
8. პრობლემაზე დაფუძნებული სწავლა; 2008.
9. რობერტ ჯ. მარზანო და სხვ., ეფექტური სწავლება სკოლაში; 2009.
10. მასწავლებლის წიგნი — ინტერაქტიური მეთოდები პრაქტიკაში, მაია ფირჩხაძე, მაია ჯალიაშვილი, მანანა რატიანი, ნინო ლომიძე, ნინო ჭიაბერაშვილი, რუსუდან თედორაძე, სოფიკო ლობჟანიძე, 2017. mastsavlebeli.ge/?cat=34&paged=2.
11. მასწავლებლის წიგნი — განათლების დაწყებითი საფეხურის მასწავლებლებისათვის, ანა ჯანელიძე, ვიოლეტა კვირიკაშვილი, ნინო ლაბარტყავა, ქეთევან ქობალია, 2015. mastsavlebeli.ge/?cat=34&paged=2.
12. კითხვის ეფექტური მეთოდები 2 (სასწავლო მეთოდური ფილმი და მისი გზამკვლევი), 2015. mastsavlebeli.ge/?cat=34&paged=2.
13. მასწავლებლის წიგნი — შეფასება: მოსწავლე, გაკვეთილი, შიდა სასკოლო, გიორგი ნოზაძე, თამთა კობახიძე, მაია ინასარიძე, მანანა ბოჭორიშვილი, 2017. mastsavlebeli.ge/?cat=34.
14. მასწავლებლის წიგნი — გამჭოლი კომპეტენციები, თამარ მოსიაშვილი, მაია ბლიაძე, მანანა რატიანი, მანანა სეხნიაშვილი, ნატო ინგოროყვა, ცირა ბარბაქაძე, 2017. mastsavlebeli.ge/?cat=34.
15. როგორ ვასწავლოთ კითხვა, დაწყებითი კლასების პედაგოგებისათვის, ნათელა იმედაძე, დალი ფარჯანაძე, მარიამ მირიანაშვილი, 2010. გამოცდების ეროვნული ცენტრი.
16. დაწყებითი საფეხურის მასწავლებლის მეთოდური გზამკვლევი, 2010. მასწავლებელთა პროფესიული განვითარების ცენტრი.
17. ქართული ენა და ლიტერატურა, I-IV კლასები, გზამკვლევი მასწავლებლებისათვის, თამარ ჯაყელი, ირინა სამსონია, ნინო დობორჯგინიძე, თინათინ ცერაძე, ქეთევან თოფაძე, მაია ინასარიძე, მაია ლორთქიფანიძე, 2011. ეროვნული სასწავლო გეგმების ცენტრი.
18. მედიაწიგნიერება სკოლაში, თამარ მოსიაშვილი, სიმონ ჯანაშია, ირინა სამსონია, ეკატერინე კორძაძე, მანანა ბოჭორიშვილი, ბუბა ოჩიაური, 2015. სამოქალაქო განვითარების ინსტიტუტი.

ამ სახელმძღვანელოს გაყიდვის ფაქტის აღმოჩენის შემთხვევაში, გთხოვთ, დაგვიკავშირდეთ ცხელ ხაზზე: (+995 32) 2 200 220

სახელმძღვანელოს/სერიის ვებგვერდი: www.stavlani.ge